

Uvodnik

Andrej Bratuž

Zaščitni zakon v slepi ulici

Znano je, da zaščitni zakon št. 38/01 predvideva poseben organ, ki med drugim določa ozemlje (občine), kjer naj se zaščita izvaja. To je paritetni odbor, ki ga po zakonu sestavlja 20 članov, od teh 10 slovenskega jezika. Za njegovo nesklepčnost sta dovolj že odsotnost ali namerni odhod petih članov. Tako se dogaja, da pet italijanskih članov onemogoči sklepčnost tega organa, kar se dogaja dovolj redno. Slovensko prisotnost zagotavljajo predstavniki krovnih organizacij, tako za SSO Damjan Paulin in Ivo Jevnikar, za SKGZ pa zdaj le Rudi Pavšič. Predsednik deželne vlade Renzo Tondo je namreč svojčas imenoval še predstavnika t.i. "tretje krovne organizacije" in izbral še dva druga predstavnika deželne vlade, črtal pa je predstavnicu SKGZ Jole Namor.

Kakšno vlogo naj bi v takšnem organu imeli Slovenci? Tu sta npr. značilni že osnovni stališči Gorice in Trsta. Goriški občinski svetovanci so predlagali, da bi se celotno mesto vključilo v zaščiteno območje, le da bi se vidnejše oblike dvojezičnosti odražale predvsem v mestnih četrtih, kjer je slovensko prebivalstvo bolj strnjeno, in jih tudi našteva. V Trstu pa je situacija bolj zapletena. Sicer se tudi tu predlaga, da se celotna občina vključi v zaščiteno ozemlje, nato pa da se večje dvojezično poslovanje uveljavlja na Krasu in v tistih predmestnih četrtih, ki bi jih predlagal paritetni odbor. Za mestno središče bi šlo v glavnem za delovanje slovenske pisarne. Javni uradi pa bi tudi v mestnih četrtih morali poslovati dvojezično. Paritetni odbor torej ne more in deloma noče uresničiti ciljev, zaradi katerih je bil ustanovljen. Še naprej ne bo mogoče vedeti, kje naj bi se tako težko pričakovani zaščitni zakon izvajal. Tega sta kriva predvsem predolgo zavlačevanje in odlaganje z glavnim problemom povezanih vprašanj in pomanjkanje politične volje pri tolikšnem številu odbornikov, kolikor je potrebnih za smotno in učinkovito delo.

O tem, da izvajanje zaščitnega zakona škripa na vseh koncih, ne priča samo hote povzročeni neuspeh paritetnega odbora, ampak tudi zamujanje in molk v zvezi z uredništvom drugih problemov. Večkrat smo tudi na tem mestu pisali o naših kulturnih domovih, ki so nam bili v času fašistične diktature nasilno odvzeti ali uničeni, zaščitni zakon pa te krivice še ni popravil, čeprav je v njem jasno zapisano, da je treba te stavbe nameniti tudi kulturnim dejavnostim manjšine. Nerešena ostajajo še vprašanja v zvezi s širitvijo dvojezične šole v Benečiji, z ustanovitvijo slovenskega oddelka na Konservatoriju Tartini v Trstu, z nepriznavanjem Sindikata slovenske šole itd. Če se bo takšno stanje nadaljevalo, bo kljub že leta 2001 izglasovanemu zaščitnemu zakonu naša manjšina še naprej nekakšen hlapec Jernej v iskanju in pričakovanju svojih pravic.

"Bog naj ustavi morilsko roko!"

**Benedikt XVI.
je obsodil zadnje
teroristične atentate in
pozval mlade rodove,
naj bodo kvas
humanizma**

Globalizacija, terorizem in sredstva javnega obveščanja

Lekcija, ki nam jo daje London

Te vrstice pišem v Londonu, kamor sem prišel z družino minuli teden na šestdnevni ogled enega najlepših mest, kar sem jih kdajkoli videl. Globalizacija je tista, ki je poskrbela za veliko stvari, dobrih in slabih; ena od teh je tudi ta, da imajo danes Londončani velike težave s terorizmom, druga pa je ta, da z družino ne bi mogel v London za dobrih tristo evrov, če ne bi bilo globalizacijske konkurence med letalskimi prevozniki.

Pa vendar lahko rečem, da je v Londonu lepo, kljub temu da smo minuli teden, takoj po prihodu, sami doživeli teroristični napad in videli, kako to izgleda od blizu. Nastanjeni smo v Ovalu, mestni četrti, kjer ima sedež Slovenska katoliška misija v Londonu in jo danes v odsotnosti g. Stanislava Cikaneka vodi prijazen bogoslovec Klemen, ki mi je bil že pred prihodom v London po elektronski pošti povedal, da je v Londonu vse mirno in ne bi o terorističnih dogajanjih nič vedeli, če ne bi gledali televizije. Angleži imajo še iz časov nacističnega bombardiranja Londona med drugo svetovno vojno lep izraz "grace under fire", se pravi, da moraš živeti prijazno in z milino tudi pod ognjem, sovražnim seveda.

London je velikansko mesto, čudovito mesto

vseh kultur, mesto, v katerem lahko otroka pokličesh čez Picadillyjev trg v slovenskem jeziku in bo to za vse prisotne normalno, kot je normalno, da se večina ljudi po vlemestu premika s podzemno železnico, ki ji v Londonu pravijo preprosto cev (Tube).

In teroristi so udarili prav v podzemni železnici, pred dobrimi tremi tedni prvič, na štirih različnih koncih; do ponedeljka, 25. julija, ko to pišem, so v podzemni našli že 88 mrtvih, minuli teden v napadih, hvala Bogu, ni bilo mrtvih. Stanujemo čisto zraven postaje Oval, kjer so teroristi napadli minuli teden; na podzemno smo šli samo dobro uro pred napadom in dan kasneje so samo štiristo metrov od nas posebne policijske enote ubile brazilskega fanta, ki najbrž ni bil čisto nič vpleten v teroristične napade.

Pa vendar lahko zapišem, da je London miren. Ko smo se minuli četrtek vračali domov, sem poklical v uredništvo Novega glasa v Gorico, od koder so mi Nataša, Majda, Metka, Andrej in Danijel povedali, da so teroristi spet udarili, italijanska televizija je poročala o helikopterjih nad Londonom, ki jih ni bilo, nobenega ni bilo. Sirene so res tulile, tudi promet je bil oviran, a Londončani in mi, njihovi gostje, smo se obnašali mirno.

Ko smo se vračali domov, smo morali peščiti dobrih pet kilometrov, ker so zaprli ves promet okrog postaje Oval. Peščili smo vsi, od gospoda,

ki dela v Cityju, do črne čistilke, ki tam čisti sanitarije, od nas, ki smo bili gostje, do politika, ki se je vračal domov iz parlamenta in je mirno ženi po telefonu povedal, "da je nekaj problemov in bom malce zakasnil".

Pretresljivo je bilo hoditi v vrsti, naravnost svetopisemski vrsti tisočev ljudi, ki so mirno sprejeli dejstvo, da je pač Tube zaprta in je zato domov treba peš, ker niso vozili niti avtobusi ne taksiji. Pomislil sem na Montanellija, ki je vedno govoril, da bi se moral ves svet učiti državljanske vzgoje v Angliji, kjer ljudje vedo, da so državljani, ki imajo pravice in dolžnosti.

Lekcijo, ki sem jo dobil v vrsti, ko sem nosil sina Luko na hrbtu proti Katoliškemu domu, bom ohranil za vse življenje, kot tudi pretresljivo novico, ki mi jo je dal kolega Danijel po telefonu dan kasneje iz Gorice, da so na bližnji postaji ustrelili od blizu fanta, ki je tekkel in se ni hotel ustaviti.

Moram reči, da je mir tisti, ki prevladuje, oblasti sproti obveščajo o dogodkih; dogodilo se je, da smo morali izstopiti iz podzemne, ker je nekdo pustil nahrbtnik v sosednjem vagonu, a ni bilo nikdar panike. Otroci bi prvi začutili bojazen, a je nikdar niso. Povsod po Londonu so plakati osumljencev in pozivi policije k varnosti in normalnemu življenju, v podzemni je povečan nadzor, na avtobusih bolj pozorno spremljajo potnike, povečan nadzor je razumljiv.

Chomsky je pred kratkim zapisal, da se moramo naučiti na globalizacijo, ki bo prinesla s seboj tudi globaliziran terorizem, kar danes živimo na svoji koži, tu v Londonu še posebej.

/ stran 16
Jurij Paljk

Intervju

Mirko Špacapan
o srečanjih
v Strasbourgu in
o poslanstvu
politiike za dobro
naše narodne
skupnosti

3

Srebrna maša g. Žarka Škerlja

V Bazovici so
praznovali
25. obletnico
duhovniškega
posvečenja
župnika Žarka
Škerlja

4

Oskrunitev nagrobnega spomenika

Običajni
"neznanci" so
grobo oskrnili
nagrobni
spomenik
msgr. Ivana
Trinka v Trčmunu

8

Obvestilo

Cenjene bralke in bralce obveščamo,
da bo tudi letos Novi glas odšel na
počitnice za dva tedna. V avgustu bosta
izšli dve številki. Zadnja, poletna, bo izšla
11. avgusta, naslednja pa v četrtek,
1. septembra. Sodelavce prosimo,
da zapise pošljejo do 3. avgusta.
Uprava v Gorici bo zaprta
od 15. do 19. avgusta.

Paritetni odbor - mrtvorojeno telo

Da rana ne postane gangrena!

Senator Stojan Spetič je v zadnjem nedeljskem Primorskem dnevniku (24. t.m.) natančno in podrobno razčlenil naravnost groteskno figuro, ki jo kaže paritetni odbor za izvajanje našega zaščitnega zakona. Odbor, ki bi moral biti eden odločilnih dejavnikov pri izvajanju tega za našo slovensko narodnostno skupnost v Italiji naravnost življenjskega zakona, je zaradi svoje nesklepčnosti dejansko mrtvorojeno telo. Posledice so na dlani: zaščitni zakon, ki ga je rimski parlament bil odobrila ob sklepu prejšnje legislature - od tedaj je poteklo več

kot štiri leta - se ne izvaja! Sen. Spetič je v svojem obširnem članku natančno navedel vzroke odborove nesklepčnosti in hkrati nakazal ustrezne ukrepe za njeno odpravo. Naj takoj napišem, da se z njegovimi predlogi povsem strinjam. Menim, da bi se tudi ostali slovenski člani morali pridružiti senatorjevemu prizadevanju in s skupnimi močmi pritisniti na vse vzvode oblasti, od katere je odvisno izvajanje zaščitnega zakona. Na dlani je namreč, da se nekateri italijanski člani paritetnega odbora hote in namenoma ne udeležujejo redno sklicanih

sej, s čimer pa nam ne le škodujejo, temveč se povrh še norčujejo iz vse naše narodnostne skupnosti. Kar se dogaja s tem odborom, je že pravi pravcati škandal, ki ima celo mednarodne razsežnosti. Nima tudi primere v zgodovini odnosov med italijansko državo in ostalima dvema manjšinskima narodnostnima skupnostma (Južnimi Tirolci in Francozi v Dolini Aosta). Skrajni čas je torej, da predstavniki slovenske narodnostne skupnosti, ki se politično priznavajo za pripadnike levsredinske zaveze, nemudoma sedejo za skupno mizo in je ne zapustijo, dokler ne najdejo skupnega izhoda iz sedanjega slepe ulice. Ne moremo namreč dopustiti, da se sedanja rana spremeni v gangreno, kar se utegne prej ali slej zgoditi, če se bodo nekateri naši "sogovorniki" iz nas še dalje norčevali.

Drago Legiša

Pred šestdesetimi leti

Preizkusili moč prvih atomskih bomb

S koncem druge svetovne vojne je povezana razstrelitev oziroma uporaba prvih atomskih bomb. To novo uničevalno orožje so v največji tajnosti izdelali znanstveniki s področja fizike po naročilu ameriške vlade. Za to naročilo se je vlada odločila, potem ko je zvedela, da v nacistični Nemčiji tudi pripravljajo nove vrste orožij, predvsem radijsko vodene rakete, ki naj bi jih uporabljali pri napadih na zavezniško Anglijo. Kljub pospešenim raziskavam ZDA novega orožja niso uspele dokončati pred koncem vojne, tako da so lahko prvi praktični preizkusi raziskav bomb izvedli šele 16. julija 1945, in sicer na puščavskem vojaškem področju v zvezni državi Novi Mehiki.

Poskus so izpeljali tako, da so izdelano bombo namestili na triinpetdeset metrov visok jekleni stolp in jo sprožili iz varnostnega zavetja v kakih deset kilometrov oddaljenem zaklonišču. Njeno razstrelitev so izvedli ob polšestih zjutraj. Eksplozija je naredila več kot tri metre globok in tristo metrov širok krater v puščavskih tleh, razsvetlila nebo kot bi bili sredi dopoldneva in oblikovala značilni gobasti oblak. Silovita

eksplozija je uničila vse v krogu pol kilometra, ožgala puščavo in dobesedno stali puščavski pesek. Prizorišče razstrelitve prve atomske bombe je danes ameriški nacionalni spomenik, ki ga vojska odpre za javnost dvakrat na leto. Obiskovalci si lahko poleg zadnjega obeležja ogledajo še ostanke kmetije, kjer so znanstveniki sestavili bombo. Za očeta atomske bombe velja ameriški fizik Robert Oppenheimer in do leta 1942 vseučiliški profesor v Kaliforniji, ki je dosegel veliko odkritij na področju atomske fizike. Omenjenega leta mu je ameriško vojno ministrstvo poverilo vodilno vlogo pri raziskavah za izdelavo prve atomske bombe. Po vojni mu je bilo nekaj časa onemogočeno nadaljnje delo pri atomskih raziskavah, zlasti zato, ker se je upiral izdelovanju vodikovih bomb in se zavzel za uporabo jedrske energije le v miroljubne namene. Uspešen poskus prve atomske bombe je odprl pot njeni konkretni vojaški uporabi. Ne sme-

mo namreč pozabiti, da je v tistem času Amerika bila še v vojni z Japonsko, ki se je kljub porazu Hitlerjeve Nemčije (8. maja 1945) ni hotela predati,

Sovjetska zveza pa je odlašala z napovedjo vojne proti njej, kot so se trije veliki (Stalin, Roosevelt in Churchill) v začetku februarja istega leta domenili na konferenci v Jalti in da v zamejno dobi Kurilske otoke. Da prisilijo Japonsko k predaji, so ZDA čez tri tedne odvrgele na mestu Hirošima in Nagasaki podobni atomski bombi. 2. septembra 1945 je Japonska končno kapitulirala. To je bila prva in doslej edina uporaba jedrskega orožja proti sovražniku. V zvezi s tem gre vsekakor omeniti, da so ZDA pod novim predsednikom Trumanom (Roosevelt je namreč umrl aprila, tako da ni dočkal konca vojne) politično prisilile Stalina, da je v skladu z jaltskimi dogovori 6. avgusta (po prvi ameriški atomski bombi na Hirošimo) napovedal in začel vojno proti Japonski. Sovjetska zveza je ob tej priložnosti zasedla Kurilske otoke in jih ima zasedene še danes, kljub temu da Japonska zahteva njihovo vrnitev kot pogoj za sklenitev mirovne pogodbe.

Atomska bomba je sprožila oboroževalno tekmo in hladno vojno med obema svetovni- ma velesilama. Sovjetska zveza je leta 1949 prišla do svojega atomskega orožja in med kubansko krizo jeseni 1962 grozila ZDA z jedrskimi konicami na raketah, ki jih je bila namestila na Kubi. Danes je znano, da je sedem držav uspešno preizkusilo jedrsko orožje. Poleg ZDA in Rusije med jedrske sile spadajo še Kitajska, Velika Britanija, Francija ter Indija in Pakistan. Današnje jedrske bombe so seveda mnogo močnejše od prvih izpred 60 let. Računajo, da imajo zadevne države vkladiščenih okoli 50 tisoč jedrskih konic, kar je dovolj za nekajkratno uničenje našega planeta.

Alojz Tul

NEMČIJA Volitve bodo 18. septembra

Uradni začetek volilne kampanje

V petek, 22. t.m., je nemški predsednik Horst Koehler uradno razglasil razpust Bundestaga (zveznega parlamenta) ter določil datum predčasnih vsedržavnih volitev, ki bodo predvidoma 18. septembra. Koehlerjevo odločitev je bilo pričakovati, saj se je že po majskem porazu socialistov v Westfaliji (prvič po 39 letih), v to smer izrekel sam Schroeder. Schroederjevi rdeče-zeleni koaliciji je zadnjih sedem let uspelo ohraniti odločilno podporo bodisi sredinskih bodisi levičarskih krogov predvsem zato, ker je njen osrednji politični program predstavljal prepričljivo zmes potrebnih ekonomskih reform in socialne politike. S časom pa so neuspehi na gospodarskem področju in rekordna brezposelnost načeli ta dela volilne podpore, kar je nazadnje privedlo do razglasitve predčasnih volitev. Razlogi za nezaupnico so vezani predvsem na spore znotraj vladajoče koalicije, res

pa je, da je v zadnjih mesecih postalo vse bolj očitno, da se nemška družba spreminja in da se zato tudi politično preusmerja. K Schroederjevi nasprotnici Angeli Merkel (CDU) se namreč obračajo tisti sredinski volilci, ki so s trenutno vlado nezadovoljni in si želijo drugačnega pristopa, tisti, ki vladni koaliciji očitajo predvsem poslabšanje stanja državnega proračuna, ter nazadnje tisti, ki si zaradi spremenjenih mednarodnih okoliščin želijo strožjih varnostnih ukrepov in morda tudi nekoliko manj panevropske in bolj proameriške zunanje politike. Na drugi strani, Schroederjeva stranka izgublja glasove tudi v prid skrajne levice, ki svojo podporo črpa predvsem med številnimi nezaposlenimi ter tistimi, v glavnem revnejšimi prebivalci bivše DDR, ki jim je prehod iz asistencialističnega socialističnega na neizprosni sistem visoko konkurenčnega tržnega gospodarstva prinesel

vse prej kot pričakovano blagostanje. Poznavalci ocenjujejo, da bi se osrednja bitka za večino 16. povojnega Bundestaga lahko odigrala prav na domačih tleh Merklove, torej med volilci bivše Vzhodne Nemčije, kar pa predstavlja za oba kandidata dokaj trd oreh. Gospa Merkel se je namreč - morda zaradi reka nemo profeta in patria - odločila, da zavrne nasvete partijskih svetovalec, ki so ji sugerirali, naj v preostalem delu volilne kampanje poudari predvsem svoje korenine. Po drugi strani pa se bo moral tudi Schroeder pošteno potruditi, če si resnično želi pridobiti glasove številnih razočaranih nemških brezposelnih, ki so bili ob službo prav med njegovim kanclerstvom. Nemce torej po letošnjem političnem oddihu čaka pomembna odločitev, ki bo zagotovo imela pomembne posledice tudi na evropski ravni. V minulih letih so namreč prav osebni prijateljski odnosi med Schroederjem, Chiracom in Putinom omogočili, da je evropska celina vendarle razpolagala z nekakšnim zametkom kolegialne vlade na najvišjem nivoju, ki pa bo v slučaju Schroederjevega poraza po vsej verjetnosti postavljena pod velik vprašaj.

Erika Hrovatin

Pobuda za postavitve spomenika msgr. Kazimirju Humarju

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice nameravajo prihodnje leto, ko se bomo spomnili 5. obletnice smrti msgr. Kazimirja Humarja, duhovnika, vzgojitelja, časnikarja, kulturnega delavca in organizatorja, postaviti v spominskem parku ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici doprni kip. Zato pozivajo vse, naj darujejo sredstva za izdelavo bronastega doprsnega kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredništvu in upravi. Za postavitev spomenika dr. Kazimirju Humarju so prispevali: družina Špacapan 100,00 evrov; D.P. 100,00 evrov; N.N. 100,00 evrov; Anton Lazar 100,00 evrov; Franka Žgavec 100,00 evrov; L. in A. Bratuž 200,00 evrov; Jože Velikonja 250,00; Rajka in Aldo 100,00; Marko Bukovec 50,00; Albin Sirk 10,00 evrov; S.M. in K.D. 500,00; V. in. Z. Vogrič 50,00; K.M. 100,00 evrov; Za kip dr. Kazimirja Humarja: Roman Vogrič 50,00; Julka Štrancar 50,00; Hedvika Kavčič 50,00; družina Ivanke Koren 50,00; Anica Devetak 70,00; A. Tul 100,00; Vera in Zdenko Trampuž Zavadlav 200,00; KB 1909 400,00; druž. Kranner 50,00; Anton Glešič, 200,00; Silva Kulot 50,00; Dušan 20,00; Marija, Janez in Metka Kacin 150,00; Franc in Adela Podveršič 100,00 evrov.

Povejmo na glas

Z islamom soočeni že doma

Ni redek slučaj, da se s problemi več kot toliko ne ukvarjamo, če se ti dogajajo daleč od nas. V mislih imamo zaostrite v Perzijskem zalivu, še prej terorističen napad na New York, kasneje na Madrid ter ne nazadnje na London. Dogodke, kot da dojamemo zelo dozvetno, ker pa nas ne zadevajo v prvi osebi, nam je dana možnost, da jih, obteženi z vsakodnevnostjo življenja, nekako odrinemo, če ne drugim, v podzvest - to gotovo ni pozaba, je pa vsekakor temeljita odmaknitev. Zato se opredeljujemo le do neke mere, opredelitve prepuščamo politiki, sami pa soočenje z določeno kritično resničnostjo odlagamo, dokler je le mogoče. V tem ni nič nenavadnega ali slabega, ko se ne bi nekega dne zavedeli, da določeni dogodki od nas sploh niso tako zelo daleč, ampak da so nasprotju povsem blizu in da se sredi njih dobesedno nahajamo in to sploh ne malo časa. Priseljenci muslimanske vere torej med nami živijo in so živeli, v največjih evropskih državah jih je na milijone, živijo pa med drugim tudi na Goriškem. Dovolj se je spomniti težav in polemik v zvezi z začasnim zbirališčnim centrom v Gradišču in toliko bolj odzivov na nedavni predlog, ki ga je dal predsednik goriške škofijske Caritas in podturnski župnik Ruggero Dipiazza, da bi bilo namreč primerno, ko bi v Gorici poskrbeli za mošejo.

Pustimo ob strani nasprotujoče opredelitve, ko gre za vprašanje izraziteje umestitve priseljencev v naše življenje. Kresanje mnenj okrog tega vprašanja je več kot razumljivo in

utemeljeno, problematika nikakor ni lahka, ker je pač eno o sožitju različnosti razpravljanje in se sklicevanje na lastno odprtost, drugo pa je sožitje tako izrazitih drugačnosti udejanjiti v svojem domačem okolju. Dejstvo je, da se bomo morali okrog tega sožitja še kako opredeljevati tudi v našem ožjem prostoru, in to ne samo na Goriškem, praktično povsod. Dejstvo je tudi, da je v tem času muslimansko vprašanje zelo ostro stopilo na površje, seveda v največji meri zaradi terorizma, toda globlji pogled ugotavlja, da ne samo zaradi nje, ampak dodatno zaradi nuje udejanjanja sožitja, o čemer je tukaj zdaj govor. Kot smo namreč zaradi terorizma tako ali drugače zaskrbljeni, tako nas verjetno v podobni meri navdaja bojazen ob misli, da bomo morali z muslimanskimi priselenci uresničiti neko drugačno, prav gotovo aktivnejše sožitje, kot smo to počeli doslej, oziroma jim omogočiti prepoznavnejše bivanje med nami. Bomo v tem uspeli, se nam bo to posrečilo in ali je sožitje tako različnih ver in civilizacij sploh možno? In če ni možno, kakšne so naše perspektive in kje je izhod iz sedanjega situacije? Verjetno se bomo morali na ta problem zelo resno osredotočiti, da bomo lahko našli rešitve, ki seveda niso na doseg roke. Zelo resno se bomo morali osredotočiti, da nas ne pogoltna največja nevarnost, ki se ji pravi panika. V tem primeru se ne bomo odločali prav, poteze nam bo narekoval strah, ki je zelo silovit in istočasno zlonameren svetovalec.

Janez Povše

Na dnu...

DANES PA GREM V ULTRA
SUPER IPER VELE MEGA
TRGOVSKI CENTER !

SLIŠALA SEM, DA
JE TAM PETERŠILJ
CENEJŠI !

Denar in politika

Ne vem, če se berete enega daleč najboljših italijanskih časnikarjev, ki je do nedavnega s kolegom Enzom Biagijem in pokojnim Indrom Montanellijem, sestavljal trojico "velikih peres" italijanskega časnikarstva. Giorgio Bocca je, podobno kot Biagi, letnik 1920, kar se pravi, da ima danes več kot 85 let in za seboj leta in leta sedenja za pisalnim strojem in danes računalnikom, s svojimi bistrimi zapisi je redno prisoten v dnevnem tisku, a piše tudi za tednike in njegove rubrike še danes veliko pomenijo vsem tistim, ki hočemo razumeti, kje in kako živimo, kaj je današnja politika in kaj danes ni politika, ampak je le goli "biznis", kakšna je današnja morala, če je je seveda v javnem življenju sploh še kaj ostalo, in tako naprej!

Priznam, da redno berem tega velikega italijanskega časnikarja, kot sem tudi sam istega mnenja, kakršnega je bil pokojni Montanelli, namreč tega, da ima Italija boljše časnikarje kot pa pisatelje. Že res, da imate tudi danes take časnikarje, ki kleče postavljajo vprašanja in upogibajo hrbte, kot so jih vedno, a med množico ljudi, ki pišemo v Italiji, najdete tudi take, ki so nam iz dneva v dan lahko za zgled. Osebo sem prepričan, da so prav ti ljudje tisti, ki držijo Italijo pokonci, da so prav poštenjaki tisti, ki danes še ohranjajo dostojanstvo našega čudovitega poklica.

Ja, boste rekli, kaj pa tisti, ki se prodajajo, kaj pa tisti, ki sedanjemu italijanskemu predsedniku vlade začno z glavo pritrjevati, še preden le-ta začne odgovarjati na že itak blago in preveč vljudno, če že ne naravnost lizunsko vprašanje? Kaj pa tisti časnikarji, ki so se dobesedno prodali, ko je gospod B prišel na oblast in so zamenjali še barvo svoje strankarske pripadnosti? Ja, veliko jih je, celo taki so, ki danes sedijo v evropskem parlamentu, v predsedništvu stranke so, pa čeprav so do pred nekaj let bili na levi, imamo celo gospo, ki je bila v samem vrhu najbolj levičarskega časnika, kar jih je v Italiji, a je to ni motilo, da ne bi predsedala h gospodu B, ki ji je omogočil izvolitev v parlament, ki ji je omogočil dostop do velikega denarja, ki ga prej ni imela.

Nič novega pod soncem, bi rekli stari Rimljani, ki so prvi uvedli politiko v dnevno življenje in so spletke poznali do potankosti, pa čeprav se danes iz njihovega daljnega časa najraje spominjamo vrlih mož, ki se niso prodajali.

In prav iz daljnih časov lahko potegnemo tudi vzklík znanega vojskovodje, ki je oblegal trdnjavo-mesto in ni in ni mogel podreti zidu: "Dajte mi z zlatom dobro obloženega osla in ta bo preplezal visoko obzidje trdnjave!"

Nič novega ni to prodajanje, saj je že sloviti italijanski ustanovitelj tednika Espresso pred dobrega pol stoletja dejal, da je poklic časnikarja drugi najstarejši poklic, za prvega pa se ve, kateri je.

Da se končno vrnem k začetku, bom sila na kratko zapisal, da je pred nekaj dnevi Giorgio Bocca brez dlak na jeziku in zelo grobo, kot on zadnje čase vse bolj zna, v svoji rubriki zapisal, naj ne gledamo več na politiko, ampak na denar, ki je za politiko, po načelu: "Kdor ima denar, ta vlada, kdor ima denar, temu je vse odpuščeno, kdor ima denar, ta je nedotakljiv, kdor ima danes denar, ta lahko danes kupi vse, tudi sodnike, tudi svobodo, vse!"

Grobo, jasno sporočilo, ki ni brez trdnih osnov, če vemo, da je res veliko gornjih trditev, ker so današnji politiki, ki sedijo v parlamentu, senatu in evropskem parlamentu dejansko elita, ki ji ne moreš skorajda nič, da se obnašajo, kot da bi jih nihče ne volil, da se za vsakdanje težave navadnih smrtnikov, kar smo mi, preprosti ljudje, ne menijo, ker sami ekonomskih težav nimajo. Pa vendar smo mnenja, da bi brez poštenjakov v naši sredi ta država že zdavnaj propadla, pa vendar lahko mirno zapišemo, da na poštenih svet stoji, pa čeprav poštenje ni od tega sveta, kot so trdile naše stare mame in naše matere!

paljk@noviglas.it

POGOVOR Mirko Špacapan

"Kdor poklicno izbere politično pot, si ne more privoščiti polovičarstva!"

Foto JMP

Deželni svetnik stranke Slovenska skupnost dr. Mirko Špacapan je bil nedavno z deželnim tajnikom SSK dr. Damijanom Terpinom na obisku v Strasbourgu, v središču dogajanja Evropske unije, kjer sta se srečala z vrsto predstavnikov politike evropskih razsežnosti in jim seveda tudi predstavila stanje naše manjšine. O njunem obisku smo v našem tedniku sicer že poročali, a smo dr. Mirka Špacapana povabili na razgovor, da nam pove kaj več o obisku in tudi o sedanjem stanju stranke same in naše manjšine.

Kako ocenjujete obisk v Strasbourgu?

Mislím, da kot vedno, ko greš po svetu in se soočaš z novimi ljudmi in novimi obzori, dosežeš marsikaj, tudi to, kar se ti zdi v vsakdanjem političnem dogajanju nedostopno. V Strasbourgu sta Slovenska skupnost in Enotna lista pred Evropo pokazali na nedostatke njunih držav do zaščite manjšin pred različnimi funkcionarji in politiki. Ocene Evropskega sveta pa seveda gredo daleč naokoli in se v diplomaciji še kako poznajo.

S kom ste se srečali in kakšen je bil pravzaprav namen vašega obiska?

Srečali smo se s predstavnikom Beneške komisije Alainom Chablaisom, s predsednikom Blairom in tajnikom Bultriniem urada Listine za zaščito manjšinskih jezikov, z evropskima poslancema Michlom Ebnerjem (Južnotirolska stranka), ki nam je tudi program organiziral, in Ljudmilo Novak (Nova Slovenija), z Intergrupo za probleme narodnih manjšin, ki ji predsedujeta Madžar Csaba Tabadji in Michl Ebner, kjer so bili prisotni tudi vsi poslanci iz Republike Slovenije Miha Brejc, Lojze Peterle, Mojca Drčar Murko, Jordana Cizelj, Ljudmila Novak, Jelko Kacin in Borut Pahor, posebej še z Lojzetom Peterletom in Jelkom Kacinom, s funkcionarko Artemizio Chisco Konvencije za zaščito manjšin, z ambasadorko Republike Slovenije pri Svetu Evrope.

Namen obiska je bil s pomočjo stranke Južnih Tirolcev dobiti stik s politiki in odgovornimi pri Svetu Evrope za predstavitev manjšinskih problemov preko meja Republike Italije in Avstrije.

Zadnje čase opažamo, da ste navezali izjemno tesne stike s Korušci. Kako to in kakšen namen imajo te povezave?

Z brati Slovenci v sosednji Avstriji je SSK od nekdaj gojila odlične stike, zato smo v zadnjem času samo obnovili že ustaljeno prakso izmenjave mnenj in po možnosti skupnih nastopov.

Medtem ko civilna družba išče povezovanje med manjšinami v sklopu Slomaka, sta na ravni političnih strank prav EL in SSK nositeljici širših interesov narodne skupnosti; zato smo poklicani, da na politič-

nem področju in s primernimi povezavami priskrbimo manjšinam večji ugled.

Med vašim obiskom ste gotovo opozorili politične predstavnike Evropske unije na neizvajanje zaščitnega zakona za našo manjšino. Kakšen je bil odziv?

Še najbolj pomembno se mi zdi dejstvo, da smo pred Svetom Evrope in pred evropskimi poslanci postavili netočnosti, s katerimi Italija in Avstrija skušata zavajati tudi evropske partnerice o izredno korektnem ravnanju obeh z lastnimi manjšinskimi skupnostmi. Postavljali smo na laž njune slovesne izjave ali izmikljanja pred dejstvi, obnem pa izpostavljali vzorno ravnanje Republike Slovenije z narodnimi skupnostmi Madžarov in Italijanov.

Srečali ste se tudi s slovenskimi evropskimi poslanci. Kakšen vtis ste imeli, poznajo našo stvarnost?

V izredno čast je prav vsem, da so imeli za potrebno, da se udeležijo sestanka Intergrupe, na katerega so bili vabljeni, lahko pa bi tudi ne prišli. To nam je pomagalo, da smo bili pri naših izvajanjih podkrepljeni vsaj z idealno podporo matične domovine, predsednik Tabadji pa je prav ob tej priložnosti javno izpovedal, kako Slovenija odlično ravna z manjšinami, in dal nalogo slovenskim poslancem, naj kolegoma v evropskem parlamentu pomagajo, da bodo problem bolje razumeli in se z njim lažje soočali. Menim, da so tudi s pomočjo tega sestanka naši evropski poslanci doživeli pomembno uveljavitev, zato sem prepričan, da jim bo manjšinsko vprašanje še bolj pred očmi kot doslej.

Stranka Slovenska skupnost si prizadeva, da bi se stanje naše narodne manjšine izboljšalo, česar za vse druge politične grupacije, v katerih se prepoznavajo Slovenci volilci, ne moremo vedno reči. Kaj imate v zadnjem času v prvem planu?

V Gorici ciljamo na obnovo stavbe za srednjo šolo Ivan Trinko, za katero smo priskrbeli denarna sredstva. Po ureditvi Jeremitišča in sprejetju zakonov 482 in 38 ter zaprtju upeljevalnika menimo, da je to konkreten rezultat, s katerim se lahko znova predstavimo slovenskim prebivalcem na prihodnjih pokrajinskih in občinskih volitvah. Obnovitev Kraške gorske skupnosti in zakon o Kraškem parku, ki naj ga upravljajo jusarji, pa sta naša cilja v deželnem smislu.

Jasno je, da je paritetni odbor mrtev, da ne deluje, ker ni politične volje, da bi lahko bil operativen. Kaj bi se po vašem mnenju lahko naredilo? Je tudi vaše mnenje, da je bolje počakati na prihodnje volitve in upati na zmago leve sredine na njih?

Ni upanja, da bi sedanja vlada, potem ko ga je vedno zavlačevala, imela posluh za naš zaščitni zakon. Verjetno tudi levica ne bo mnogo boljša, vsaj kar se tiče uveljavitve naših pravic v Trstu, vendar se z levo sredino lahko vsaj pogajamo in soočamo, zato je bolje ciljati na prihodnjo vlado.

Vseeno pa moramo predsednika dežele Riccarda Illyja prepričati, da zamenja vsaj tiste člane paritetnega odbora, ki jih je določila dežela in se sej ne udeležujejo.

Med navadnimi ljudmi in tudi med nami se vse bolj uveljavlja prepričanje, da današnja politika

vse bolj leze v neko mrtvilo. Zdi se, da politiki nimajo več trdne zaslombe pri svojih volilcih. Še slabše je, ko pogledamo v evropski parlament, kjer je politična elita, ki dejansko ne pozna stvarnega stanja doma, kar je bilo le po razvidno tudi v Franciji in na Nizozemskem. Vaša ocena.

Stranke napačno delajo, ko se zapirajo same vase in v svoje strukture in se bojijo soočanja z lastnimi volilci. Danes nič ne ukažeš, pač pa moraš ljudi prepričevati o pravilnosti izbire, ki jo predlagaš. Pripravljen moraš biti na soočanja in tudi na odstopanja.

Ko vprašanje ljudi zanima, se še kako približajo strankam in pričakujejo od njih zaslombe. Takrat pa se politična elita čisto spozabi in ne najde dovolj časa za razlaganje in ustvarjanje potrebnega konsenza.

Če si gotov svojih pozicij in mnenj, se ti ni treba bati konfrontacije.

Znani ste kot izjemno hiter in povsod prisoten politik, ki se hitro odziva na izzive. Kaj je po vašem sedaj za našo manjšino najbolj pomembno?

Skupno naprezanje za skupne cilje in spoštovanje dobrih predlogov in koristnih podvigov, od koderkoli pridejo, v skupno korist. Najbolj porazno je, ko Slovenci zavirajo Slovence pri izpeljavi načrtov, ki bi sicer vsem prav prišli.

Zakaj je po vašem prišlo do razkoraka med politiko in vsakdanjim življenjem posameznika, ki je ujet med draginjo in družbo, v kateri je vse manj prostora za umirjeno življenje?

Pisanje zakonov ter mučna in dolga zasedanja so daleč od primarnih interesov navadnega človeka; ko pa se istemu zahoče javnega nastopanja, ga nihče ne prisluša in pokliče, če ni že član tega ali onega organizma.

S politiko se ukvarjajo ljudje poklicno in za to dobivajo bolj ali manj visoke plače; kdor izbere to pot, pa si ne more privoščiti polovičarstva. Lahko je dajati mnenja, težje jih je zagovarjati in biti vedno na mestu, kjer se o zadevah odloča. Za to sta potrebna čas in zanimanje, pa tudi odpoved marsičemu, kar na splošno občanu ne prija.

Ob koncu vas prosim še za nekaj besed, ki bi jih radi namenili bralcem Novega glasa, ki so pretežno vsi volilci vaše stranke.

Rekel bi "naše" stranke, ker po mojem ne bi smelo biti Slovencev (z veliko začetnico), ki ne čutijo dolžnosti, da sodelujejo z edino zamejsko narodno politično formacijo in jo podpirajo. Res pa je, da moramo na tem programu delati in iskati čimveč podpore med našimi ljudmi. Novi glas nam vsekakor pomaga, da njegovi bralci vedo o delu in naporih Slovenske skupnosti. Drugo pride samo od sebe...

Hvala za pogovor!

Juri Paljk

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu

Pukšič je odstopil

V sredo, 20. t.m., je državni sekretar vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič podal odstopno izjavo predsedniku vlade Janezu Janši. Ta je odločitev obžaloval, saj je ocenil, da je državni sekretar "delal dobro in da je bilo doseženih več premikov na relacijah Slovenija, Slovenci v zamejstvu in po svetu," poroča Slovenska tiskovna agencija. Nekatera statusna nove vlade prešel iz okrilja ministrst-

va za zunanje zadeve pod vlado, so se reševala prepočasi; zato je Pukšič na novinarski konferenci 21. t.m. dejal, da lahko naredi več v državnem zboru in tako najboljše upraviči visoko volilno podporo po zadnjih parlamentarnih volitvah. Razlogov za odstop ni želel komentirati, sporočil pa je, da so še istega dne predali vladi zakon o odnosih Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, ki je po njegovem mnenju najpomembnejši dosežek urada v

Foto DPD

negu pomena, je rekel, saj dokončno ureja odnose med RS in Slovenci zunaj njenih meja. Zakon določa vse

zadnjih treh letih. Poudaril je, da bo ostal tesno vpet v delo za Slovence v zamejstvu in po svetu in si prizadeval predvsem za sprejetje omenjenega zakona.

Ta je izredno delo in glede na to, kaj bodo te organizacije lahko dejansko naredile za ohranitev slovenstva.

pristojnosti in naloge v zvezi s sodelovanjem s Slovenci v zamejstvu in po svetu tako na kulturnem, izobraževalnem, gospodarskem in drugih področjih. Ureja tudi status Slovencev brez slovenskega državljanstva, pa tudi področje repatriacije. Prinaša tudi pravno podlago za urejanje financiranja organizacij za Slovence v zamejstvu in po svetu. Pukšič je poudaril, da je bilo financiranje organizacij civilne družbe in zamejskih organizacij pod njegovim nadzorom opravljeno na čim bolj pravičen način, glede na projekte, glede na opravljeno delo in glede na to, kaj bodo te organizacije lahko dejansko naredile za ohranitev slovenstva.

Sveti oče o terorističnih atentatih, fanatizmu in sovraštvu

Novi rodovi naj bodo kvas novega humanizma v Evropi

Novi teroristični napadi so globoko razžalostili svetega očeta. V kraju Les Combes, kjer je preživel nekaj dni počitnic, je izrazil svojo zaskrbljenost nad "nesmiselnimi dejanji" v Šarm el Šejku in obenem izrazil svoje sočutje svojcem številnih žrtev. Med nedeljskim angelovim češčenjem je pred večtisočglavo množico prosil Vsemogočnega, naj "ustavi morilsko roko

tistih, ki so zaradi fanatizma in sovraštva" povzročili tako huda dejanja. Gospod življenja naj spreobrne njihova srca, da bodo ponovno odkrili spravo in mir. Teroristični atentati "so povzročili smrt, uničenje in trpljenje v Egiptu, Turčiji, Iraku in Veliki Britaniji. Božji dobroti izročamo pokojne, ranjence in njihove sorodnike, žrtve dejanj, ki žalijo Boga in človeka."

Obenem je Benedikt XVI. izrazil upanje, da bodo mladi Evropejci, "novi rodovi", poglobljali krščanske korenine in po njih živeli, tako da "bodo znali biti v evropski družbi kvas prenovljenega humanizma" za "promocijo človeka in gradnjo pristnega miru". Podobne besede je že izrekel Wojtyła leta 1982 in 1989 v Komposteli, kjer je podčrtal, kako je nujno, da "Evropa občuti svojo du-

hovno enotnost, ki sloni na temelju krščanskih vrednot". Ta poziv je še kako aktualen danes, je še povedal Benedikt XVI., ko je stara celina ranjena in zbegana.

Sveti oče zaupa Bogu, zato je vesti o atentatih uokviril v drugačno perspektivo: po njegovem mnenju kristjani, muslimani in judje morejo in morajo sodelovati, da bi prekinili verigo nasilja in zaščitili mir. Že več časa nemški papež poudarja, da se morajo pripadniki treh velikih monoteističnih verstev skupno boriti za mir in ustaviti "skupine fanatikov", ki prelivajo kri po vsem svetu. Želja po miru, ki jo občuti velika večina ljudi, mora prevladati nad fanatizmom in sovraštvom.

Benedikt XVI. se tudi tako pripravlja na skorajšnji Svetovni dan mladih v Kölnu, ko se bo med drugim srečal tudi z judovsko in muslimansko skupnostjo nemškega mesta. Glasnik Sv. sedeža Navarro Valls je poudaril, da srečanja nista bili na sporedu, da pa ju je papež izrecno hotel. V Les Combesu se je sv. oče Ratzinger tudi intenzivno pripravljaj na srečanje z mladimi od 18. do 21. avgusta, na besede, ki jih bo takrat izrekel. Večkrat je poudaril, da se tudi pri tem čuti zelo blizu svojemu predhodniku, Janezu Pavlu II., ki si je ta srečanja zamislil in od njih črpal veliko moči. Za papeževe posege v Kölnu vlada resnično veliko pričakovanje, saj bo nemški papež tokrat prvič nagovoril mlade, "ki so prihodnost sveta".

DD

BAZOVICA Srebrna maša župnika g. Žarka Škerlja

"Da bi preko tvojih besed občutili, kako nas Bog ljubi"

Naj te Bog spremlja in blagoslavlja; da bi preko tvojih besed občutili, kako nas Kristus ljubi". S temi besedami je g. Bedenčič voščil sobratu g. Žarku Škerlju ob njegovi petindvajseti obletnici duhovniškega poklica. V petek minulega tedna je namreč v središču bazovskega dušnega življenja potekala srebrna maša domačega župnika, ki je novo župnijo prevzel pred devetimi leti. Cerkev sv. Marije Magdalene je bila namreč pretesna, da bi lahko sprejela vse župljane, prijatelje in znanke g. Škerlja, ki se je v izpolnjevanju svojega dušnega poslanstva priljubil toliko ljudem, da je bilo kar pristrčno zreti v oči prisotnih, ki so nekako odsevale

ki sta mu dana". Kar nas med sabo veže, je Kristus: z njim se srečamo le takrat, ko "sprejmemo, da nas je rešil, ko je na križu umrl za nas. Le tedaj, ko Kristus zaživi v naših srcih, smo končno del krščanske družbe, saj preko Njega ustvarjamo skupnost, postanemo luč sveta in novega upanja": le tako bomo lahko končno preoblikovali svet v Božje kraljestvo. To so bile gotovo tudi misli g. Škerlja, o katerem je g. Bedenčič poudaril, da je "svoje življenje daroval na oltarju, da bi drugim pomagal. Opravlja duhovniški poklic ni vedno lahko, saj je tudi duhovnik navsezadnje človek, ki se daje s svojimi človeškimi močmi; včasih pa je tudi duhovnik nebogljjen, ko

Foto IG

ganjen pogled slavljenca samega.

Bazovski dušni pastir je svojo srebrno mašo daroval ob so-maševanju številnih zamejskih duhovnikov. Občuteno besedo je bazovski skupnosti in jubilantu ponesel g. Bedenčič, ki se je v svoji pridigi spustil v globoko razglabljanje o tem, kaj sploh pomeni biti kristjan. "Združuje nas nekaj, kar je večje od vsakdanjih skrbí; srečujemo se v duhu višjih vrednot." Vendar dandanes ni vedno tako, saj se raje prepuščamo brezosebni evforiji na stadionih ali na raznih koncertih, kjer smo "le velika masa in pa nobena skupnost". Župljani smo kot bratje in sestre, ki se ne izbiramo med sabo na podlagi interesne diskriminante, saj "vsak sokristjan ima brata in sestro,

nima podpore od ljudi." Ravno zato je pomembno, da se krščanska skupnost nenehno zbira okrog oltarja in pomaga svojemu dušnemu pastirju. Občutena slovesnost je bila tako močno prepredena z verskim obredom in jubilejem g. Škerlja. Veliko je bilo predstavnikov domačega kulturnega življenja, ki so slavlencu podarili priložnostno darilo za njegovo 25-letnico božjega poslanstva. Čestitke g. Škerlju sta poslala tudi sam papež Benedikt XVI. in tržaški škof Evgen Ravnigani. Da je bilo vzdušje pri sv. maši še bolj nepozabno, sta prispevala tudi MePZ Lipa, ki ga vodi Tamara Ražem, in otroški pevski zbor A. M. Slomšek pod vodstvom Zdenke Križmančič.

IG

Sveti oče Benedikt XVI. na "delovnem" dopustu v Dolini Aosta

Počitnice so potrebne, da človek najde svojo pravo razsežnost

Počitnice so potrebne, je rekel sveti oče Benedikt XVI., ki se je v desetih dneh dopusta naužil svežega zraku in prelepe narave v naselju Les Combes v Dolini Aosta. Počitnice so bile nujne, saj so bili zadnji meseci zanj zelo intenzivni, je sam povedal več kot sedem tisoč ljudem, s katerimi se je prvič srečal po svojem prihodu v hribe. "V današnjem svetu je skoraj nujno, da si človek okrepi telo in duha, še posebej, če živi v mestu, kjer mu pogosto frenetične življenjske razmere ne dopuščajo, da bi se ustavil v tišini, razmišljanju in sproščujočem stiku z naravo."

Prav narava je "očarljiva predstava", "čudovita knjiga, po kateri lahko seže vsakdo, velik ali majhen." "V stiku z njo lahko človek vedno znova najde svojo pravo razsežnost, v sebi odkrije, da je ustvarjeno bitje, sicer majhno, toda hkrati enkratno, sposobno biti z Bogom, ker je v sebi odprto neskončnemu." Čas počitnic je zato privilegirano obdobje, ki "pomaga najti odgovore na vprašanja o smislu, ki se porajajo v srcu." Glasnik Svetega sedeža Joaquín Navarro-Valls je poudaril, da papež Ratzinger v hribih uživa počitek kljub "ogromni žalosti" zaradi atentatov v Londonu in

žrtev terorizma, "zaradi nasilja proti človeškim bitjem, o katerem lahko vsak dan beremo v časopisih."

Nemški papež se je sicer odpočil, njegov dopust pa je bil tudi delovne narave. Zjutraj se je zbujal zelo zgodaj, nato maševal, po zajtrku še molil in v svoji sobi pisal. Menda pripravlja kakšno encikliko, pastirsko pismo ali, še verjetneje, kako novo knjigo; kot pisec je namreč zelo ploden. V lepo opremljeni gorski koči iz lesa in kamna, kjer je večkrat doživljal svoje poletne dni tudi Janez Pavel II., je Benedikt XVI. kosil ob 13. uri, večerjal pa ob 20. Po-

poldne se je sprehajal po gorskih stezah, pri tem pa molil rožni venec ali se pogovarjal s svojim tajnikom, msgr. Georgom Gaensweinom. Obiskal je tudi muzej, ki je v kraju Les Combes posvečen papežu Wojtyli. Po njegovih sledovih, je sam povedal, se z velikim navdušenjem intenzivno pripravlja na srečanje z mladimi v Kölnu. V koči med gozdovi so letos prinesli tudi klavir, saj je sedanjí papež velik ljubitelj glasbe. Na dopustu je večkrat sedel za svoje najljubše glasbilo. Rad ima predvsem Bacha, tokrat pa je igral predvsem Mozarta.

18. NAVADNA NEDELJA

Iz 55,1-3; Ps 145; Rim 8,35.37-39; Mt 14,13-21

Čudež pomnožitve kruha in rib traja do konca sveta, ker nas spominja, da človek ne živi samo od materialnega kruha (Mt 4,4), kakor redki živijo to življenje samo z duhovnim kruhom, s sv. obhajilom. A sv. evharistija nas vedno spominja, da je Jezus med nami. Vsekakor čudež pomnožitve pogloblja vero v Boga. Zato v očenašu prosimo, naj nam Oče daje naš vsakdanji kruh za telo in dušo (Mt 6,11; 7,7 nss).

Nedeljsko bogoslužje nas zbira okrog mize Božje besede in evharistije. Tako doživljamo Jezusovo pričujočnost po besedi, po kruhu in vinu.

Prvi kristjani so se razpoznavali tudi po košarici s kruhom in ribo, zlasti v preganjanjih.

Ker je bil tedaj občevalni jezik grščina, so se verni kristjani na zahodu, tudi v Rimu, domeničili za obhajanje evharistije, da bi se izo-

gnili aretaciji, po znamenju ribe in kruha. Riba se namreč v grščini imenuje IHTYS, kjer vsaka črka pomeni Kristusa, in sicer takole: Jesus Kristus Teou Yos Soter, po slovensko: Jezus Kristus Božji Sin Odrašenik. Ni jim bilo torej težko razbrati, kje naj se zbirajo k sv. maši.

Toda kmalu se je začelo zdaj tu zdaj tam divje preganjanje kristjanov zaradi Kristusa in njegovega evangelija. To pa se ponavlja vse do danes in se bo dogajalo do konca sveta, zato ker sovražniki križa se ne morejo sprijazniti z mislijo na Boga, ki mu bo treba dati odgovor čez vse svoje življenje.

Pri obhajilu se isti kos kruha zdaj v majhnih hostijah lomi in daje vsem. Je živa ljubezen, ki je kakor sonce, ki se ne manjša ali izgori, medtem ko se razliva čez vse ljudi in čez vso naravo.

V prvem današnjem berilu, ki je vzeto iz preroka Izaija, Gospod vabi k sebi vse žejne in uboge, naj pridejo, naj kupijo hrano brez denarja in naj jedo zastoj. Naj vzamejo vino, ki je znamenje veselja (Ps 104,15), in mleko, ki je znamenje blagostanja z živino in drobnico.

Pri maši vsi sodelujejo z branjem, s pesmijo,

z vzkliki. Vživijo se v psalm, v prelepo poezijo Stare zaveze. Pijejo besede psalma: "Gospod je milostljiv in usmiljen ... velik v do-broti, dober vsakomur ... izpolni želje vsem živim, je dobrotljiv ter blizu vsem, ki ga kličejo v zvestobi" (Ps 145,8-18).

Vedno in povsod pa se mora poživiti prejem sv. obhajila, posebno pri nedeljskem bogoslužju.

Vse življenje naj se osredotoči na Kristusa. Kajti če smo v njegovi ljubezni, nam nihče in nič ne more do živenga. Apostol Pavel imensko našteva sovražnike, ki nas mučijo, a ne premagajo. Ti sovražniki so: stiska, nadloga, preganjanje, lakota, nagota, nevarnost, meč, smrt, angeli, poglavarstva, moči, sedanjost v tesnobi, prihodnost v strahu. Velja pa podčrtati, da apostol ne imenuje niti enega človeka med temi sovražniki: dobro je razumel Jezusovo zapoved ljubezni do sovražnikov (Mt 5,43-48). Saj celo smrt izgubi svojo ost, svoje želo (Rim 8,35.37-39; 1 Kor 15,54-58).

Zato nič ne premaga človeka, ki ga je prevzela Kristusova ljubezen, ki ima vse, kar ni Kristus, za smeti sveta, za izvržek (1 Kor 4,13).

Evangelist Matej poroča o nasilni smrti Janeza Krstnika. Dal je glavo, dobesedno, za resnico in pravico ter poštenje. Jezus se tega zločina in zločinskega Heroda ne ustraši. Umakne pa se proč od vrveža ljudi, da se lahko v molitvi in zbrano, v popolni tišini, spomni tega velikana med rojenimi od žena (Mt 11,11-14).

Nato nadaljuje z oznanjevanjem evangelija množicam; apostole pa uvaja v njihovo posebno poslanstvo, ki bo potekalo v preizkušnjah in sovraštvu s strani sveta (Jn 18-20). Apostolom govori celo, naj oni dajo množici kruha. Naj se tudi njim, kakor njemu, smilijo množice, ki trpijo zaradi človeške hudobije (Mt 14,14.16).

Duhovni velikan, sv. Ignacij Lojolski, ki danes goduje, govori tudi nam, naj zastavimo vse svoje sposobnosti za rešenje sveta. Naj delamo in molimo tako, kakor da bi bilo vse odvisno od nas ter obenem dobro vedoč, da je vse odvisno od Boga.

Tudi nam Jezus govori: "Dajte jim vi jesti!" Zlasti po novih duhovnikih, redovnicah in redovnicah (Gl. zgoraj Mt 14,16), ki si jih naj izprosim, da bomo vsi skupaj lahko postregli ljudem z dobrinami nebeškega kraljestva.

Prijeten kulturni in verski praznik v Bardu v Terski dolini

V Kristusovem imenu in duhu

V vasi Bardo v Terski dolini, to je na sončni strani predgorja Julijcev, severno od Nadiških dolin, imajo evangelij zapisan v svojem narečju. V začetku julija sta se spajala tam verski in kulturni praznik. K svečanemu vzdušju so pripomogli tudi številni gostje iz Slovenije. Žal pomeni obisk enkrat na leto kot podpora tukajšnji domači kulturi le kaplja v morje, še maj kot en slovenski napis na tamkajšnjem pokopališču.

Dan Marijinega župnijskega praznika so v Bardu tudi letos praznovali tako, da je to presegalo okvire teh vasi. Pred leti je postala poseben razlog za obiske maše v Bardu v narečju natiskana in med mašo brana Božja beseda. Pred stoletji je bila napisana v narečju, sedaj pa objavljena še s prevodom v italijanščini. Ta maša in kulturno srečanje privablja obiskovalce tudi iz osrednje Slovenije in ne le bližnjih krajev ob meji. Tako se je že utečen dogodek posrečeno vtkal v sedanje čezmejno kulturno srečevanje in povezovanje v duhu Evropske unije.

Enkrat na leto poteka torej dvojezična maša, sicer pa, ob obredu v italijanščini, le branje narečne "Boave Besede" in petje slovenskih narečnih in italijanskih nabožnih pesmi.

Vsaj en dan v letu torej združi tudi veliko domačinov, čeprav so izseljeni po svetu ali pa so jih potres in službe zvezle po Furlaniji. Tako se v tem dvojezičnem vzdušju tudi njihovi potomci, čeprav ne znajo več jezika svojih staršev, mnogi pa ne hodijo več po poti za Kristusom, zopet zavdajo kulturne in verske zapuščine svojih prednikov. Eden od njih je veselo povedal, da je prav v tej zavesti odkril nekaj življenjsko dozorelega, kar ga je vrnilo pod varen Marijin plašč. Po Mariji se imenuje tudi tukajšnja cerkev. To so sicer zgradili po potresnem letu 1976 povsem na novo, nedotaknjen pa se je ohranil čez dvajset metrov visok zvonik. Ta se na vrhu Barda - torej grička - vidi že od daleč, ko se bližamo tej vasi, in nam kaže, katera pot je prava.

Iz posoškega prostora se tega praznovanja udeležujejo nekako od obnove naprej. Vse več raziskovalcev, prijateljev in romarjev

pa prihaja tudi iz osrednje Slovenije. Tokrat se je pripeljalo gor z dvema avtobusoma kar 160 obiskovalcev tretje univerze in Pevski zbor Glasbene matice iz Ljubljane. Same svete maše se je udeležil tudi Franc Pukšič, do pred kratkim državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu. Že po predhodnem dogovoru je potekala dvojezično. Kot ved-

no jo je vodil zaslužni domači župnik Renzo Calligaro, ki se je naučil tega narečja in pogovorne slovenščine. V slovenskem narečju je prebral en odstavek iz evangelija in tega je potem v italijanščini ponovila Marjeta Kersič Cvetel iz Ljubljane. Po mnenju številnih prisotnih je vse to izpadlo zelo prijetno. Nekateri so za trenutek čutili kot posebno obogatitev nenačrtovan slog prepletanja kulturnega in sakralnega: zgodilo se je nekaj novega. Poleg tega je duhovnik med pridigo govoril delno slovensko delno italijansko. Tako so lahko skrbno in prijetno pripravljeno mašo z lahkoto in sproščenim zanimanjem spremljali vsi prisotni.

Po maši je domačin Viljem Černo, sicer profesor v pokouju, povedal, da je ves obred občutil in besede župnika razumel obenem kot sporočilo, da lahko, kakor se je gospa Cvetelova naučila italijanščine in njihov župnik slovenščine, morejo tudi njih domačini v tukajšnjih vaseh in navzdol po Furlaniji in Soški dolini, torej različnih jezikovnih skupin, prav lahko sporazumevati, če vsi razumemo in govorimo oba jezika. Pomembna je svoboda v človeškem srcu in kulturi, potem pomeni to tudi predhodkov osvobodeno srečevanje in pogovarjanje ter vsakovrstno sodelovanje med ljudmi dobre volje. Oplajanje s tem bogastvom bi moralo privlačiti zlasti

dobrega kristjana, je poudaril Černo.

Kako pojo pri sv. maši v notranjosti Slovenije, so predstavili številni pevci Pevskega zbora Glasbene matice iz Ljubljane. Pri popoldanski procesiji je sodelovala še godba iz bližnjih Buj, sedaj že dalj časa pofurlanjane vasi, iz katere je tudi tukajšnji župnik in so torej njegovi prijatelji

tenja in se naš jezik ohranja, bo prej ali slej zraslo nekaj prijetnih sadov."

Naj bo zabeleženo še to, da si domačini prizadevajo ohraniti tudi domač videz vasi. Tako so postavili v vaseh nekakšne spominske table, ki so simpatične in zanimive tudi obiskovalcu od drugod. Na njih so zapisana imena posameznih predelov vasi, kot je Mlaka, Pri kostanju, Vas... Zelo izvirno in prijetno presenečenje. Sredi vasi Bardo so tudi trije dvojezični napisi ustanov. Žal pa ni narečnega oz. slovenskega (čeprav le spominskega) imena vasi, npr. Bardo. Vsekakor kaže, da želijo ohraniti svojo istovetnost, kot tudi, da si želijo turističnega razvoja. Nekateri vasi so skoraj ali čisto prazne. Opaziti je bilo, da ima podjetje iz Furlanije kupljen cel manjši zaselek, z vsem plodnim zemljiščem

vred. Marsikje je to zarasel že gozd, čeprav to niso tako neplodne ali prestrme površine. Iz tega nastajajo jahalne steze, zaznavajo se športne površine... Da ne morejo iti v to sami, ker nimajo sredstev, da bi investirali, in poslovnega znanja za uspešen začetek, boli marsikoga tudi v Nadiških dolinah.

Morda si želijo, poleg običajnih turistov, več obiska - prisotnosti tistega, kar je "čas" izbrisal; tudi obiska iz Posočja, iz sosednjih slovenskih krajev v Italiji, iz osrednje Slovenije. Turizem bi lahko v teh zanimivih in prelepih krajih z izjemno prijetnimi planinskimi turami, možnostmi odkrivanja arheoloških zanimivosti na meji med Julijci in Karnijskimi Alpami veliko pripomogel k oživitvi gospodarstva in vsega, kar je tukaj omogočalo življenje tega (nekdanj?) slovenskega življa. In to navkljub temu, da so bile marsikatero nepovnljive značilnosti odstranjene skozi "čas" in nazadnje skupaj s potresnimi ruševinami.

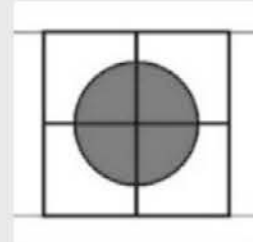
Župnik Calligaro je povedal, da je takšno srečanje kot božje razodetje v prisotnosti Sv. Duha, ko se ljudje različnih jezikov v Kristusovem imenu in duhu zberejo, skupaj molijo ter tudi eden drugega razumejo v bistvu tega shoda. S tem postanejo združeni v veri in v tem novem ustvarjanju se rojeva tudi nova zgodovina.

MM

Kratke

"Romanje treh Slovenij" na Svete Višarje bo 7. avgusta 2005

Ob 8. uri začetek poti in križevega pota za tiste, ki boste šli peš od vznožja nad Žabnicami; ob 10.30 predavanje zgodovinarja Jožeta Dežmana: "S pravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe"; ob 12. uri bo sveta maša, ki jo bo daroval ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran, ob 13. uri kratek kulturni program s pozdravnim nagovorom poslanke Mojce Kucler Dolinar, od 13.30 prosti družabni program. Lepo vabljeni!

Muzej, posvečen papežu Wojtyli

Karol Wojtyła - Sledovi in spomini na Janeza Pavla II. v Lorenzagu: to je tema razstave, ki je od 12. julija do 28. avgusta odprta v župnijskih prostorih kraja Lorenzago di Cadore, letoviščarskega središča, kjer je poljski papež večkrat preživel svoj poletni dopust. V vasi v osrčju Dolomitov že nekaj let več znamenj spominja na njegovo prisotnost: ob cerkvi, ki jo krasijo belo-rumene vatikanske zastave, so postavili tudi kip svetega očeta, na prisotnost katerega so se krajani močno navezali. Na razstavi je obešenih veliko slik svetega očeta, razstavljeni pa so tudi nekateri predmeti; med temi mašno oblačilo, ki ga je Janez Pavel II. nosil med mašo v tem kraju, njegove gorske palice, misal z njegovim podpisom. V posebni dvoranci med urniki razstave (od torka do nedelje od 10.30 do 12. ure in od 17. do 19.) vrtijo tudi video-dokumentarec o svetem očetu v dolini Cadore. V kraju Les Combes, kjer je Benedikt XVI. komaj sklenil svoj poletni oddih, so krajani pričakovali, da bo obiskal njihov muzej o Wojtyli v gorah Aoste; in res ga je papež Ratzinger obiskal v nedeljo, 17. avgusta. Zato prebivalci Lorenzaga pričakujejo, da bo nemški papež prej ali slej prišel mednje in tako obiskal tudi njihovo razstavo, posvečeno velikemu Poljaku.

Duhovne vaje za babice in dedke na Mirenskem gradu

Na Mirenskem Gradu bodo od petka, 26. avgusta, do nedelje, 28. avgusta, duhovne vaje za dedke in babice. Začele se bodo ob 18. uri in končale s kosilom v nedeljo. Naslov: Gospod govori po znamenjih. Okvirne teme: posamezni deli svete maše, znamenja in simboli pri maši, živeti iz Jezusove daritve, češčenje Najsvetejšega (leto evharistije!), osebni pogovori (po želji), vprašanja in dogodki iz življenja. Metoda duhovnih vaj: najprej bo voditeljica ga. dr. Marija Sraka podala izhodiščne točke, sledil bo pogovor. Zainteresirani se lahko prijavijo na naslov: dr. Marija Sraka, Kardoševa 4, 9000 Murska sobota, tel. (00386) 051 313444. S seboj prinesite ruže in prevleko za vzglavnik. Prispevek za dom znaša 8.000 sit. Lepo vabljeni!

Urniki svetih maš na Sveti Gori

Bralke in bralce spominjamo, da so v Marijinem božjepotnem svetišču na Sveti Gori svete maše od ponedeljka do sobote ob 7. in 17. uri, ob nedeljah pa ob 8., 10., 11.30 in 16. uri. Toplo vabljeni vsi častilci Svetogorske Kraljice!

Spominsko slavlje v Spodnji Branici

Spomin, odpuščanje in pogled v prihodnost

Lepa množica vernikov in že stalnih obiskovalcev dneva spomina se je 17. julija zbrala v dolini Branice na Vipavskem. To je kraj, kjer so bili umorjeni štirje člani družine Breclj. Naša prva misel je šla h g. Bogomilu Breclju, ki se zaradi bolezni ni mogel udeležiti svete maše kot vsa prejšnja leta. Želja vseh je bila, da bo naslednje leto zdrav in čil spet prisoten pri bogoslužju.

V vročini je občasno zapihala hladna sapica. Glasno, lepo ptičje petje iz gozda se je lepo vlivalo z lepim, ubranim petjem mladinskega zbora iz Št. Vida (Podnanosa). Številni mladi pevci so napravili poseben vtis, izredno vzdušje. Ob pogledu na te mlade ljudi, otroke, se mi je porodila misel, da je bil med umorjenimi prav tak fant, ki še ni dopolnil 14 let. Nedorasli fant, ki ni še niti začel živeti. Kakšna grozna hudobija je bila takrat med slovenskim narodom! Upam, da takšnih ni več. Škofov vikar za Slovence v Trstu msgr. Franc Vončina se je v pridigi navezal na misli preč. g.

nadškofa Alojza Urana, ki jih je ob 60-letnici begunstva in konca druge svetovne vojne izrekel na svečanosti. Primerno pa je bilo tudi razmišljanje o nedeljskem evangeliju, o ljuljki in pšenici. Ob koncu obreda so se ljudje zbrali na travniku pod gozdom, kjer so se srečali znanci in prijatelji na prigrizku in osvežitvi s prijetnim pogovorom. Naj bodo to dnevi sproščnosti, odpuščanja, miru s pozitivnim pogledom v našo prihodnost z mislijo, "naj bi se to nikoli več ne ponovilo."

KJ

Simpozij v Sloveniku od 12. do 16. septembra

Obujanje spominov na msgr. Jakoba Ukmarja

Letos proslavljamo stoletnico rojstva msgr. Jakoba Ukmarja. Spomin na njegovo izjemno osebnost in življenjsko delovanje bodo obudili z dvema izrednima pobudama. Od 12. do 16. septembra bo v Rimu namreč potekal simpozij v Sloveniku, medtem ko bo slovenski oddelek italijanske televizije novembra oddajal dokumentarec, v katerem bodo nastopili številni pričevalci, ki so monsinjorja spoznali osebno. V Sloveniku bo o življenjskem delu in izjemnem liku msgr. Jakoba Ukmarja spregovorilo veliko število predavateljev,

vsil referati bodo nato izšli v posebni knjigi kot akti simpozija. O Ukmarjevi življenjski poti bo spregovoril Franc Kralj, o njegovem študiju na Dunaju Bogdan Kolar, France Oražem pa ga bo ovrednotil kot kateheta in ravnatelja semenišča in bogoslovja. Na simpoziju bodo prebrali tudi pričevanje o Ukmarjevi župnijski upravi v Ricmanjih pokojnega Angela Kosmača. O Ukmarjevem avstrijskem obdobju bosta predavala Andrej Rahten in Stane Granda, medtem ko bosta njegovo delovanje med fašizmom in drugo svetovno

vojno predstavila Egon Pelikan oziroma Tomaž Simčič. Ukmarjevo uredniško delo pri raznih publikacijah bodo opisali Dušan Jakomin, Jožko Markuža ter Marijan Vogrin, Marko Tavčar, France M. Dolinar, Branko Marušič, Andrej Saje, Metod Benedik, Marjan Turnšek, Renato Podbersič in Ivo Jevnikar pa se bodo vsak na svoj način "lotili" njegovih odnosov s krščanskimi inštitucijami in predstavniki duhovništva. O družbenem delovanju, raznih monsinjorjevih vrlinah in vplivu na ljudi bodo spregovorili še Valter Lukan,

Nadja Maganja, Ivo Kerže, Slavko Snoj, Rafko Valenčič, Zvone Štrubelj, Kajetan Gantar, Andrej Vovk in Alojz Rebula.

Kratke

Ločeno zbiranje odpadkov: od 25. julija tudi v Števerjanu

Končno je stekel tudi v goriški pokrajini govor o ločenem zbiranju odpadkov. Do danes se v goriški pokrajini sortira le 30 odst. odpadkov, kar je nedvomno malo; želja je, da se v prihodnjih letih odstotek postopoma skoraj potroji. Družba Iris je ubrala to pot po zgledu ostalih večjih družb na nacionalnem ozemlju in v tujini, ki bo nedvomno skladna z različnimi potrebami našega ozemlja. Upamo, da bodo tudi stroški v končni fazi konkurenčni za vse občane.

30. maja se je odvijalo informativno srečanje v župnijski dvorani F. B. Sedej v Števerjanu, kjer so bile obrazložene vse podrobnosti novega sistema. V prvi polovici meseca julija je osebje družbe Iris brezplačno izročilo števerjanskim družinam ves potreben material za zbiranje odpadkov: navodila, vrečke, smetnjake in družinske zabojnike.

V ponedeljek, 25. julija, se je uradno pričel nov način zbiranja odpadkov tudi v števerjanski občini. Ločeno pobiranje odpadkov se bo odvijalo od vrat do vrat, za različne vrste odpadkov v vnaprej določenem dnevu in tednu. Vlažne odpadke bodo pobirali dvakrat tedensko, ob sredah in sobotah, suhe odpadke, ki so namenjeni odpadu, samo ob sobotah, suhe odpadke, ki so namenjeni reciklaži pa ob ponedeljkih.

Postopno bodo odpravljeni vsi cestni zabojniki razen tistih, ki so namenjeni odlaganju stekla.

Kako bomo sortirali razne odpadke? Poglejmo!

1. VLAŽNI ODPADKI (damo v manjše vrečke prozornobebe barve):

to so vegetalni ali organski odpadki, ki jih proizvajamo v kuhinji; olupki pomaranč, krompirja, jajc, ostanki kuhane in surove zelenjave, mesa, rib; čajne vrečke, kavne usedline, manjši ostanki pri obrezovanju drevja, ipd. Slednjih odpadkov lahko ne oddamo, če imamo doma že svoj humusni zabojo.

2. SUHI ODPADKI, ki so namenjeni reciklaži (vrečka bele barve): sem spadajo skoraj vse embalaže jestvin, ki jih uporabljamo v kuhinji; plastične steklenice, kartonasta embalaža mleka, sokov, paste, tetrapaki, aluminijaste škatlice raznih vrst rib in mesa, jogurtovi lončki, zamaški steklenic, revije, časopisi, knjige, pločevinke, nakupovalne vrečke, ipd.

3. SUHI ODPADKI, ki so namenjeni odpadu (vrečka zelene barve):

to so keramične in porcelanaste posode, plastični in gumijasti predmeti, ščetke, igrače, plenice in higienski vložki, rezila, peresa, audio in video kasete, zgoščenke, oblačila ter čevlji v zelo slabem stanju, žarnice, kozmetični pripomočki, oljnat in plastificiran papir, ipd.

4. OSTALO ostaja nespremenjeno:

steklenice odpeljemo v najbližji zabojnik, ki je zelene barve; oblačila ter čevlji v dobrem stanju v zabojnik, ki je rumene barve; odrabljena zdravila v zabojnik bele barve ali v najbližjo lekarno, ipd. Kar se tiče kosovnih odpadkov in trajnih dobrin (televizorji, omare, hladilniki, pralni stroji, ipd.) je potrebno peljati na odlagališče v Moraro.

Nabiranje in odnašanje železnih kosovnih odpadkov poteka v števerjanski občini vsako prvo sredo vsaka dva meseca. S pričetkom pobiranja v sredo, 4. maja 2005, je bila slednja usluga še ponujena v sredo, 6. julija, zatem bo 7. septembra, 9. novembra in tako naprej. V primeru prazničnega dne na dan srede, se bo služba premaknila na naslednji dan. Nabiranje poteka v krajih, kjer so nameščeni zabojniki za nabiranje stekla, kar pomeni zraven županstva, v Ščednem, na Bukovju in na Jazbinah.

Nedvomno je, da smeti dobesedno smrdijo, a ubrana pot je prava.

Začetek ločenega zbiranja odpadkov v sovodenjski občini

Svetniška skupina Združeni-Sovodnje ob Soči ob skorajšnjem začetku ločenega zbiranja odpadkov s strani družbe IRIS izraža zadovoljstvo ob sicer nekoliko pozni uvedbi tega načina ravnanja z odpadki. Sicer ugotavlja, da diferenciranje odpadkov v sovodenjski občini ni novost in je občanom poznana zadeva. Gre pa za dodatno izpopolnjen sistem, ki bo učinkoviteje pripomogel k zmanjšanju količine odpadkov, ki so namenjeni na odlagališče ali v upeljevalnik. Goriška pokrajina je določila, da bi 50-odstotno diferenciranje dosegli do leta 2007. Čeprav se lahko zgodi, da bo prišlo v začetni fazi do nekaterih težav, so prepričani, da gre pri tem ne le za neko novo tehniko, temveč za stopanje v nov miselni pristop, ki zadeva širši družbeni kontekst, kjer živimo. Glede na to, da se je v Sovodnjah pred dobrim letom pozitivno zaključila večletna mora, ki jo je predstavljal goriški upeljevalnik, je toliko bolj pomembno, da se ločenega zbiranja odpadkov lotimo s prepričanjem - meni svetniška skupina Združenih -, da gre za pravo investicijo pri ohranjanju čistega okolja, zaščito zdravja in smotrnejšo obliko uporabe surovin.

Srednja šola Ivan Trinko se je preselila

V prejšnjem tednu se je v glavnem končala selitev mestne srednje šole Trinko v poslopje v ul. Grabizjo, kjer je nekdanja imela sedež šola Cossar. Glavna dela in posegi so bili opravljeni, kar kaže tudi na to, da je občinska uprava naredila, za kar se je obvezala. Učilnice in prostori dobivajo vedno bolj urejen videz, lepo je urejena knjižnica, telefoni so priključeni. Ravnateljica Elizabeta Kovč je do sedaj opravljenim delom in funkcionalnimi prostori zadovoljna; pohvalila je podjetje Minerva za selitev, pa tudi občinske delavce.

Medtem je odbornik Bruno Crocetti glede dokončnega sedeža šole Trinko, ki naj bi bil v Kapucinski ulici, torej bliže mestnemu središču, napovedal, da znese, ki ga je namenila deželna uprava, sicer ne krije celotne naložbe; zadostuje pa za začetek načrtovanja. Projektiranje osnutka naj bi se začelo že letos, poseg pa je predviden v sklopu triletnega načrta javnih del v letu 2006.

POGOVOR Lovrenc Persoglia, predsednik krajevnne skupnosti Pevma-Štmaver-Oslavje

Krajevna skupnost povezuje različne stvarnosti in spodbuja sodelovanje

Enega najlepših koticov goriške občine gotovo predstavljajo vasi na desnem bregu Soče v smeri Brd. Ko se skozi Pevmo peljemo proti Oslavju ali Štmavru, duša kar zapoje; bolj se vzpenjamo proti Sabotinu, lepši razgled se odpira nad vso Goriško. O delovanju, dosežkih in težavah krajevnne skupnosti Pevma-Štmaver-Oslavje smo se tokrat pogovorili z njenim predsednikom Lovrencem Persoglio, vsestransko dejavnim kulturnim delavcem iz Štmavra, ki sta mu naša stvarnost in dobro ljudi posebno pri srcu; pravi človek na pravem mestu pa je tudi zato, ker odlično pozna svojo zemljo in ima poseben talent povezovati ljudi.

Od kdaj ste predsednik krajevnne skupnosti Pevma-Štmaver-Oslavje?

Predsednik sem od leta 2002 dalje. Prej sem bil član krajevnne skupnosti, tokrat imam pravič to vlogo. Na začetku sem bil negotov, ali bi zaradi svoje službe in družinskih obveznosti sprejel ali ne to vlogo, ki je precej zahtevna, saj sem videl, koliko dela je imel prejšnji predsednik Primožič. Dela je res veliko. Če se mu hoče kdo resno posvetiti, mu z lahkoto zmanjka čas. Idealno bi bilo, da bi tako funkcijo opravljal kak upokojenec. Jaz imam še srečo, ker mi služba zaradi nočnih in dnevnih izmen omogoča, da lahko zjutraj obiskujem občinske urade in spremljam opravila od blizu. Pomembni so namreč stiki in sestanki z občinskimi odborniki in sploh z upravo, važno je tudi biti prisotni na ozemlju.

Res. Vasi Pevma, Štmaver in Oslavje predstavljajo dokaj veliko področje in obenem imajo tudi vsaka svoje značilnosti. Kako usklajujete vse to?

Ozemlje je res obširno; za Ločnikom smo mi druga največja krajevna skupnost, čeprav na njem živi manj kot 700 prebivalcev. Vseh treh stvarnosti ni vedno lahko usklajevati. V lju-deh je namreč še vedno zakoninjenjena miselnost: jaz sem iz Štmavra, jaz iz Pevme, jaz z Oslavja; mi naredimo zase, drugi naj si pomagajo... S krajevno skupnostjo pa skušamo ljudi združevati in jih spodbujati k sodelovanju. Marsikatero pobudo prirejamo skupno z društvi iz treh vasi in pa z župnijo. Skušamo si tudi pomagati. Ko npr. praznujemo sv. Ano v Pevmi, sodeluje tudi društvo Sabotin; v moškem zboru Štmaver sodelujejo tudi pevci z Oslavja in iz Pevme. Krajevno skupnost zato vidimo kot neko povezavo. Marsikatero pobudo, praznik, srečanje organiziramo tudi v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi Štražice, Podgora, Sveta Gora in Solkan.

Kakšna ja narodnostna slika treh vasi?

Štmaver in Oslavje sta tipično slovenski in pretežno kmečki vasi. Pevma je bolj neposredno povezana z Gorico, pravzaprav del njenega predmestja; zato je v njej italijanska prisotnost močnejša. Italijanske družine so tudi v Štmavru. Ne morem pa reči, da bi v naših krajih občutili kakšno napetost. Vzdušje je mirno in sproščeno.

Foto DPD

Škoda je le, da zaradi regulacijskega načrta naši mladi, ki ne nameravajo biti kmetje, a bi vseeno radi ostali v naših krajih, ne smejo popravljati starih domačij ali spreminjati praznih in neuporabljenih hlevov v domove; marsikdo je zato, žal, prisiljen se odseliti.

V Pevmi se gradi športno-rekreacijsko središče. Kakšne načrte imate z njim?

Center se gradi med cerkvijo in osnovno šolo, kjer sta župnišče in tudi sedež našega krajevnega sveta. V ozadju stavbe so prostori za športnike, tam bodo igrišča za odbojko, košarko in mini nogomet. Predviden je tudi naravni oder za kakšno zunanjo prireditev. Z deli smo začeli lani jeseni, končali pa naj bi letos septembra, čeprav se bojim, da se bo zadeva nekoliko zakasnila. Upam, da bo center postal živo središče, da bo deloval združevalno, da se bo tam biral mladina, da se bodo v njem različne stvarnosti podpirale. Veliko je namreč tudi starih pobud, ki bi jih bilo vredno obuditi in nadaljevati.

Kakšen prapor imate?

Na praporu naše krajevnne skupnosti so prisotni simboli, značilni za naše vasi: Sabotin, Soča, Pevmski most, grozd, ki ponazarja vinogradništvo, in stilizirana vas.

Očitno ste kot krajevni svet zelo dejavni bodisi na področju javnih del kot na kulturnem udejstvovanju.

Veliko opravka imamo z enim in drugim. Že zaradi narave našega območja imamo veliko problemov z usadi, plazovi in potoki ter njihovimi strugami. Zaradi njih imamo precej opravka z javnimi uradi, pa tudi z gozdno upravo in civilno zaščito. Dela imamo tudi s pravilom cest, urejanjem pokopališč, z vodnimi tokovi, kanalizacijo, javno razsvetljavo, urejanjem starih vodnjakov itd. Pri vsem tem se pogosto spopadamo s težavami javne uprave, še zlasti z birokracijo in pomanjkanjem sredstev, zaradi česar naredimo, kar moremo. V krajevnem svetu smo tako organizirani, da jaz kot predsednik skrbim v prvi vrsti za javna dela; kulturno udejstvovanje tudi spremljam, toda za njegov organizacijski vidik skrbijo poverjeni člani sveta ali društev. Poverjeniki skrbijo tudi npr. za zelene površine in druge potre-

be.

Je vzdušje v krajevnem svetu konstruktivno?

Ja. Na sestankih se v glavnem pogovarjamo umirjeno. Kakšenkrat se o čem tudi vna-me bolj živahna razprava, saj imamo tudi različna mnenja. Na splošno pa skušamo vsako sejo skleniti s pozitivnimi zaključki in v slogi.

Aktualen problem v vašem koncu so merjasci...

Problem je živ tako pri nas kot v Podgori; veliko jih je okrog igrišča v Pevmskem parku. V tem času jih je ogromno in večkrat se tudi približujejo hišam. Polja in vrtove moramo imeti zagrajene, sicer izruvajo vse pridele, še posebno krompir ali koruzo. Lani so nekaj družinam uničili cele njive krompirja. Pokrajinsko upravo, ki je zadolžena za lovsko službo, smo že lani skupno s KS Podgora zaprosili, da bi lovci postrelili več živali, da bi tako zdesetkali čredo. Problem je, ker se te divje živali ne bojijo več ljudi in se približujejo naseljem. V Podgori jih ljudje hodijo gledat, dajejo jim hrane, tako da se privadijo človeški prisotnosti in se še manj bojijo naseljenih področij. Samo stvar časa je, kdaj bodo začeli brskati po zabojčkih za vlažne odpadke, ki jih moramo puščati pred domovi.

Ko se zmračí, je možno videti po raznih njivah do 50 merjascsev; v glavnem so to samice z mladiči. Podnebje je ugodno, nič jim ne manjka. Vedeti pa moramo, da so merjasci nevarni; zlasti samica z lahkoto napade, če vidi, da se kdo približa njenim mladičem. Ne smemo se šaliti. Več ljudi se je že zateklo na kakšno češnjo, da bi zbežalo agresivnosti teh divjih živali. V kakšnih bolj izoliranih domačijah se marsikdo obvaruje s psom; če ga nimajo, že prihajajo merjasci ob mraku vse do borjačev. Sicer pa se ponoči selijo iz kraja v kraj; največ jih je gotovo okrog Kalvarije in Podgore.

Imamo tudi srne, ki pa se ponavadi pojavljajo, ko so merjasci manj prisotni. Od časa do časa se vidi tudi kakšen lep jazbec s košatim repom.

Kateri so bili v zadnjih treh letih največji dosežki za vašo krajevno skupnost?

Veseli smo, da se je po letih pričakovanja končno le začel

graditi rekreativni center v Pevmi. Zadovoljni smo tudi, da nam uspe uresničevati pobude, kakršne so pohod na Sabotin, pohod treh mostov in druga praznovanja.

Kaj pa vam je žal, da ne utegneste privedi do konca?

Težko nam je, ker nam za zdaj ne uspe razširiti pokopališče v Pevmi. Popravila je potrebno tudi pokopališče v Štmavru, ki je eno najstarejših na našem ozemlju; tam so imeli cerkvico grofje Neuhaus. Vsa vas se je nekdanj vilo okrog tiste cerkvice. Žal nam je tudi, ker so nekatere ceste v naših krajih še zanemarjene; na naše potrebe smo opozorili, zdaj pa čakamo občinsko upravo in jo spodbujamo, da se loti del. Ob začetku leta smo morali predstaviti seznam najbolj nujnih del.

Kakšni so vaši odnosi z občinsko upravo? In kaj menite o županu Brancatiju?

Odnosi z odborniki so dobri, sodelovanje je možno. Cenimo Brancatijevo željo po čezmejnem načrtovanju in sodelovanju. Menim, da je veliko naredil. Med drugim se na občini končno čutimo bolj domači; ko stopimo v stavbo, v njej doživljamo bolj prijazno vzdušje, ni problemov, če v njej govorimo slovensko. Imamo tudi naše svetnike in odbornika, kar gotovo veliko pomeni.

Kako pa v vašem koncu doživljate ločeno zbiranje odpadkov?

Na začetku so bile tudi težave, ker v nekaterih krajih niso redno pobirali vlažnih in suhih odpadkov; domačije so namreč razpršene, ceste ozke za kamione. Ljudje so protestirali, mi smo posredovali, tako da se je stvar počasi le rešila. Krajevna skupnost je na svojo roko s pomočjo poštarske spodbudila krajanje, ki imajo doma kompost, naj vložijo prošnjo, da jim ni treba zbirati vlažnih odpadkov; tako tudi nekaj prihranijo na davkih za odpadke. Škoda le, da pred začetkom ločenega zbiranja odpadkov občina ni poskrbela za več ekoloških otokov, kamor bi ljudje sami nosili diferencirane odpadke. Vsekakor sem prepričan, da smo v to morali iti, sistem pa se lahko še izboljša.

Kako pa je s t.i. parkom miru na Sabotinu?

Kot krajevni svet sodelujemo pri tem čezmejnem načrtovanju, ki ga je podprla tudi Evropa. Med partnerji so goriška pokrajinska uprava, različna društva in druge ustanove z obeh strani meje. Na več sestankih smo že razpravljali in enoglasno sklenili, da bi ohranili Sabotin tak, kakršen je. Obstajajo projekti o prvi svetovni vojni, o ohranjanju tipično kraških značilnosti Sabotina in o cerkvi sv. Valentina ter bližnjem samostanu. Vse to želimo ponovno ovrednotiti, preurediti ter tudi s pešpotmi in kolesarskimi progami spodbuditi več zanimanja za to našo znamenito goro. Naši kraji so sploh vsestransko bogati in zaslužijo, da bi bili primerneje ovrednoteni.

Kaj pa menite o "prekladanju" kamnov okrog znane napisu na Sabotinu?

Sabotin ima druge potrebe...

Danijel Devetak

POGOVOR Odličnjakinja Tjaša Nanut

Dinamična prihodnja zdravnica

Na oglasnih deskah goriških slovenskih višjih šol, na katerih so bili že v prvih dneh julija izobešeni vsi končni izidi državnih izpitov, je izmed vseh ocen le ena vsebovala trimestno število. Edino stotico je prejela Goričanka Tjaša Nanut, dijakinja klasičnega liceja Primož Trubar.

Stotica je gotovo za vsakega maturanta veliko zadoščenje. Kako doživljaš ta "trenutek slave" kot edina odličnjakinja?

Stotico doživljam kot "plačilo" za petletni trud, ne le kot oceno nekega izpita. Da bi na kakšen poseben način doživljala to "slavo", to še zdaleč ne. Priznam pa, da je prijetno, ko ti čestitajo celo ljudje, s katerimi nimaš ožjih stikov.

Si to oceno pričakovala? Si temu rezultatu posvetila dosti truda?

Na stotico sem sicer upala, vse, kakor pa si nisem pretirano belila glave. Po pravici povedano, sem intenzivno študirala le dva dni, kajti sem spoznala, da me tak način učenja ne bo privedel nikamor. Človek potrebuje sprostitev, tako da sem si privoščila tudi kak popoldan pri morju ali kak izlet v hribe. Lahko rečem, da mi je bilo učenje celo prijetno, saj ni bilo le nekakšno divje ponavljanje že predelane snovi, pač pa poglobitev in iskanje novih podatkov, kar mi je dovolilo, da sem svoje znanje izpopolnjevala. Jasno je, da sem v paji vročini nekatere predmete težje prežvekovala, v glavnem pa sem se poglobila v vse tisto, kar me je najbolj zanimalo in kar je bilo neposredno povezano z referatom. Pravzaprav nisem na knjigah presedela celih dnevov niti med letom. Raje sem se učila manj časa, zato pa sem bila

takrat res koncentrirana, saj tako največ odneseš.

O čem si pisala v svojem referatu?

Ker zelo rada potujem, sem za referat izbrala prav to tematično. V svoji nalogi, ki sem ji dala naslov *Mi, Odiseji tretjega tisočletja*, sem odkrivala, kako je Odisej še vedno aktualen in koliko se odisejskega konec koncev še skriva v vseh nas. V različnih likih Odiseja (Homera, Sofoklesa, Evripida, Cicero, Horaca, Tennysona, Danta, Pascoli, D'Annunzio, Strniša, izraelski narod kot popotnik, ki išče domovino itd.) se lahko namreč vsako vsaj v nečem prepozna. Referat sem zaključila z ugotovitvijo, da današnji človek preveč hiti: tudi ko je človek potoval počasi, je bilo na svetu mnogo več stvari od tistih, ki si jih je lahko ogledal, kaj pa hoče danes videti, ko vedno tako hiti....

Kaj ti bo od profesorjev, sošolcev in dogodkov v tvojem višješolskem obdobju ostalo najbolj v spominu?

Razred smo sestavljale samo štiri punce, kljub nekaterim običajnim nesporazumom pa smo se imele lepo, čeprav smo večasih pogrešale kakega fanta, ki bi nekoliko popestril pouk. Zaradi maloštevilčnosti smo s profesorji navezale zelo tesen odnos, ki ni bil le tipičen odnos učitelj/učenec, pač pa nek človeški odnos, ki nas je velikokrat usmerjal na "pravo pot".

Bi se na klasični licej ponovno vpisala ali se svoje takratne izbire zdaj kesaš?

Nedvomno bi se ponovno odločila za klasični licej, saj je, navzlic vsem kritikam, da je to "zastarela" šola, dandanes še

kako aktualen. Privadi te namreč na natančnost in logično razmišljanje, ki sta v življenju nujna. Le filozofiji, grščini in latinščini bi morda dodala nekaj ur informacije.

matike.

Poletje bo kmalu mimo, z jesenskimi časom pa bo prišel trenutek, ko boš izpolnila obrazec za vpis na univerzo. Za katero fakulteto si se odločila?

Rada bi študirala medicino na tržaški univerzi. Za vsak slučaj pa sem se vpisala tudi na univerzo v Ljubljani. To bi prišlo v poštev, ko ne bi izdelala vstopnega izpita v Trstu. Čeprav se z izbiro medicine pred mano odpira cela vrsta let študija in poglobljanja, upam, da si bom lahko odtrgala nekaj časa za potovanje z "Medicini senza frontiere".

Študij ti je in ti gotovo bo jemal dosti ur, s čim pa se najraje ukvarjaš v prostem času?

Že od malih nog sem se ukvarjala s številnimi izvenšolskimi dejavnostmi. Pri treh letih sem začela trenirati umetnostno kotalkanje, ko pa je ta šport postal prezahteven (nekje na srednji šoli), sem se odločila za atletiko. Na

treninge hodim štirikrat tedensko, poleg tega pa učim osnovno motoriko od štiri do dvanajst let stare otroke. Ker so mi jeziki pri srcu, se že od vrtca učim angleščino, tri leta sem obiskovala lekcije nemščine (lansko leto sem se delovno preizkusila v sladoledarni v Nemčiji) in zanima me tudi francoščina. Vrsto let sem igrala klavir na Glasbeni matici ter dve leti pela v štandreskem mešanem pevskem zboru. Žal nisem mogla vsega tega usklajevati s šolskimi obveznostmi, zato sem morala glasbo opustiti, kljub temu pa rada zahajam na koncerte in se sedaj skušam naučiti nekaj akordov na kitari. Rada tudi pišem poezije in slikam z akrilnimi barvami. Najraje pa potujem, saj se mi to zdi najpristnejši način, da spoznam sočloveka ter se s tem obogatim. Že kot otrok sem potovala z organizacijo CISV (nepolitična organizacija za mir na svetu) in obiskala Dansko, Norveško, Anglijo, Irsko, Nemčijo, Francijo, Češko, Kanado in Colorado. Skrita želja je potovanje v Južno Ameriko, saj je po mojem mnenju tamkajšnja kultura naravnost očarljiva.

Po tako zahtevnem obdobju pred matura si boš gotovo privoščila tudi počitnice. Kam boš odpotovala?

Ravnokar sem se vrnila z maturantskega izleta, med katerim smo spoznali lepote Slovenije, ki so mi bile do sedaj neznane, saj preveč silimo v tujino, ne poznamo pa naših krajev. Ko bodo ljudje brali ta intervju, bom s kolesom na Hrvaškem, nato bom odpotovala v London (tokrat ne za študij, ampak le za zabavo), za konec septembra pa načrtujem še kratko potovanje v Španijo.

Hvala za pogovor, Tjaša. Želim ti, da bi se na počitnicah zabavala in da bi v življenju imela veliko uspeha, upam pa, da si boš pred vstopnim izpitom za univerzo le privoščila kako pomirjujočo urico na gugalni mreži v senci košate lipa....

Metka Kuret

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti

Šola Trinko, KGS in druge teme

Goriško pokrajinsko tajništvo SSK se je zbralo na redni seji v Doberdobi v petek, 15. julija. Poleg tajnika Mirka Špacapana so bili prisotni predsednik pokrajinskega sveta Ivan Černic in člani Milko Di Battista, Dario Bertinazzi, Walter Bandelli, Marijan Breščak in Mara Černic.

Z zadovoljstvom so vzeli dan znanje, da je prav isti dan prišla vest, da je deželna vlada na predlog podpredsednika Moretona odobrila finančni poseg za obnovo stavbe v središču mesta Gorice, kjer namerava občinska uprava dati slovenski srednji šoli dokončni sedež. Po sedmi selitvi do sedaj, od katerih je zadnja potekala prav v letošnjem šolskem letu, si je stranka Slovenske skupnosti zadala kot cilj, da čimprej priskrbi deželni prispevek za obnovo stavbe v Kapucinski ulici. Deželnega podpredsednika in vidnega zastopnika Marjetice Gianfranca Moretona je peljala na sam kraj in dosegla obljubo, ki jo je sedaj tudi izpolnil. Tajništvo SSK se je torej odločilo, da se pisno zahvali deželni upravi ter poskrbi, da bo goriška občinska uprava čimprej začela z načrtovanjem in deli. Slovenska skupnost je tudi so-

podpisnica dokumenta v podporo Kraški gorski skupnosti, ki so ga v ponedeljek, 18. julija, predstavili deželni svetniki Špacapan (SSK), Gherghetta (DS), Ferone (PP), s podpisom tudi Pasellija (CPP) in Zorinijeve (PDCL), župani in stranke leve sredine na Goriškem. Izjavo sta podpisali tudi Kmečka zveza in Agrarna skupnost, ki vključuje jusarske odbore. S to pobudo so posoški in deloma tržaški predstavniki Demokratične zaveze prevzeli pobudo, h kateri je nemudoma pristopila tudi slovenska stranka, da Illyjeva uprava ponovno oživi upravno telo, ki je v preteklosti znalo in bo v prihodnosti tudi najboljše poosebljalo želje in zaščito ljudi in ozemlja na Krasu, s primernimi čezmejnimi povezavami in iskanjem evropskih razvojnih možnosti. Goriško tajništvo SSK je pozitivno ocenilo, da je stranka poskrbela za dvojezičnost izjave ter da si je prizadevala, da bi tudi na tržaškem Krasu dobila čim večjo podporo. Po mnenju SSK bo torej oživitve KGS, ne glede na njeno povezavo z upravljanjem Kraškega parka, polagoma doživela tisto podporo, ki jo potrebuje tudi s strani županov pretežno slovenskih

kraških občin.

Goriško pokrajinsko tajništvo je zatem razpravljalo o načrtovanih novostih glede goriškega letališča, pri čemer ne sme ta izostati štandreska in sovedenjska skupnost, ena zaradi zgodovinskega lastništva nad razlaščenimi parcelami na nekdanjih Rojcah ter zaradi konkretne bližine vsake predvidene dejavnosti na območju obsežnega travnika, druga pa zaradi dejstva, da več kot polovica današnjega letališča leži prav v sovedenjski občini; slednja žal ni prisotna niti v društvu, ki je nastala pred leti z namenom, da ovrednoti in smotno uporabi letališke prostore in strukture.

Marijan Breščak je poročal o seji večine, ki upravlja goriško občino, ki se je sestala na pobudo Slovenske skupnosti, da bi razčistila nekaj urbanističnih posegov v Štandrežu, na primer v bližini igrišča Juven-

tine, kjer SSK predlaga primereno razdaljo in posebne gradbene značilnosti za morebitne nove stanovanjske izgradbe. Glede Doberdoba pa je Dario Bertinazzi znova potožil nad kvamnimi posledicami odobritve regulacijskega načrta, pri katerem sedanja uprava noče sprejemati ugovorov in predlogov zlasti iz kmečkega sveta. Slovenska stranka je upravičeno zaskrbljena nad novimi rezidenčnimi področji, ki bodo gotovo postavila pod vprašaj slovenski značaj vasi. Poleg tega kaže, da bodo morali doberdobski kmetje iskati zemljo v Laškem, saj postaja domača vse bolj nedosegljiva zaradi raznih vinkulacij in krčenja obdelovalnih površin. V zvezi s tem se bo Slovenska skupnost pritožila tudi pri slovenski vladi in pri Uradu za Slovence po svetu in opozorila na nevarno igro s slovensko zemljo.

Vaški praznik sv. Ane v Pevmi

Krajevna skupnost Pevma-Štmaver-Oslavje, KD Sabotin in KSD Naš prapor prirejajo 29., 30. in 31. julija v sodelovanju z župnijo vaški praznik sv. Ane.

V petek, 29. t.m., bo ob 21. uri v osnovni šoli v Pevmi rock koncert, pri katerem bodo sodelovale skupne Last Chance, Maff show in Overture; na voljo bo dobro založen kiosk. **V soboto, 30. t.m.**, bo šestkilometrski pohod z baklodo, ki bo povezal tri vasi: zbirališče ob 20.30 v osnovni šoli v Pevmi, odhod ob 21. uri. Izkupiček vpisnine bo oddan v dobrodelne namene, za združenje Cuore amico. Ob 22.30 bodo na sporedu razstava slik, prikaz diaprojektivov in nagajevanje natečaja "V domačem vrtu cvetijo...", na katerega se je prijavilo 24 ljubiteljev cvetja. Sledi prijetna družabnost. **V nedeljo, 31. t.m.**, bo ob 9. uri v pevmski cerkvi slovesna sveta maša s procesijo. Sledilo bo ljudsko praznovanje z jedačo in pijačo. Vljudno vabljeni!

Obvestila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v nedeljo, 7. avgusta, tradicionalni piknik v lovski koči nad Renčami. Odhod samo z enim avtobusom iz Sovodnji ob 8.30 in z običajnimi postanki. Zjutraj bo ogled Štanjela, enega najbolj slikovitih naselij na Krasu. Po kosilu okrog 13. ure bo sledila družabnost ob veseli glasbi. Vpisovanje do zasedbe mest na avtobusu na sedežu v ul. Croce 3, pri poverjenikih in na tel. 0481 882024 ali 0481 390688.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo društveni sedež v ul. Croce 3 v Gorici zaprt od 4. do 31. avgusta (vključno).

ZSKD in KD SOVODNJE prirejata Gledališki tabor za mlade od 14. leta dalje, ki bo potekal od 1. do 8. septembra 2005 v Kulturnem domu v Sovodnjah. Vpis in podrobnejše informacije v uradu ZSKD v Gorici (tel. 0481 531495), od ponedeljka do petka, med 9. in 12. uro.

Darovi

Ob 26. obletnici smrti predrage mame Angele Kacin roj. Tušar prispevajo Marija, Janez in Metka 150.000 evrov za spomenik dr. Humarja.

V spomin preminulega bratranca Mirota Perica darujeta Franc in Adela Podveršič 100,00 evrov za spomenik dr. Humarju.

Za cerkev na Vrhu: Cvetka Gorkič Berlot z družino v spomin na svaka Albina 50,00; Silva Berlot v spomin na brata Albina 50,00 evrov.

Za cerkev v Rupi: N.N. 20,00 evrov.

Za obnovitvena dela v cerkvi v Gabrju: Andrej in Neva v spomin

na očeta in mamo ob 4. oz. 3. obl. smrti 75,00 ter za misijon p. Kosa 75,00; Mirjam Prinčič Urdih 40,00 evrov.

Cestitke

Skupnost družin Sončnica se ob rojstvu malega Luce srčno veseli z vso družinico Fantini in nanjo kliče obilo Božjega blagoslova. V soboto, 30. t.m., bosta stopila na skupno življenjsko pot **Tanja in Valentin**. Vso srečo jima želijo Prosvetno društvo Rupa-Peč, mešani pevski zbor in otroški zbor Rupa-Peč.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 29.7. do 4.8.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Beke 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 29. julija (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače vižje, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 1. avgusta (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 2. avgusta (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 3. avgusta (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: V Pozejdonovem kraljestvu I. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 4. avgusta: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Na pravni fakulteti Videmske univerze je doktoriral
DAVID BEDNARICH
Prisrčno mu čestitajo starši, brat in sorodniki.

Na Visoki šoli modernih jezikov za tolmače in prevajalce Tržaške univerze je z odliko in pohvalo diplomirala
KATJA VONČINA
Iskreno ji čestitajo brat, starši in ostali sorodniki.

PD ŠTANDREŽ Gostovanja

Razvedrilni oddih ob prešernem smehu

Foto DP

Člani dramskega odseka Prosnetnega društva Štandrež tudi v teh poletnih počitniških dneh ne mirujejo. Po uspelem nastopu na 6. Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah, na katerem so z izvirno Povšetovo komedijo *Za blagoslov in rdeče zvezde* v režiji Jožeta Hrovata odnesli kar tri nagrade, so to šaloigro "iz zamejskih logov" ponesli med gledalce v Benečijo. V soboto, 23. julija, so namreč z njo igralci pozabavali občinstvo v Ljesah, kjer so nastopili na lepe-mo odru v prostorni telovadnici.

Predstava je s smehom in dobro voljo zaokrožila praznovanja ob farnem zavetniku, sv. Jakobu.

V petek, 22. julija, pa so se naši komedijanti oglašili v prijetni kraški vasi, Bane. Tu so na vaškem trgu oziroma borjaču odigrali dve enodejanki pod režijsko roko Janeza Starine. Prva je bila na vrsti kratka komedija Janeza Povšeta *Na trimu*, v kateri sta nastopala Marko Brajnik in

Božidar Tabaj, ki sta nato s soigralci oblikovala še veseloigro *Kdo je na vrsti?* Šaljivi prizor v zdravniški čakalnici je napisal dr. Mauro Fontanini, umetniški vodja gledališke skupine Terzo teatro iz Gorice, v sočno štandresko narečje pa ga je prestavil Božidar Tabaj. Kljub narečni govorici je občinstvo s smehom spremljalo dogajanje na prizorišču pod poletnim nebom. Sredi soparne vročine, v nedeljo, 21. avgusta, bodo štandreski igralci s svojo zadnjo uspešnico *Za blagoslov in rdeče zvezde*, nastopili še na slikoviti Kontradi v Kanalu ob Soči.

Nad Nadiške doline so prejšnji konec tedna navalili črni oblaki. Očetu Beneške Slovenije in torej celotnemu narodu so barbari naložili še en križ. Ni pa težak, le utrjuje tisto, kar je msgr. Ivan Trinko v prvi osebi delal in učil. Kaže nam, da smo na pravi poti in da je fašistične podgane na trčmunsko pokopališče pripeljala le blodnja brez jutrišnjega dne.

SSG z Niklo Panizon prisotno na festivalu Oerol

Na oddaljenem frizijskem otoku se je oglasila tudi slovenščina

Najmlajša članica zdesetkanega igralskega ansambla Slovenskega stalnega gledališča, Nikla Petruška Panizon, je ponovila lepo in za osebno umetniško rast pomenljivo gledališko izkušnjo, ki jo je konec sezone 2001/02 doživela njena kolegica Lučka Počkaj, ko je na frizijskem otoku Terschelling (Nizozemska) zastopala naše gledališče in slovensko manjšino v mednarodnem projektu osmih evropskih manjšinskih gledališč Salted, how they drunk and keep on drinking. Ob znatni finančni podpori EU, za projekt Kultura 2000, je večjezična predstava nastala v režiji pisateljice in režiserke ter pobudnice tega gledališkega podviga Judith de Rijke in dramaturški pomoči Judith Wendel. Uprizoritev je imela deset ponovitev, gostovala pa je tudi v Nemčiji in Angliji. Ko sta kasneje omenjeni gledališki ustvarjalci ustanovili gledališko skupino Zoutwerken (solinarji), sta z njo ustvarili še marsikatero ambientalnouprizoritev. Zadnja po vrsti je predstava Saltshakers, za realizacijo katere sta povabili tri igralke, med katerimi je bila poleg Baskinje Leire Ucha in Nizozemke Guste Gelejinse tudi naša mlada odrska umetnica Nikla Petruška Panizon. V tokratni, po oceni občinstva in kritikov, dobro naštudirani predstavi z aktualno politično tematiko, s kritično osjto na rovaš novih fizičnih

meja in ksenofobije do novih in starih priseljencev v lažno razvpiti multikulturni družbi, so se homogeno prelivala angleščina, kot glavna povezovalna nit, baskovščina, holandsčina in slovenščina, ki se je tako po zaslugi igralk SSG spet oglasila na tem daljnem otoku. Na njem živi le

lokacijah. Omenjena večjezična uprizoritev - financirala sta jo festival Oerol in skupina Zoutwerken - je premierno zažvela 11. junija in naštel osem ponovitev. Prepletanje jezikov ni motilo publike, saj je bila predstava igralsko dovolj povedna. Ogledalo si jo je 2000 gledalcev,

čepprav s svojo trpkostjo, močno vsebinsko izpovednostjo in izraznostjo ni bila tipična festivalska, kot je povedala Panizonova na tiskovni konferenci, v obrekovni SSG, v sredo, 13. t.m. Poudarila je, da ima že šest let stike z režiserko de Rijke, saj bi pravzaprav morala sama pred tremi leti nastopati na festivalu, a je bila zaposlena v domačem gledališču. Bila pa je zadovoljna, da jo je nadomestila Počkajeva. Povedala je tudi, da je bilo zanj to izredno doživetje. Sam kraj, otok Terschelling, na katerem je živel poldrugi mesec, je sanjski, že zaradi narave. Tudi plaže ob Severnem morju

4000 prebivalcev. Med festivalom ga obišče od 40 do 50 tisoč ljudi, ki plujejo eno uro, da si lahko ogledajo zaželeno predstavo. Za obiskovalce skrbi kar 2000 mladih prostovoljcev. Na letošnji, 25. izvedbi tega pretežno "holandskega" festivala je bilo v desetih dneh okrog 65 ambientalnih predstav na različnih

so čudovite, čeprav piha veter in nosi pesek vsepovsod. Vaje za dobro uro trajajočo predstavo, z veliko tudi etnične glasbe, so bile seveda na odprtem in zaradi tega kar naporne. Mraz je oster tudi v maju in juniju, ko se sonce skriva za oblake in začne deževati. To se večkrat godi. Delo, zelo timsko, z režiserko in s tujima soigralka-

ma, s katerima je delila tudi prosti čas, je bilo zelo zanimivo zaradi različnih gledaliških pristopov in tudi zato, ker je predstava, v nekakšni "dolini" peščene dune, nastajala sproti. Režiserka je seveda dajala napotke, a obenem puščala igralkam svobodo izražanja. Glavne protagoniste te "fizično" podrobno dodelane predstave so tri begunke, ki prihajajo vsaka s svojo usodo bogve od kod. Panizonova je bila oblečena v bel kostum, s čudno pričesko. Izgledala je kot nekaka težko premikajoča se lutka iz nekega izmišljenega sveta. Vse tri pridejo do neke meje, preko katere ne morejo in pred katero se grejo nekakšne krute igre; iz teh je možno razbrati njihovo prestano fizično in psihično nasilje in bol. Organizatorka SSG Valentina Repini je dejala, da bo morda predstava, ki vsebinsko sodi v repertoarne okuse novega umetniškega vodje SSG Marka Sosiča, v aprilu gostovala tudi pri nas. Glede na obravnavano tematiko bi bila kraška gmajna ob meji zelo učinkovito prizorišče. Zvedeli smo tudi, da Panizonova v teh poletnih dneh ne miruje, saj ravnokar sodeluje pri predstavi Un marito na besedilo Itala Sveva, ki jo bo gledališče Contrada premierno uprizorilo v začetku avgusta na trgu Hortis v Trstu v režiji Sabine Morena. Repinijeva je ob koncu dodala, da bo tiskovna konferenca za predstavitev repertoarja nove sezone 5. septembra, ko se bo javnosti predstavilo novo vodstvo SSG. Sezona se bo začela v polovici oktobra z gostujočo predstavo, verjetno prvič v zgodovini SSG. Prva domača premiera bo predvidoma v novembru.

Iva Koršič

Kratke

V Medani tudi letos Dnevi poezije in vina

V organizaciji študentske založbe in ob pomoči domačinov bo v Medani v Goriških Brdih tudi letos potekal mednarodni pesniški festival Dnevi poezije in vina, ki je bil zasnovan leta 1995 z namenom zbiranja najprodnostnejših pesnikov mlajših generacij z vsega sveta in njihovega predstavljanja širšemu občinstvu po Sloveniji in v zamejstvu. Letošnjega festivala, ki bo potekal od 23. do 28. avgusta, se bo udeležilo 26 avtorjev iz 15 držav. V zadnjih štirih letih je festival prerasel prvotno začetni okvir in razširil svoje zanimanje tudi za ostale umetniške zvrsti, kljub temu pa je glavni poudarek dogajanja še vedno na vzpostavljanju in raziskovanju razmerij med jezikom poezije in jeziki drugih umetnosti. Z leti so postali Dnevi poezije in vina eden osrednjih načinov za promocijo poezije na slovenskih tleh, vse bolj odmevni pa so tudi v tujini. Že teden dni pred začetkom uradnega dela letošnjega festivala bo mogoče v Ljubljani prebirati pesmi, ki bodo lebdele nad Ljubljano. Festival se bo začel 23. avgusta s sočasnimi pesniškimi branji po vsej Sloveniji - v središčih Ljubljane, Izole, Maribora, Novega mesta, Ptuj in Velike Polane. Festival se bo, tako kot vsako leto, nadaljeval v Medani v Goriških Brdih. Po napovedih organizatorjev bo letošnje festivalsko dogajanje še pestrejšje kot prejšnja leta. Vsak dan si bodo namreč sledile projekcije filmov, športne aktivnosti, okrogle mize, gibalne in gledališke predstave, branja, koncerti in degustacije vin. V okviru festivala se bodo predstavile glasbene skupine Godalika, Igor Lumpert trio, Katalena in italijanska zasedba The Authentics. V Ljubljani bo organiziran glasbeno-literarni projekt Odpreti. Na likovnem področju si bo mogoče ogledati razstavo Medana Art in razstavo sodobnih slovenskih ustvarjalcev. Pripravili bodo tudi projekcije slovenskih filmov, projekt Demokino Davida Grassija ter plesni predstavi Male Kline "Campo di Fiori" in Igorja Sviderskega "4+1". Zadnji dan festivala, v soboto, 27. avgusta, bo prestolnica poezije premeščena v grad Vipolže v Goriških Brdih, ki bo za to priložnost odprl vrata celodnevne umetniškega programa, katerega del bo namenjen najmlajšim obiskovalcem. Tudi letos bo v okviru festivala izšel dvojezični zbornik, v katerem bodo zbrane pesmi vseh udeležencev festivala.

Na Salzburškem poletnem festivalu kmalu premiera Alamuta

V Avstriji se bo 25. julija pričel Salzburški poletni festival, ki združuje operne in gledališke predstave ter koncerte najvišje umetniške vrednosti. Festival slovi po številnih svetovnih premierah, med letošnjimi pa je za slovensko kulturo še posebej pomembna dramatisacija Bartolovega Alamuta. Predstavo, ki nastaja v koprodukciji Salzburškega poletnega festivala in ljubljanske Drame, režira Sebastijan Horvat. Premiera bo 28. julija. Kot je sporočila Valerija Cokan iz Drame, je slovenska ekipa z vajami za Alamuta prekinila 8. julija, si privoščila počitnice, v Salzburgu pa bodo z vajami nadaljevali 25. julija. Javna generalka Alamuta bo 27. julija, premiera dan kasneje, ponovitvi pa še 29. in 30. julija. Slovenska premiera Alamuta, ki ga je dramatisiral Dušan Jovanovič, bo 8. oktobra v ljubljanski Drami. V predstavi, ki po Jovanovičevih napovedih terorizma ne bo prikazovala v črno-beli maniri, kot to počenja večina medijev, bodo nastopili Igor Samobor, Radko Polič, Marko Mandič, Petra Govc, Jurij Zrnc, Uroš Fuerst, Zvone Hribar, Gorazd Logar in drugi. Alamut je umeščen v poseben program "Young Director's Project", ki si ga je zamislil direktor gledališkega programa Salzburškega poletnega festivala Martin Kušej. Poleg Alamuta je Kušej v ta sklop vključil še italijansko delo La Scimia - Carnezeria v režiji Emme Dante, Phaidro v režiji Madžara Arpada Schillinga in Zablude gojenca Toerlessa češkega režiserja Dušana Davida Parizeka. Režiserji, sodelujoči v "Young Director's Project", se bodo potegovali za nagrado pero Maxa Reinhardta in 13.000 evrov. Režiser Max Reinhardt, pesnik in dramatik Hugo von Hofmannstahl, skladatelj Richard Strauss, scenograf Alfred Roller in dirigent Franz Schalk so Salzburški poletni festival ustanovili leta 1920. želeli so si, da bi se vrhunski umetniški dogodki iz vsakodnevnega vrveža velikih mest preselili v manjši baročni Salzburg, piše na spletni festivalski strani.

Pozdravljeni, mladi literati, literatinje!

Obveščamo vas, da Študentska založba (zbirka Beletirna) tudi letos pripravlja zanimivo literarno druženje pod vodstvom znanih slovenskih pisateljev in pesnikov, ki bo že tradicionalno potekalo v Izoli. Literarne delavnice za poezijo in prozo bodo potekale med 16. in 18. septembrom v Izoli. Prijave zbiramo do 1. septembra 2005. Kotizacija znaša 3000 sit. Prijave z vašimi podatki in nekaj strani proze ali poezije pošljite na naslov: Študentska založba (za Izolo) Beethovnova 9, 1000 Ljubljana ali na elektronski naslov: info@zalozba.org.

Za naš jezik

Obrniti ali zaviti?

Kolikokrat smo rekli osebi, ki nas je iz avta vprašala, kje je ulica tántá, naj gre do naslednjega semaforja, nato naj obrne na levo (ali na desno)? Kdor je brez krivde, naj vrže prvi kamen!

Mogoče je to tipična primorska napaka ali značilnost! V pravopisu najdem navedek: **obrniti konja**, kar pomeni, da ga obrnem v nasprotno smer od tiste, v katero je hodil. Lahko se na cesti **obrnem in grem nazaj**; tudi v tem primeru se vrnem v izhodiščno smer. Lahko se **obrnem do prijatelja** in ga prosim za nasvet ali pomoč. Poznamo tudi pregovor: **Človek obrača, Bog obrne**, kar pomeni, da se ljudje trudimo, da bi kaj dosegli, vendar je Bog tisti, ki nam pomaga, da to dosežemo.

Če pa vozim avto, bom na križišču (s semaforjem ali brez njega) **zavila** na levo ali na desno. Tudi mimo vozečemu avtomobilistu bom svetovala, naj **zavije** na levo ali na desno. Seveda ima glagol **zaviti** tudi drug pomen, saj vsi vemo, da lahko **zavijemo** darilo v lep papir ali v celofan. A to je že druga zgodba (glagol je v tem primeru prehodni ali tranzitiven)!

Ivan Tavčar izdal novo pesniško zbirko

O ujetosti, družbi, času in nas

V svoji trinajsti samostojni pesniški zbirki Bisognera' presto voltare pagina (Kmalu bo treba obrniti list) tržaški pesnik Ivan Tavčar, ki piše tako v slovenskem kot italijanskem in včasih tudi v nemškem jeziku, izraža vso stisko človeka, ki je pred časom absolutno nemočen.

Kazalci našega časa na zemlji bijejo enakomerno in neizprosno, kot da bi čakali le na tisti usodni trenutek, ko bodo končno ustavili svoje gibanje. Življenje, sestavljeno iz nešte-

tih trenutkov, se bo takrat spremenilo v en sam trenutek - neskončnost. Tako kot nasmeh/traja le trenutek/ v spominu pa lahko postane večer. Resnični čas ni tisti, ki nam šteje ure, minute in sekunde, ampak notranji, duševni in zato neskončni čas. "Dediščina časa je zaklad, ki ga v otrpelem propadu dneva ne morem oceniti" piše Tavčar. Človek se v jeseni življenja zateka v spomine, v drobcih preteklosti skuša zaslediti smisel vsega, naloga Tavčarja/pesnika

je zato gledanje na realnost z različnega zornega kota, preko račiti meje vidnega in dotikljivega ter zagledati pravo bistvo. Gonilo življenja je večkrat čista iluzija, ki je kot taka obsojena na propad. V dediščino nam zapušča le tesno samoto in spomine, ki nas "križajo s svojimi ostrimi žebliji". Spomini se kot barve na platnu mešajo s sanjami o večnosti, ob prebujanju pa pridemo spet v stik s kruto realnostjo. Spoznanje, da nismo večni, se v Tavčarjevi poeziji ne kaže kot

nekaj pesimističnega, temveč kot enkratna prilika, da pogledamo v življenje z drugačnimi očmi in "obrnemo list". Človek vrednoti Stvarnost z žejo po nesmrtnosti, brez katere bi bilo življenje brezsmiselno. Skrivnost življenja in večnosti odkriva zato Tavčar v samem sebi, kajti človek je meso, predvsem pa nesmrtna duša. Pesniška zbirka Bisognera' presto voltare pagina je izšla pri založbi Eva v zbirki L' Albatro v Isernii, prav tako pa je pesnik objavil deset novih poezij v zadnji številki "pesniškega zvezka" - Quaderni della poesia Il Calamaio v zbirki Minerva.

Metka Kuret

24. Nagrada Sergio Amidei od 21. do 31.7.

Festival Amidei in
sugestije, ki jih nudi

Tokrat sem se odločila za "basanje" s podobami, mislimi, sugestijami. Gledati zapovrstjo en film za drugim, medtem ko se zunaj sončna svetloba kiti v vsem svojem razkošju in postopoma v dnevu ugaša. Stopiti v neko drugo dimenzijo, v svet, kjer je življenje tisto, ki se ti odvija na belem platnu pred očmi, stopiti iz lastne kože in dopustiti, da ti te podobe uravnavajo čustvovanje in tok misli. Do trenutka, ko se truden in s pekočimi očmi vračaš domov z nečim novim v sebi. V tem tednu sta mi to novo zavedanje ponudila dva med seboj zelo različna filma: "La febbre" Alessandra d'Alatrija in zaključna epizoda trodelnega filma absolventov Eksperimentalnega filmskega centra v Rimu: "Niente di grave", delo Srba Miloje Popovića.

Režiser Alessandro d'Alatri stopi na goriški oder in z enim samim stavkom pove, da je njegova "Vročica" rezultat njegovega razdvojenega čustvovanja do Italije, ljubezni za vse, kar predstavlja ("Italije je nemogoče ne ljubiti") in sovražstva za vse, kar onemogoča, jeze zaradi nepriznavanja delovnega dostojanstva in talenta. Spomin se mi zelo hitro zavrti nekaj tednov nazaj. Pred dobrim mesecem je tretja italijanska mreža predvajala dokumentarec "W la ricerca", ki je obelodanil to, kar smo že vedeli: talent ni v tej državi prioriteta. "Vročica" pa je to, kar že sam naslov filma nakazuje: vročica idealov tridesetletnega Maria (pooseblja ga Fabio Volo), ki želi nekaj ustvariti (odpreti svoj lokal) in zaživeti svoje življenje, a mu vse okrog njega kliče, naj se podreja pravilom, ki niso njegova, in naj tudi sam postane to, kar si družba želi: nov povprečnež, ki naj uboga. Za nas, ki s protagonistom delimo starostno generacijo, predstavlja ta zgodba v določenem smislu katarzo, smisel človeškega obstoja je

predvsem v tem, da človek prisluhne samemu sebi, da se ugrizne v ustnico in se odloči, da bo poskusil biti zares srečen. Če je dokumentarec "W la ricerca" pokazal, kako je izhod za nepriznavanje talenta in volje do dela (celo minimalnega delovnega dostojanstva, saj obstajajo tudi univerzitetni raziskovalci, ki morajo dalj časa opravljati svoje delo celo zastoni) edinole tujina, ponuja d'Alatrijeva "Vročica" rešitev v obliki izhoda iz mehanizma favoritizmov in poskus ustvarjanja življenja na talentu, ki si mu prisluhnil. Ali se bo Mario uspel preživljati z obrtniški umetninami iz odpadnega materiala? Zelo možno, ker je do točke, ko se je za to odločil, moral prestati nič koliko prezira, polen pod nogami, prečutih noči na prijateljevem kavču in morečih občutkov kastriranja vsega, kar je in kar ponuja tej družbi. Mario spozna, da je rešitev v njem samem, v odkritju tega, kar je zmožen narediti, v spoznanju, da ga njegova pot oddaljuje od tega, kar sta si zanj pričakovala pokojni oče in zaščitniška mati, približuje pa ga temu, kar čuti, da je: človek, ki želi imeti (materialno) manj, zato pa ljubiti to, kar ustvarja in ki mu daje delovno in človeško dostojanstvo. Drugo omenjeno delo, "Nič hudega" ("Niente di grave") absolventa rimske filmske šole Miloje Popovića na efekten način predstavi konfuzno miselno stanje moškega, ki je bil pravkar ranjen v avtomobilski nesreči. Prosto povzeto po avtorju Stipetu Scipanoviću, nas butne v to, kar ostane v naši zavesti v ključnih trenutkih: vse življenjske nagrade in priznanja se zabrišejo v pogledu sina, ki se ti bo kasneje ubil s overdozo. Na koncu verjetno ostane to: pogled tvoje ženske in oči nekoga, za katerega si mislil, da imaš še čas, a te je čas prehitel. Kot nas tolikokrat.

Vida Valenčič

Razstava v likovni galeriji La Manna v Gradežu do konca julija
Goriški slikar Stelio Kovic
in kipar Silvio Mastrodascio

Do konca meseca je v Gradežu v novi in sodobno urejeni likovni galeriji La Manna tik ob sprehajališču ob morju na ogled razstava dveh med seboj različnih si umetnikov. Razstavo slik in kipov sta pripravila goriški slikar Stelio Kovic, ki ga dobro poznamo tudi mi Slo-

venci, saj se je večkrat že predstavil tako v Gorici kot tudi v domovini Sloveniji in italijansko - kanadski kipar Silvio Mastrodascio.

Ob razstavi je izšel italijansko-angleški barvni katalog razstave, v katerem so objavljeni zapisi Giancarla Reja, Pietra Tartichia in Jurija Paljka o Steliu Kovicu in njegovem sodobnem, mediteransko obarvanem slikarstvu ter zapis Enza Fabianija o kiparju Silviju Mastrodasciu. Za angleški prevod spremnih zapisov je poskrbela Pamela Ditchburn, medtem ko je katalog založila galerija sama.

Dejanski povod za skupno razstavo dveh odličnih likovnikov, kar Stelio Kovic in Silvio Mastrodascio gotovo sta, o čemer nas lahko v lepih prostorih galerije na dveh razstaviščih pričajo umetniška dela sama, je njuno medsebojno spoznanje izpred nekaj let, ki je preraslo v iskreno prijateljstvo.

Razstava v Gradežu pa je tudi lep dokaz, da se na skupni razstavi

lahko predstavijo tako sodobno slikarstvo, ki se pri Steliu Kovicu navdihuje res v naravi in njeni barvni paleti, a se ukoreninja v sodobni ekspresivni abstraktni slikarski govorici današnjih dni, in seveda kipi Silvia Mastrodascia, ki pa je izrazit in odličen figurativni, se pravi, da se naslanja na kiparstvo, ki imajo svoje velike vzornike v Rodinu in Manzùju, če lahko samo dva velika kiparja minulega stoletja navedemo.

Stelio Kovic slika samosvoje vedute, pravzaprav velika platna, na katerih gledalec doživlja naravo v vsej njeni božanski lepoti in v vsej eksploziji njene barvne usklajenosti, bogastva, ki mu slikar ne najde primera. Vendar je goriški slikar zavezan tako naravi kot abstraktnosti slikanja, saj so njegove "vedute narave" pravzaprav duhovno prečiščene notranje krajine, gledalec se tega zave

takoj, saj vendarle v navidez kaotični kompoziciji zasluži odsev trdne danosti in lepote krajine in narave.

Silvio Mastrodascio pa predstavlja kipe, predvsem ženske in matere, ki so uliti v bron. Gre za imenitna dela, saj kiparju uspe združiti milino in lepoto ženskega telesa z odlično tehniko. Izjemno lepe so njegove skulpture mater z otroki.

ZUT

Založba Mladika / Milan Gregorič: Ljudje mojega časa

Portreti, ki sestavljajo bogat
mozaik naše stvarnosti

Pred nekaj tedni je tržaška založba Mladika izdala knjigo Milana Gregoriča: Ljudje mojega časa. Knjigo sem vzel v roke z velikim zanimanjem in radovednostjo in nisem bil razočaran.

Milana Gregoriča, našega

rojaka, ki je maturiral na klasičnem liceju v Trstu in nato po študiju ekonomije ostal v Sloveniji, poznamo po neutrudnem publicističnem delu in angažiranem pisanju o problematiki družbenopolitičnega življenja v slovenskem primorskem in istrskem prostoru. Bil je tudi pobudnik nešteti kulturnopolitičnih pobud, ki so pomagale pri prebujanju kulturnega in političnega osveščanja v slovenskem delu Istre. Na to tematiko se stalno oglašava v dnevnem in periodičnem tisku že nekaj deset let. Svoja razmišljanja je objavil tudi že v treh knjigah, ki so pozitivno odmevale v našem prostoru. Gre za knjige: Politični ciklon nad Istro in izjalovljen poskus njene destabilizacije iz leta 1997; Slovenija v tesnem objemu zahodne sosedice iz leta 2002 in Sence nad oazo sožitja: italijanska manjšina od ljubezni do konfrontacije iz leta 2004.

Tudi njegova zadnja knjiga obravnava njemu drage tematike, le da jih prikazuje v portretih in razgovorih z nekaterimi ljudmi, ki so vzbudili njegovo pozornost. Knjiga je zanimiva iz več razlogov. Predvsem, ker smo v našem času vajeni avdiovizualnega obstrlejevanja, ki pa zapusti največkrat zelo bežno in pozabi usojeno sled. Besede v eter je naslov knjige, ki jo je napisala radijska publicistka Lida Turk. Dodal bi, da so pogosto to tudi besede v veter, ki največkrat za seboj ne pustijo nobene sledi. Malo bolj je z zapisi in portreti v

dnevnem časopisju ali v periodičnem tisku, vendar se tudi ti največkrat ob koncu tedna znajdejo v košu za papir in včasih je to prav škoda.

Zato je Milan Gregorič opravil po mojem prepričanju prav zaslužno delo s tem, da je zapise, ki jih je v nekaj desetletjih, od leta 1992 dalje prispeval v razne časopise in revije od Slovenca do Novega glasa, posebno pa še poglobljene intervjuje, ki jih je opravil v glavnem za dnevnik Slovenec in Primorska srečanja, zbral in uredil v knjigi, ki jo imamo sedaj v rokah.

Zelo zanimiv je že pogled na kazalo, v katerem je Gregorič razdelil svoje portrete na štiri sklope z več razdelki. Naj jih omenim.

V prvem sklopu: Portreti iz slovenske Istre najdemo duhovne pastirje, literarne ustvarjalce, likovne ustvarjalce, zgodovinarje, glasbenike, etnologe in sociologe, druge izstopajoče ljudske like, publiciste iz vrst italijanske skupnosti, športnike, ljudi iz Dekanov in muslimane. V sklopu, ki obravnava narodnjake in protifašiste, najdemo tigroce, čedermace, protifašistične revolucionarje in demokrate. Zadnja dva sklopa portretov sta posvečena izstopajočim likom iz širše primorske scene in ambasadorjem sožitja ob meji.

Zapisi so nastali ob različnih priložnostih, kot so predstavitve knjig in njihov avtorjev, recenzije knjig, podelitev Kocjančičeve nagrade, simpoziji o posameznih ljudeh in

končno tudi spominski nagovori ob odprtem grobu.

To seveda ni knjiga, ki jo vzameš v roke in začneš brati od prve strani dalje, temveč prav narobe, najprej pogledaš kazalo in začneš brati najprej portret osebe, ki te najbolj zanima, in nato nadaljuješ z vedno večjim zanimanjem. Tako skočiš od ene osebnosti do druge, od enega zanimivega podnaslova do drugega in končno boš mimogrede bogatejši za marsikatero spoznanje.

Seveda so najbolj zanimivi in poglobljeni intervjuji. Tu namreč pride najbolj do izraza osebno zanimanje avtorja samega in tudi zastavljena vprašanja so najbolj avtorsko delo. Pri teh intervjujih pridejo pa skozi odgovore do izraza zelo različne tematike, ki so prav umestno podčrtane s podnaslovi. Tako boste morda pri listanju knjige ob imenu portretiranca, ki ga po imenu sploh ne poznate, postali pozorni na obravnavano tematiko, ki je zabeležena pod imenom portretiranca ter v naslovih posameznih poglavij. Ko torej prebereš portrete oseb, ki si jih izbral na kazalu, se spleča knjigo prelistati in beležka ob nepoznani osebi bo morda vzbudila tvojo pozornost.

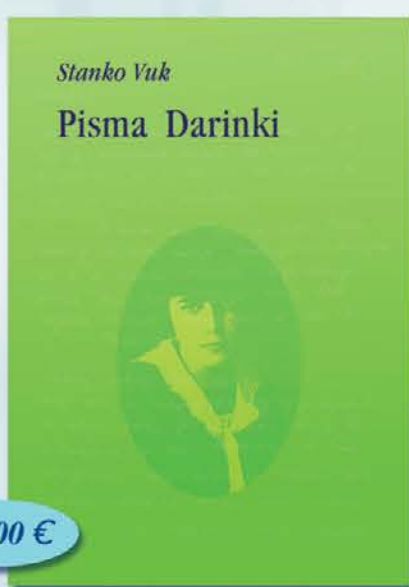
Skratka, to je knjiga, ki jo bo z veseljem in zanimanjem vzel v roke vsakdo, ki se zanima za pričevanja ljudi, ki so v eni ali drugi obliki doživljali in sooblikovali dogodke naše bližnje okolice in naši polpretekli zgodovini. Seveda ne gre ne za biografski leksikon niti za antologijo, pa vendar je to prijeten mozaik naše stvarnosti, delo občutljivega človeka, ki je znal mnogim ljudem, ki jih je ob raznih priložnostih srečal, pazljivo prisluhniti.

Rafko Dolhar

S seboj na počitnice bom letos vzel

roman Eveline Umek **FRIZERKA**
in Stanka Vuka **PISMA DARINKI**

15,00 €

16,00 €

Založba
MLADIKAMladika, Trst, ul. Donizetti 3, I-34133
tel.: 040-34 808 18 • fax: 040-633 307
e-mail: urednistvo@mladika.com

Kratke

Umestitvene seje strokovnih komisij SSK

Pred nedavnim so se zvrstile umestitvene seje strokovnih komisij tržaškega pokrajinskega sveta SSK, ki jih je novoizvoljeni 44-članski svet imenoval na svoji zadnji seji. V novi mandatni dobi bo delovalo pet komisij, ki bodo izdelovale predloge in jih dajale v pretres pokrajinskemu svetu in izvršnemu odboru SSK. Na tržaškem sedežu stranke so tako prvič zasedale komisije za šolstvo in kulturo, za javne uprave, za gospodarstvo in socialno, za pravna in pa za tehnično-urbanistična vprašanja.

Tajnik pokrajinskega predsedstva in predsednik komisije za šolstvo in kulturo Igor Pavel Merku' je na seji predlagal glavne smernice dela, še posebno pa se je zaustavil ob šolski reformi. Komisija se bo med drugim zavzemala predvsem za ohranjanje samostojnosti in specifičnosti slovenskega šolstva v Italiji. Tehnična in urbanistična komisija, ki jo je sklical podtajnik pokrajinskega izvršnega odbora Marko Šavron, bo vzela v pretres problematiko Sesslanskega zaliva, kraške gorske skupnosti, kraškega parka in preureditve obalnega pasu od Barkovelj do Štivanja. Gospodarsko-socialno komisijo je sklical rajonski svetovalec in član pokrajinskega izvršnega odbora Igor Švab, ki je na uvodnem srečanju podal kritično sliko tržaškega gospodarstva, med drugim pa se je zavzel za pozorno spremljanje kmetijskih načrtov na Krasu in za ovrednotenje vaških srenj pri upravljanju teritorija. Komisija za javne uprave, ki jo vodi repentabski podžupan in član pokrajinskega in deželne tajništva Marko Pisani, je na prvi seji posvetila pozornost problemu tajnikov v slovenskih občinah. Pisani je izrazil pričakovanje, da bodo izvoljeni predstavniki SSK redno obiskovali seje komisije, tako da bo pretok informacij čimbolj reden in popoln.

V uvodnem posegu je sklicatelj Pravne komisije, član pokrajinskega izvršnega odbora in deželni podtajnik Andrej Berdon, nanizal vrsto problemov, pri katerih mora SSK izreči svoje stališče in predloge. V prvi vrsti je omenil problematiko uresničevanja zaščitnega zakona in delovanja paritetnega odbora, snovanje deželne zakonodaje za Slovence in reformo krajevnih uprav.

Briški / Nastaja nov sprejemni center

Obiskovalci Orjaške jame bodo lahko že pred koncem leta razpolagali z novim sprejemnim središčem, ki je nastal zaradi prizadevanja društva Apina delle Giulie in ob podpori dežele F-Jk. Gre za korenit poseg na tamkajšnjem območju, ki pa ne izneverja pogleda na kraško gmajno, saj center nastaja z uporabo okolju prijaznih materialov bioarhitekture. Sprejemno središče bo sestavljeno iz treh poslopij. Prvo bo namenjeno sprejemu obiskovalcev, drugo muzejskim prostorom, v zadnjem pa bodo posedali obiskovalci pred spustom v jamo.

140. obletnica luških kapetanij

Minuli teden so italijanske luške kapetanije proslavile 140. obletnico obstoja. Osrednja državna slovesnost je potekala ravno v Trstu, kjer se je mudil tudi minister za infrastrukturo in transport Pietro Lunardi, ob njem pa je stal tudi poveljnik vojaške mornarice in obenem vrhovni poveljnik luških kapetanij ter obalne straže admiral Sergio Biraghi. Minister je v svojem priložnostnem govoru poudaril pomen luških kapetanij pri ohranitvi varnih gospodarskih pomorskih povezav. Obenem so dandanes kapetanije tudi pomembni dejavniki pri varovanju naših obmorskih pasov pred terorističnimi napadi.

Nagrada Luchetta / Zaključni večer

Ko je resnica silnejša od zla

Nagrada, poimenovana po tržaških novinarskih operaterjih Marcu Luchetti, Saši Oti, Dariu D' Angelu, ki so pred 11 leti zatisnili oči na dvorišču neke hiše v Mostarju, potem ko se je nad njimi raznesla granata, ter Miranu Hrovatinu, ki je skupno z novinaro Ilario Alpi padel pod krogami v Somaliji ravno tako leta 1994, je letos doživela svojo drugo izvedbo.

Zaključni večer, ki je utrpel marsikateri tehnični spodrsilaj, katerega je televizijski posredni prenos zagotovo zamaskiral, je potekal na velikem trgu pred občinsko palačo. Kot je poudaril novinar Franco Di Mare, ki je večer povezoval v sodelovanju z mlado in očarljivo Caterino Balivo, je presojo žirije izvedenec pogojeval predvsem socialni aganžma kandidatov pri njihovem pripovedovanju o hudih svetovnih dogodkih in ne zgolj njihova novinarska spretnost. Tako so si nagrado Luchetta za najboljši televizijski poročilo izborila Giuseppe Bonavolonta' (Rai Tre) in Gabriella Simoni (Studio Aperto). Prvi je

s prispevkom Nicaraguita osvetlil družbeno protislovja Nikaragve, ene najlepših in najbolj nesrečnih držav na svetu, kjer je razkorak med bogatimi in revnimi najbolj očiten pri otrocih, ki skušajo utišati svojo lakoto s iskanjem ostankov jedi v smetiščih. Simonijeva pa je s prispevkom Le due Simone prikazala čustva obeh italijanskih človekoljubnih delavk v Iraku, preden bi o njihju razpravljalo časopisje zaradi ugrabitve. Nagrado Luchetta za najboljši časopisno poročilo je prejela Francesca Pace za članek Poslednje potovanje, objavljen v turskem La Stampa, v katerem opisuje življenjsko tragično usodo romunskih priseljencev Adriane in Adine, matere in hčerke, ki sta življenje izgubili zaradi podora stropa lope, v kateri sta spali: novinarica ju je nato pospremila po poti njunega poslednjega potovanja, ki je mamu in hčerko ponovno privedlo domov, in to po obratni relaciji, po kateri

sta polni upanja bili prišli v Italijo. Nagrado Saša Ota za najboljše televizijske posnetke je

Foto Kroma

prejel Massimo Pinzauti (Rai Due) za prispevek Bodočnost Slonokoščene obale, v katerem opisuje usodo otrok, ki so se zaradi krutosti vojne prerano usposobili v vojnih veščinah. Nagrado za najboljši članek, namenjen evropskim revijam in

dnevnikom neitalijanskega jezika, poimenovano po Dariu D' Angelu, je prejela španska novinarka Monica Garcia Prieto za članek Mrtvi iz Basore, objavljen v dnevniku El Mundo, kjer tenkočutno opisuje jezo populacije po pokolu skupine otrok, namenjenih v šolo: kdo je za pomor kriv, atentatorji ali ame-

IG

ŠC MELANIE KLEIN IN SLOVENSKA PROSVETA Poletni center Pikapolonica

Iz leta v leto bogatejša ponudba

Kako naj otroci preživijo vroče poletne mesece? Pri študijskem centru Melanie Klein jim vsako leto v okviru poletnega centra Pikapolonica pripravljajo pester program, v katerega vključijo družabne trenutke, ustvarjalne delavnice (motorično, likovno, glasbeno, jezikovno) in seveda prosto igro. Da je priložnost res za vse okuse, so tedni tematsko obarvani (spoznavanje naravnih lepote in njenih osnovnih zakonitosti, razvijanje čutov, odkrivanje in uporaba barv v različnih tehnikah, šport, čustva), ob sredah pa

Foto Kroma

so predvideni tudi izleti: v mestni naravoslovni muzej, v Ses-

ljan, v akvarij in plovba po Tržaškem zalivu, v kriško konjušni-

co ter po pešpoti za slabovidne v okolici Bazovice.

Glavna novost letošnjega središča, ki poteka od 4. julija do 5. avgusta v bazovskem vrtcu, so redne didaktične ure na kmetiji za udeležence med 6. in 10. letom. Skupina starejših otrok je tako imela možnost, da se približa domačim živalim, jih sama krmi in spremlja njihovo molžo, pripravljajo dobrote s kokošjimi oz. gosjim jajci ter jih začinja z naravnimi zelišči, ki jih je maloprej nabrala.

Starši se bodo o vseh doživetjih svojih malčkov prepričali zadnji dan, ko si bodo na zaključnem srečanju ogledali posnetke sedme Pikapolonice, ki so jo podprli Slovenska prosveta, Dežela F-Jk, ZKB in ZSSDI.

AL

POGOVOR Predsednik društva DSI Sergij Pahor ob sklepu sezone

"Zmagovita in preizkušena formula je rednost"

Tudi letošnja sezona predavanja, ki jo prireja Društvo slovenskih izobražencev, se je pred nedavnim iztekla. Formula se iz leta v leto ponavlja, prostori Peterlinove dvorane pa so vedno polni.

Kako si razlagate tako konstantno prisotnost občinstva oz. njegovo navezanost na tradicionalne ponedeljkove večere?

Zmagovita in preizkušena formula je rednost. Vsak ponedeljek od oktobra do konca junija smo prisotni na koledarju prireditvev v mestnem središču in ta zanesljivost privablja obiskovalce, tudi take, ki kdaj pa kdaj niti ne vedo, kaj je napovedano. So pa tudi taki, ki izbirajo in prihajajo samo za določene teme. Smo nekakšno jamstvo in obenem priložnost za srečanja in družabnost. To pomeni, da se naši ljudje še radi srečujejo, in to je dobro. Občasno pridejo tudi prijatelji z druge strani meje. Priložnosti za srečanja v mestnem središču pa res ni veliko. Prepričan sem, da je še prostor za

alternativno ponudbo, ki bi lahko izpolnila vrzeli in dopolnjevala našo prisotnost. Ne mislim samo na Slovenski klub, s katerim smo v minuli sezoni koristno sodelovali. Očitno je na primer pomankanje debatnega kluba za mlade, saj ne verjamem, da je v diskih, pubih in osmicah veliko priložnosti za več ali manj resno diskusijo, če ne drugega že zaradi hrupa ne... Prav tako se mi zdi škoda, da je prenehal delovati krožek naravoslovcev "Tone Penko".

Mi skušamo biti v ponudbi raznoliki in zanimivi. Kadar se nam posreči – nekaj izkušenj smo si seveda nabrali v skoraj polstoletnem delovanju – smo zadovoljni mi, obiskovalci in sam predavatelj, še zlasti zato, ker predavanju vedno sledi diskusija, ki pokaže gostu, do kakšne mere je vzbudil zanimanje in koliko so ga poslusalci razumeli. Predavatelji iz Slovenije so večkrat presenečeni nad številnimi vprašanji. Pravijo, da se v Sloveniji po predavanjih razidejo

skoro brez dodatnih vprašanj...

Kot običajno so vaši večeri gostili veliko število gostov, tako iz matične domovine in kot tudi iz "naših raznih

zamejstev". Ali bi lahko na podlagi njihovih pričevanj začrtali določene skupne smernice, po katerih se giblje naša slovenska družba? Vtis imam, da Slovenci še ni-

smo prav razumeli, kaj pomeni biti manjšina, Slovenci v matici pa kaj pomeni biti država. Manjšinci se še ne zavedamo dobro, da je naša usoda v naših rokah, ne glede na to, kako bodo oblasti ravnale z nami. Ni samo stvar materialnih sredstev, identitete, zvestobe, vprašanje je, ali smo sposobni skupno razmišljati o svoji prihodnosti brez izključevanja in obsojanja, ali mladim lahko še kaj ponudimo.

Bojim se, da mislimo pretežno vsak za svoj vrteček. Če govorimo o matici, pa bi rekel, da je bilo pred osamosvojitvijo morda relativno lahko zadostiti pretežno moralnim obveznostim do naroda, zdaj pa je nekoliko težje vzpostaviti normalne odnose pravne narave med državljani in državo ter njenimi institucijami, ki morajo funkcionirati. Tudi v kritični sposobnosti Slovenci močno zaostajajo, nadomestja jo kvar-

na skepsa in aprioristično zavračanje. To se bo sčasoma popravilo le s pluralizacijo medijev. Ti za zdaj ne znajo skriti svojih predsodkov do te ali druge stranke in njenih programov ali odklanjanje za vsako ceno.

Bi nam lahko obrazložili, kako snujete taka srečanja, ki se redno ponavljajo skozi vse leto? Je to rezultat ekipe ali vašega osebnega načrtovanja?

Imamo odbor, ki predlaga prijatelje in sodelavce, s katerimi izbiramo teme in predavatelje – dragocen doprinos daje Ivo Jevnikar z zgodovinskimi temami – razporejamo pa seveda sam, drugače bi morali načrtovati dolgoročno. Moram reči, da naš program nastaja večkrat bolj sproti in ne strogo načrtno, ker večkrat jemljemo, kar se ponuja, ker smo s tem aktualni. Programiranje zato ne sega doli dlje od enega meseca.

Menda je še prezgodaj, da bi se podali v novo sezono, ki se bo pričela jeseni. Kakorkoli že, ali imate v mislih že izdelan seznam gostov in tem, o katerih bo govor v prvem delu sezone DSI? Kdaj se bodo srečanja točneje pričela?

Tudi to ni še določeno. Ponavadi začnemo na prvi pone-

deljek v oktobru, če pa se bo ponudila priložnost, bomo začeli tudi prej. Nekaj tem in gostov nam je ostalo v zalogi od pretekle sezone, kar precej nasvetov in predlogov pa dobivamo na srečanjih na Dragi, ki pripelje k nam veliko prijateljev in znancev našega društva, pa tudi številne predavatelje, take, ki so že bili pri nas in nove kandidate. Od letošnje Drage, ki je 40., si veliko obetamo tudi v tem smislu. Že zdaj vabimo vse bralce Novega glasa, da se je udeležijo. Teme so kar se da aktualne.

Še osebno vprašanje: katere tematike, ki so bile letos na seznamu DSI, vam najbolj ležijo?

Najbolj seveda aktualni problemi, ki zadevajo našo aktivno prisotnost v tem prostoru v preteklosti in danes, torej zgodovina, etična vprašanja, splošne teme in drugo. Rad imam pričevanja iz prve roke, vseh so mi tudi predstavitve knjig, zlasti še, če so izraz ustvarjalnosti naših ljudi. Svoji osebni radovednosti bi rad zadostil s temami znanstvene narave, a za to ni prav veliko posluha med odborniki pa tudi med obiskovalci ne veliko. Sicer pa mislim, da bo tudi nova sezona privlačna in da bodo naši ponedeljkovi večeri dobro obiskani kot doslej.

Igor Gregori

Ob sklepu praznovanj 150-letnice šentjakobske cerkve

Cerkev kot prostor miru in sožitja

Slovesno versko svečanostjo, ki je potekala minuli ponedeljek in ki so jo darovali goriški nadškof msgr.

Tržaškega, so se sklenila praznovanja ob 150. obletnici posvetitve šentjakobske cerkve apostolu Jakobu. Kot je škof Ravignani poudaril

občine, naj se v tej mestni četrti zgradi cerkev za številne prebivalce, ki so do tedaj zanemarjali Boga, a ne zato, ker so bile slabe osebe po srcu, temveč zato, ker jim je manjkala verska vzgoja". Dalje je tržaški škof v slovenskem jeziku poudaril, kako sta slovenska in

nadškof De Antoni, ki je slovesno mašo tudi vodil, v svoji homiliji poudaril, kakšna čast je za župljane, da je njihova farna cerkev posvečena ravno prvemu izmed apostolov, tistemu, "ki se je med prvimi docela daroval Kristusu." Ta cerkev, je dalje povedal msgr. De Antoni, je prostor postanka in duhovne poglobitve: v 150 letih je bil ta prostor kraj, kjer so se ljudje srečevali in premostili samoto, "v katero marsikdo danes zaide in ne pozna več ne bližnjega in ne sebe". Današnja Cerkev pa mora usmerjati ljudi v krščansko življenje, mora med sabo povezovati župnije in privabiti k sebi mladino. Kot temeljni kamen mora zato ostati sv. maša, je dodal msgr. Pirihi, "saj je maša srce življenja Cerkev." Vsaka maša mora biti veselje in ne zgolj navada, "dajati nam mora upanje in moč; maša je srce naše vere." Pri slovesni svečanosti je slovenska beseda izzvenela tudi iz ust Lide Turk, Danila Pertota in msgr. Marija Gerdola, ki so prebrali berilo, prošnje in odlomek iz Evangelija. Sveti maši je sledila procesija, ki se je kljub izkopu podzemne garaže vila okrog cerkve, ki že 150 let združuje šentjakobsko versko skupnost.

Obvestila

Gledališka skupina KD Brce gostuje v četrtek, 28. julija, ob 20.30 na dvorišču osnovne šole v Šempolaju s satiričnim večerom Andreja Jelačina, Miloša Mikelnja, Alda Nicolaja in Sergeja Verča "Beseda ni konj". Režija Sergej Verč. Pobudo po ponovila v petek, 29. julija, ob 20.30 v Barkovljah (PD Barkovlje). **V saboto**, 30. julija, bo ob 18. uri odprtje razstave Lesene umetnine v prostorih turistične ustanove AIAT v Sesljanu. Sodelovali bodo rezbarji iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Madžarske,

Avstrije, Moldavije in Ukrajine. Ob 18.30 bo kulturni program, vezan na dan Slovenije v prisotnosti poslanca Srečka Hvuca. Razstava bo odprta do 7. avgusta vsak dan od 11.30 do 13.30 in od 14.30 do 18. Toplo vabljeni!

Duhovne vaje za žene in dekleta bodo od ponedeljka, 22., do srede, 24. avgusta, v Domu blagrov (Le Beatitudini) nad Trstom. Vodil jih bo p. Leopold dr. Grčar z Brezji. Pojasnila in prijave na tel. 040 299409 (ga. Norma Jež) in 040 43194 (Martelanc). Predklicna št. iz Slovenije 0039.

Foto IG

Dino De Antoni, tržaški škof Evgen Ravignani ter koprski pomožni škof msgr. Metod Pirihi ob somaševanju številnih duhovnikov s

v svojem dvojezičnem uvodnem pozdravu častnima gostoma, "je škof Legat daljnega leta 1854 z veseljem sprejel predlog tržaške

italijanska skupnost v tej cerkvi skupno molile Boga. Ob prisotnosti javnih upraviteljev, predvsem pa številnih vernikov, je goriški

Velika nagrada Tržaškega ozemlja

Politika za volanom

Ko bi tudi vojne vihere razreševali zgolj s športnimi srečanji, bi lahko ves svet zadihal s polnimi pljuči... Dole se bomo morali zadovoljiti s skromnejšimi, a prijetnimi pobudami, kot je bila na primer tista, ki je v nedeljo, 17. julija, zbrala ljubitelje starih avtomobilov, ki so se pomerili po dirkalni progi, speljani po ce-

ga prireditelji v jutranjih urah postavili pred Pomorsko postajo. Od tod so se politiki in tudi drugi nastopajoči podali najprej do Brega, nato pa do Opčin, od koder so krenili do zahodnega kraškega roba v Sesljan in Cerovlje; povratno progo do mestnega središča so prireditelji speljali po Furlanski cesti. Šlo je za umirjeno vožnjo,

Foto Kroma

stah tržaške pokrajine v duhu nekdanje slavne avtomobilske dirke Trst-Opčine. Za volan starodobnih vozil je sedlo kar nekaj upraviteljev tržaških javnih inštitucij, ki so vsaj za en dan opustili osebna politična nasprotna gledišča in bolj ali manj globoka medsebojna trenja ter se v prijetnem vzdušju odpravili na štart, ki so

pri kateri se nastopajoči niso merili v hitrosti, saj so organizatorji določili, da morajo udeleženci opraviti določene etape v določenem času. Na posebnih lestvici krajevnih upraviteljev je prvo mesto dosegel odbornik za javna dela občine Repentabor Albert Zenič, kar dobro se je odrezala tudi dolinska županja Fulvia Premolin.

Duhovne vaje za žene in dekleta od 22. do 24.8.

Razgovor z Najvišjim

Naše duhovne vaje niso zelo stroge. Dovolj časa imamo tudi za razvedrilo in prijateljske vezi. Vendar so resne. Resne, ker nas pripravljajo

ren za takle intimni pomenek z Najvišjim? To je srce Doma Blagrov, to je kapela, kjer bo vsak dan sv. maša in skupne molitve - toda tudi kraj zbranosti in pove-

na to, da se poglobimo vase, da premislimo svoja dejanja in nehanja, da si gradimo mostove za bodočnost. Kaj je naša skrajna bodočnost? Pogled iz oči v oči stvari s Stvarnikom. Voditelj p. Leopold dr. Grčar nas bo znal pri tem odločno spremljati. Vendar bomo pred Najvišjim stali sami, sami se bomo z njim razgovorili. O čem? O vsem: o težavah, o napakah, pa tudi o vsem prijetnem, ki nas je doletelo v življenju. In kateri prostor je najbolj prime-

zave z Bogom za vsakega posameznika. Z Bogom in z Njegovo Materjo Marijo se lahko pogovarjamo tudi v svoji sobici ali na sprehodu, vendar čutimo njegovo bližino najbolj v kapeli. Vabimo vas torej tudi na razmiselnje in na resen razgovor z Njim, ki je naš zadnji cilj. Pojasnila na tel. št. 040 299409 (Jež) ali 040 43194 (Martelanc). Predklicna št. iz Slovenije 0039. NM

Karitas in tržaška pokrajina Predstavitev Vademecuma Caritas

Vedno na strani potrebnih

Tržaška škofijska Karitas se je ponovno izkazala kot osrednji dejavnik, ki se na našem področju z izrazito strokovno usposobljenim kadrom docela posveča potrebam tistih, ki jih je vrtoglavi življenjski tok zanesel v hude težave. Gotovo pa je vnema škofijske organizacije včasih premalo učinkovita, če ji ob strani ne stoji tudi zavzetost javnih uprav, ki so v prvi vrsti zadolžene, da udejanjijo tiste družbene in socialne politike, ki slehernemu prebivalcu lahko zagotovijo dostojanstveno človekovo držo.

Nova publikacija z naslovom Vademecum Caritas sodi ravno v to plodno vzajemno sodelovanje, se pravi med ustanovo, katere ravnatelj je Mario Ravalico, in tržaško pokrajino. Vademecum so predstavili v četrtek minulega tedna v dvorani pokrajinskega sveta, ob prisotnosti številnih akterjev, ki so v našem okolju zadolže-

ni na socialnem področju in med katerimi je bilo zaslediti tudi nekatere predstavnike slovenskih organizacij.

Foto IG

Pregledni in zaradi barvne učinkovitosti očesu res prijetni priročnik je le zadnja publikacija po vrsti, ki jo Karitas

in tržaška pokrajina namenjata revnejšim in šibkejšim, pa tudi vsem osebam, ki se zaradi tega ali onega razloga znajdejo v težavah. Prva je nastala že leta 1999, vendar je služila le 'za notranje potrebe' sodelavcev

Karitasa. V začetku lanskega leta pa so pri škofijski organizaciji ustanovili posebno delovno skupino, ki je sledila

prizadevanju 189 dejavnikov, ki so vezani na cerkvene dobrodelne kroge in nudijo raznovrstne storitve na zdravstvenem, skrbstvenem in socialnem področju. Na tej podlagi je tako nastal Vademecum, v katerem so zbrane informacije o sprejemnih domovih, menzah, slušateljskih centrih, javnih socialnih službah in zadrugah, številnih župnijskih podružnicah Karitasa, ambulantah in dr. Priročnik bo obenem služil tudi trem zajetnim načrtom Karitasa, ki zadevajo pomoč pribežnikom, prositeljem za azil, brezdomcem in zapornikom. Med slovenskimi organizacijami, o katerih je govor v Vademecumu, so Slovenska Vincencijeva konferenca, Slovensko karitativno društvo Slokad ter Sklad Mitja Čuk.

IG

Izlet Kluba prijateljstva v Furlanijo v deželo metuljev (2)

Nič se nas niso bali, kar na ramena so nam sedali. Najbolj so jih privabljal rdeče bluze. Nismo se jih smeli dotakniti, da bi jim ne pokvarili nežnih kril, kajti s pokvarjenimi krili ne bi več mogli ne leteti ne živeti. Če niso odleteli sami, jih je vodička nežno odpodila. Izpod grmov so kukali "zmajčki", sorodniki naših kuščarjev in želv. Ko smo se ločili od pisanih metuljev in pisanega cvetja ter od ptičjega petja, so nam pokazali še kratkometražni film iz življenja metuljev. Na poti v Pušjo vas (Venzone)

smo si "privezali dušo" z okusnim kosilom v restavraciji "Pri gobah". Naravno: prvi krožnik so bili rezanci z gobami! "Morda so bile celo nabrane v bližnjih gozdovih!" je menil nekdo. Popoldne je bilo posvečeno umetninam iz starejših dob. V Pušji vasi smo občudovali posebnosti srednjeveškega mesta, ki je bilo z veliko natančnostjo in previdnostjo skrbno obnovljeno po potresu. Potrpežljivo so - kamen za kamnom - zopet postavili obzidje, starodavno cerkev in druge stavbe. Previdno so

reševali slikane umetnine. Venzone je znan tudi po "mumijah". Nekateri od naših izletnikov so se spustili v podzemsko klet, kjer hranijo nekaj lepo ohranjenih trupel. Za mumificiranje je poskrbel kar domača zemlja posebne vrste. Nazadnje smo se ustavili v Huminu (Gemoni). Tudi to starodavno mesto je utrpelo veliko škodo med potresom leta 1976. Tudi tu so z veliko skrbnostjo natančno obnovili važnejše stavbe. Med temi je gotovo najimenitnejša stolnica. To so zgradili tam nekje v 13. in 14. stoletju, ko je mesto doživljalo svoj največji razcvet

še pod oglejskim patriarhatom. Že samo pročelje je čudovito lepo in zanimivo. Krasi jo ga trije umetniško dovršeno izdelani rozoni, ob strani dva manjša, v sredi zelo velik in kompliciran, pod njimi "galerija Razglašenja Gospodovega" z devetimi kipi v devetih linah, pa še sedem metrov visok kip sv. Krištofa, ki nosi Jezuščka. Tudi notranost cerkve je bogata z umetninami. Splačalo se je si jo ogledati. Izlet nam je poživljala triletna Ginevra, ki je spremljala novo. S. Karmen pa iskrena hvala, da nas je na povratku v avtobusu zabavala s smešnicami in petjem. Bog povrni trud tistim, ki so izlet pripravili, zlasti Veri Puntar Bizjak.

/konec
Nada Martelanc

Obračun leto dni po neizgodi v zgornjem Posočju

Popotresna obnova naj bi bila zaključena v letu 2008

V torek, 12. julija, je minilo leto dni od zadnjega potresa, ki je prizadel zgornje Posočje in njegove prebivalce. Potres z magnitudo 4,9 po Richterjevi lestvici in z epicentrom približno štiri kilometre severno od Kobariida je kljub manjši sproščeni energiji od tiste pri velikonočnem potresu leta 1998 zaradi povečanih lokalnih učinkov povzročil precej škode na gradbenih objektih, tudi na tistih že obnovljenih. To je med domačini in v širši javnosti sprožilo očitke o slabo izvedenih sanacijskih delih. Čeprav se je država z vsemi pristojnimi službami odzvala precej hitreje kot ob velikonočnem potresu in so strokovnjaki omenjene očitke v večini primerov ovrgli s trditvami, da bi v primeru, ko po letu 1998 stavb ne bi sanirali, po potresu leta 2004 preštevali mrtve, pa se leto dni po potresu marsikdo ponovno sprašuje, ali poškodovanih objektov res ne bi bilo mogoče obnavljati hitreje.

Za razliko od leta 1998, ko je bila po potresu cesta do Bovca z vseh strani prevozna brez večjih težav, je cestne odseke Kobariid-Žaga, Bovec-Trenta in še katerega, 12. julija lani zasulo kamenje, tako da je bil Bovec nekaj časa dostopen le preko italijanske strani. Večina turistov je Bovec in okolico zapustilo takoj, ko je bilo mogoče. Domačine, ki si še niso povsem opomogli od velikonočnega potresa, pa je zgrabila najprej panika, potem pa vse večje malodušje. Mnogi so se začeli spraševati, ali ima še smisel živeti na tako nevarnem območju in ali je sploh smiselno popravljati poškodbe. Lanskoletni potres je najhujše prizadel Čezsočo in Bovec, nekaj poškodovanih objektov je bilo tudi v vaseh Soča, Koritnica, Srpencia, Žaga in Log Čezsoški. V Kobariški in tolminski občini so bile posledice potresa precej manjše kot leta 1998, pa tudi poškodbe v naravi so bile bistveno manjše. Dan po potresu so si člani strokovnega odbora za plazove večjega obsega ogledali razmere na plazu nad Logom pod Mangartom in nad vasjo Koseč ter ugotovili, da na obeh plazovih ni prišlo do sprememb, ki bi povzročale ogroženost bližnjih prebivalcev.

Kot je leto dni po zadnjem potresu povedal Stanislav Beguš, vodja Državno tehnične pisarne, ki je bila ustanovljena že leta 1998 z namenom zagotavljanja kakovostne popotresne obnove, je bilo julija 2004 poškodovanih 1750 objektov, kar je bistveno manj od leta 1998, ko je bilo vseh poškodovanih objektov kar 4250. Do programa obnove je bilo upravičenih 520 objektov (leta 1998 1800 objektov). Od tega so v minulem letu sanirali 340 dimnikov in streh, izvedli so tudi 77 rušitev objektov in zgradili 17 nadomestnih gradenj.

Beguš je povedal še, da je bilo v letih 2004 in 2005 za odpravo posledic lanskega potresa namenjenih 2,35 milijarde tolarjev, in izrazil prepričanje, da bo popotresna obnova v celoti zaključena v letu 2008, stroški obnove pa bodo skupaj znašali najmanj devet milijard

tolarjev. Na vprašanje, koliko je objektov, ki so bili pred sedmimi leti obnovljeni in so bili lani znova poškodovani, je povedal, da je takšnih objektov 63. Povedal je še, da jim je od popotresne obnove za leto '98 ostalo še dobrih sto objektov za obnovo in dodal, da trenutno obnavljajo 42 objektov visoke in 4 objekte nizke gradnje ter izvajajo projektiranje objektov in komunalnih naprav za Log pod Mangartom. Pri popotresni obnovi objektov, poškodovanih leta 2004, pa trenutno gradijo sedem nadomestnih objektov in projektirajo objekte visoke gradnje, izdelane pa so tudi projektne naloge za letošnji program, ki zajema 123 objektov.

O tem, kakšne posledice je že drugi potres v relativno kratkem času pustil na prebivalcih Posočja, smo povprašali direktorja tolminskega centra za socialno delo Marija Vukošiča, ki je povedal, da že celo leto nudijo kontinuirano materialno in strokovno pomoč več kot tridesetim v potresu najhujše prizadetim družinam. Poudaril je, da so do zdaj razdelili že za več kot 15 milijonov tolarjev denarne pomoči tistim družinam, ki so ostale brez strehe nad glavo. Povedal je tudi, da so dodatno zaposlili tri osebe za delo na terenu, tako je pet zaposlenih vsakodnevno na Bovškem, po potrebi pa priskočijo na pomoč tudi sociologi in psihologi. Izrazil je tudi prepričanje, da se je med mladimi po obeh potresih povečalo število uživalcev drog, in povedal, da so na centru pripravili tudi enoletno usposabljanje za vodje skupin za samopomoč. Za najmlajše pa so v poletnem času, tako kot v minulih letih, sofinancirali več počitniških programov.

O poteku popotresne obnove smo ob obletnici zadnjega potresa povprašali tudi bovškega župana Danijela Krivca, ki je povedal, da so bili na občini v začetku zelo zadovoljni, v zadnjem času pa se postopki vse preveč vlečejo. Krivec je izrazil prepričanje, da pri novogradnjah ne prihaja do zapletov, preveč počasi pa se izvajajo sanacije objektov.

"Postopke bi bilo treba poenostaviti, saj je birokracije preveč," je še povedal Krivec in pojasnil, da je posebna občinska komisija že pred časom naslovlila na ministrstvo za okolje konkretna vprašanja, vezana na popotresno obnovo, in da trenutno čakajo na odgovore. Povedal je še, da pričakujejo glede na konkretna vprašanja, ki so jih zastavili, spremembe na nivoju ministrstva ali celo nekatere spremembe v zakonu

o popotresni obnovi.

Povedal je tudi, da kakšnega večjega nezadovoljstva med občani ni zaznal, ter dodal, da je po najnovejših podatkih, s katerimi razpolagajo na občini Bovec trenutno samo v Bovcu kar 194 izseljenih oseb oziroma ljudi, ki prebivajo v nadomestnih bivanjskih kapacitetah, še dodatnih 19 pa je takih, ki živijo v nevarnih objektih, a se nočejo izseliti.

Dan pred obletnico lanskoletnega potresa je Bovec skupaj s sodelavci obiskal tudi minister za okolje in prostor Janez Podobnik, ki je v zvezi s programom obnove v letu 2005 povedal, da je vlada zanj že v začetku marca namenila 1,7 milijarde tolarjev. Minister za okolje je še povedal, da je zelo resno vzel gradivo občinske komisije za pripravo izhodišč za spremembe in dopolnitve v popotresni obnovi, ki mu ga je posredoval bovški župan, ter obljubil, da bodo na ministrstvu odgovore na številna konkretna vprašanja in predloge za pospešitev popotresne obnove pripravili do konca meseca.

"Nov pristop k popotresni obnovi daje večji poudarek fazi projektiranja," je še povedal Podobnik in dodal, da je to v skladu s spremenjeno zakonodajo na področju gradbeništva, ki se je v času od velikonočnega potresa leta 1998 do danes kar dvakrat spremenila. Izrazil je tudi prepričanje, da bo do konca letošnjega leta zaključena obnova dimnikov in streh, postavljenih pa naj bi bilo tudi 12 nadomestnih gradenj stanovanjskih objektov, financiranih iz donacij, in 12 novogradenj, financiranih iz proračuna. Od slednjih jih je osem že zaključenih in vselijeni, štiri pa so v gradnji. Na področju donatorskih novogradenj pa je povedal, da je bilo v letu po potresu zgrajenih šest donacijskih hiš, pet jih je trenutno v gradnji, ena pa še čaka na začetek del.

Generalni direktor Direktorata za okolje Radovan Tavzes je ob obisku Bovca povedal, da je odločitev o novogradnjah (od 520 objektov, vključenih v program obnove, bo treba na novo zgraditi 70 do 90 objektov) vezana predvsem na geološko območje, na katerem objekt stoji, ne pa na poškodovanost oziroma starost objekta. Povedal je tudi, da daje program popotresne obnove po letu 2004 prednost pri obnovi tistim, ki živijo v nadomestnih stanovanjih. Omenil je tudi problem poškodovanih večstanovanjskih objektov v Bovcu. Gre za štiri stanovanjske bloke, od katerih bo treba dva obnoviti, dva pa sta tako poškodovana, da ju bo treba porušiti in nadomestiti z novima.

"Vlada je ob sprejemu programa sprejela tudi dinamiko aktivnosti, po kateri naj bi bili do leta 2008 urejeni vsi stanovanjski objekti, ni pa rečeno, da bo do takrat zaključen celoten program popotresne obnove," je še povedal Tavzes. V zvezi z obnovo poslovnih objektov pa je dodal, da v letu 2005 razen projektiranja ni predvidenih nobenih aktivnosti na tem področju, saj imajo absolutno prioriteto stanovanjski objekti.

Nace Novak

NARODNI SVET KOROŠKIH SLOVENCEV Pogovor: dr. Matevž Grilc

Novo vodstvo NSKS

O dvetnik dr. Matevž Grilc je novi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS). Prejel je 2489 glasov, kar pomeni, da se je 81,6% vseh volivcev izreklo zanj, za Karla Smolleja pa 560 volivcev (18,4%). Kot sta oba kandidata dejala pred volitvami, bosta po volitvah skupno sodelovala v okviru različnih organov NSKS-a. Poleg predsednika so na volitvah izbirali namreč tudi predstavnike Zbora narodnih predstavnikov. Glede smernic dela pa nam je novoizvoljeni predsednik dejal naslednje v zvezi s petimi najbolj perečimi vprašanji (šolstvo, mediji, napisi in pravni položaj, odnosi znotraj manjšine, odnosi do večine), s katerimi se bo novo vodstvo NSKS-a moralo soočiti v novem mandatu.

Šolstvo:

"Gre za dvorezno situacijo. Po eni strani lahko v zadnjem času opazujemo povečano zanimanje za pouk slovenščine in prijav k slovenščini v šoli, in sicer zlasti zaradi ekonomskih razlogov. Zaradi tega pa je v zadnjih letih kvaliteta pouka padla. Ta problem je za narodno skupnost zelo resen, žal pa je neresljiv. Za Koroško je čas, ko bi lahko dobili slovenske šole, žal šel mimo. Namesto tega smo do leta 1959 imeli tak šolski zakon, po katerem so se vsi na Koroškem učili slovensko, od leta 1959 pa je pouk slovenščine možen samo s posebno prijavnico. Potrebno bi bilo obratno, in sicer starši, ki ne želijo, da otrok obiskuje pouk slovenščine, bi ga morali odjaviti. Na šolskem področju je še vedno aktualno vprašanje zapiranja malih šol in vprašanje ravnateljcev dvojezičnih šol. Na vidiku imamo pravne postopke, saj naj bi na dvojezičnih šolah morali vendarle obvladati oba jezika."

Mediji:

"V zadnjih letih imamo ponovno čez dan slovenski radijski program. Žal v tem času se ni nič spremenilo na področju televizijske ponudbe, še slabše pa je s tiskanimi mediji. S strani avstrijske vlade nimamo ustreznih podpor, brez slednjih pa je tako rekoč nemogoče izdajanje časopisa. Če bi npr. odpadla še podpora iz Slovenije, bi Novice ne izhajale več."

Napisi in pravni položaj:

"Situacija z napisi je po

mojem mnenju tako rekoč "na dolgi klopi". Po eni strani imamo odločbo ustavnega sodišča, po drugi strani pa smo na tako imenovani konferenci o soglasju celo pristali na kompromis, ki je bil daleč pod nivojem, ki ga predvideva omenjena odločba. Šlo je za politični kompromis, ki pa ga niso sprejeli, zato se je vse znova vrnilo na Dunaj. Dunajska vlada se bo torej morala zopet odločiti, kako naprej. Lahko se

je odvisna naša prihodnost. Že dve organizaciji sta po mojem mnenju preveč... Organizacija narodne skupnosti ni in ne sme biti sama sebi namen: če slednja ne koristi narodni skupnosti, temveč drugim interesom, je narodna skupnost pač ne potrebuje!"

Odnosi z večino:

"Odnose z večino bi na podlagi izkušenj ocenil kot ambivalentne. Po eni strani smo v javnosti v zadnjem času brali re-

Dr. Matevž Grilc

pritožimo še v Strassbourgu ter internacionaliziramo vprašanje. Poleg tega pa velja omeniti, da je še prav tako nerazrešeno na Koroškem vprašanje s položajem slovenščine kot uradnega jezika."

Odnosi v manjšini:

"Strinjal sem se s kandidaturjo, ker mislim, da je treba organizacijsko strukturo narodne skupnosti spremeniti in posodobiti s časom. Sedanje organizacije so produkt povojnega časa. Ideološka vprašanja in spori ne spadajo po mojem mnenju v manjšinsko politiko. Treba je najti mehanizme, da bo vsak lahko izrazil svobodno svoje mnenje, narodna skupnost pa bo na zunaj delovala enotno. Od tega

zultat javnomnenjske ankete na Koroškem, po katerem dve tretjini Korošcev izjavljata, da so za dvojezične napise. Politika pa žal razmišlja na Koroškem še vedno različno: bramborci še vedno organizirajo praznike z visokodonečnimi parolami, kot je Praznik koroške svobode. Lahko bi rekel, da so v zadnjem času ljudje na Koroškem pozitivno spremenili odnos do Slovencev, politiki pa ne. To pa žal vpliva tudi na ekonomsko sodelovanje s Slovenijo, kjer Koroška, z razliko od drugih avstrijskih dežel, manj sodeluje s Slovenijo, in to tudi po "zaslugi" ustvarjanja panike in strahov pred Slovenci."

Peter Rustja

Na čedajskem Mittelfestu

Predstava o "Aleksandrinhah"

K pestrosti prireditev letošnjega čedadskega Mittelfesta spada tudi izvirna predstava z naslovom Quando la sera, ad Alexandria (Ob večerih, v Aleksandriji), ki je doživela krstno uprizoritev v petek, 22. t.m., pod oboki nekdanjega uršulinskega samostana Santa Maria in Valle. Delo si je po dokumentarnih virih zamislil in režiral Franco Pero', dramaturško pa ga je obdelala Renata Ciaravino. Scensko in kostumsko podoba je prikaznemu dal Andrea Stanisci. Predstava je nastala kot koprodukcija Mittelfesta in Stalnega

gledališča F-Jk Rossetti, v sodelovanju s Slovenskim stalnim gledališčem, Deželnim središčem za televizijske produkcije, Gledališkim laboratorijem Fare občine Tržič in Gledališko akademijo Citta' di Trieste. Težišče predstave je, ob mladih slušateljih Gledališke akademije Citta' di Trieste in Gledališkega laboratorija Fare občine Tržič, naša igralka Lidija Kozlovic kot pripovedovalka in povezovalka zgodb, ki zaživijo ob večernih družabnih plesih, na katere so zahajale "Aleksandrinke". To so dekleta in žene, ki so iz naših krajev, iz Vipavske, Go-

riške, Tržaške, odhajale v Egipt iskat zaslužka, da bi lahko pomagale svojim obuboženim družinam. Ob pridnosti in delavnosti, ki so ju izkazovale v dodeljenih službah, so bile tudi vzor sožitja med priseljenci in domačini. Pretresljiva pričevanja teh pogumnih žena je ob osebnih pričevanjih in s pomočjo dokumentarnega gradiva strnila v pomenljiv zgodovinski mozaik časnika v pisateljica Dorica Makuc v svoji knjigi Aleksandrinke. Knjiga je, kot znano, izšla pri Goriški Mohorjevi družbi leta 1993.

JK

V enajsti generaciji gimnazijcev v samostojni državi velika večina izdelala maturo

Odstop državnih sekretarjev morda uvod v preno vo vlade

V državnem zboru, vladi, strankah in nasploh v politiki tudi v sedanjem po čitniškem obdobju obravnavajo pomembna vprašanja, važna za razna področja in utrjevanje demokracije v državi, pri čemer pa med poslanci različnih političnih izbir nastajajo spori in polemike. Opozicija vlado obtožuje, da v mnogih javnih podjetjih in infrastrukturnih dejavnostih odstavljajo vodstva in nadzornike in jih nadomešča s sebi všečnimi ljudmi. Država se torej ne umika iz gospodarstva, kot so se stranke koalicije obvezale v znani koalicijski pogodbi, ampak svojo vlogo še povečuje. Premier Janez Janša in posamezni ministri takšne domneve zavračajo in poudarjajo, da je razmere in odnose v javnih podjetjih in infrastrukturnih dejavnostih potrebno najprej izboljšati oz. jih urediti, potem pa se bo država začela umikati iz gospodarstva, ki ga bodo privatizirali. Presenečenje v političnih strankah in tudi v t. i. navadni javnosti so povzročili odstopi državnih sekretarjev (le-ti so po obstoječem zakonu o vladi namestniki ministrov) Gorazda Pereniča na ministrstvu za javno upravo, Francu Pukšiča, sicer tudi predstojnika Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ter Bogomirja Špiletiča, v ministriji, da se mora država čimprej umakniti iz gospodarstva, ki ga je treba razbremeniti z davki in prispevki, socialna skrb za državljanke pa naj bo predvsem skrb in obveznost vsakega posameznika.

Mišo Mrkaić

to nastala kadrovska kriza, ki je domnevno močno oslabilo vlado Janeza Janše. Vlada je odgovorila, da so odstopi v demokratičnih državah nekaj normalnega in tako se je zgodilo tudi v Sloveniji. Zagotovo pa bodo na izpraznjena mesta kmalu imenovali druge državne sekretarje in morda opravili tudi nekatere druge spremembe v vladi. Odstopil je tudi ekonomist Mišo Mrkaić, dosledni zagovornik t. i. novega liberalizma. Bil je predsednik Strateškega sveta za gospodarski razvoj Slovenije, javnost pa je najbolj "prestrašil" s teorijami, da se mora država čimprej umakniti iz gospodarstva, ki ga je treba razbremeniti z davki in prispevki, socialna skrb za državljanke pa naj bo predvsem skrb in obveznost vsakega posameznika.

Premier Janez Janša takih teorij in razglabljanj ni sprejel, saj se zavzema za tržno, vendar tudi socialno državo. O bivšem državnem sekretarju za Slovence v zamejstvu in po svetu, Francu Pukšiču, se je v sobotni prilogi, 23. julija, časnika Delo razpisal znani slovenski časnikar Boris Jež, ki pa je v tem primeru nekoliko neobjektiven, krivičen in pristranski. Zapisal je namreč tudi naslednje: "Pukšiča so v janševi vladi nastavili za državnega sekretarja, ki ima na skrbi Slovence v zamejstvu in po svetu, čeprav se mu o teh stvareh niti ne sanja. Kolikor nam je uspelo zvedeti, je gospod padel zaradi nesposobnosti. Za Pukšiča vem, da je delal katastrofalno, a verjetno tudi s predsednikom vlade ni vse v najlepšem redu, če zaupa skrb za Slovence v zamejstvu in po svetu nekemu zakonitemu županu. No, Janša že ve, kaj dela." **S spremembami zakona o medijih več slovenske glasbe v radijskih programih** V Sloveniji bo v nedeljo, 25. septembra, naknadni zakonodajni referendum o zakonu o RTV Slovenija, od katerega politika veliko pričakuje. V primeru zmage bi se opozicija politično in psihološko precej opomogla, ker bi izide razlagala kot poraz sedanje vladne koalicije. Predsedniku LDS Anto-

nu Ropu bi zmaga na referendumu morda lahko omogočila povratek na čelo LDS, kar bi se zgodilo na njenem izrednem kongresu 15. oktobra. Ministrstvo za kulturo pa je 20. julija vložilo v javno obravnavo izhodišča za spremembe in dopolnitve zakona o medijih. Ustanovili bi poseben sklad za pluralizacijo in demokratizacijo medijev, ki bi znašal okoli milijardo tolarjev letno. V skladu s spremembami bi omejili koncentracijo lastništva v medijih, ki bi bili v prihodnje lahko poimenovani samo s slovenskimi imeni. Na predlog sindikata glasbenikov Slovenije bodo minimalni delež slovenske glasbe v dnevnih radijskih programih povečali s sedanjih 10 na 30%. Med dogodki, ki so se v preteklih dneh zgodili v Sloveniji, je bilo tudi odpravljanje zrelostnih izpitov, to je mature, v gimnazijah in drugih srednjih šolah. Splošno maturo je izdelalo 91,5 odstotka gimnazijcev, poklicnih maturantov (v strokovnih srednjih šolah) pa je bilo dobrih 87%. Zlatih maturantov, to je tistih, ki so dosegli nad 30 točk, je bilo v Sloveniji 271. Na splošno so bile v vseh gimnazijah pri maturi dekleta boljše od fantov. Zrelostnega izpita ni opravilo 674 srednješolcev, ki pa bodo neuspeh lahko popravili že konec avgusta, ko se bo začel jesenski del splošne mature. V Sloveniji veljajo gimnazije v zavesti ljudi še zmeraj za elitne šole, njihovi maturanti pa nadaljujejo študij pretežno na fakultetah domačih ali tujih univerz.

Marijan Drobež

Iz nove številke Tojve, glasila kulturnega društva Vrtojba

Dr. Kazimir Humar pomembna osebnost krajevine zgodovine

Tojva, glasilo kulturnega društva Vrtojba (nekoč se je ta vas imenovala Vrtejba) izhaja že osmo leto, v vsaki številki pa je objavljeno veliko zanimivih tem iz preteklosti, pa tudi dogodkov in zanimivosti iz sedanjega obdobja in življenja. V rubriki Razno je prelat Renato Podberšič, ki dela v vodstvu koprške škofije, a je kljub temu tesno povezan z rojstno Vrtojbo, napisal zanimiv, predvsem pa aktualen prispevek z naslovom Vrtojbenski priseljenci in vključevanje v kraj. Zapisal je, "da Vrtojbo doživljam kot svojo rojstno vas. V njej se počutim doma in lepo kljub nagli modernizaciji življenja, ki prinaša tudi odtujevanje ljudi, in kljub koreniti spremembi (kmečka vas) v primestno delavsko vas. Vidim pa, da se to ne dogaja vsem enako." Z novimi priseljenci se je enovitost Vrtojbe seveda porušila, saj

je v kratkem časovnem obdobju prišlo v vas precejšnje število novih ljudi. To velja zlasti za naselje Laze in Griči, kjer je večje število novih hiš. Novi prebivalci z vseh vetrov pa prihajajo tudi v hiše, ki se nezadržno praznijo, ker je otrok v Vrtojbi vedno manj. Z naraščanjem Vrtojbe je v veliki meri povezano tudi ne vključevanje novih naseljenцев. Kakšni so vzroki za vključevanje oz. ne vključevanje pri krajanih, a tudi pri priseljencih? Pri staroselcih jih je veliko, ki nove naseljenice sprejemajo brez vsakih predsodkov. Je pa tudi skupina staroselcev, ki, izhajajoč iz nekdanjih starih korenin, doživljajo nove naseljenice kot nekakšno grožnjo nekaj enovitosti vaški idili. V tretjo skupino staroselcev pa spadajo tisti, ki niso proti novim priseljencem, pa tudi ne zanje. Podobno ravna tudi novi naseljenci. Le-ti bi se na

splošno morali bolj prizadevati, da postanejo Vrtojbenci, meni ugledni prelat Renato Podberšič, "ker s tem bogatite nas in sebe, v kraju pa poganjate močne korenine." V rubriki Vrtojbenske okrogle obletnice leta 2005 so naštetih pomembnih dogodki in osebnosti, ki so zaznamovali preteklost tega naselja. Pred 150 leti, leta 1855, je bila, denimo, v Vrtojbi ustanovljena podružnica Ciril-Metodove družbe. Kot šolska narodnoobrambna organizacija je bila namenjena utrjevanju slovenstva na šolskem področju. Na Goriškem se je borila s konkurenčno italijansko Lego nazionale, ki si je prizadevala italijanizirati deželo. Predsednica podružnice v Vrtojbi je bila Genovefa Faganel-Tonnova. Med dogodki, ki so se zgodili pred devetdesetimi leti v Vrtojbi, je podrobno predstavljen dr. Ka-

zimir Humar. Našteti so vsi mejniki in dogodki na njegovi življenjski poti. Rodil se je 28. februarja 1915 očetu Ivanu in materi Franciški v Dolnji Vrtojbi, imenovani "Džava". V letih 1936-1941 je študiral teologijo na Gregorijanski univerzi v Rimu in študij zaključil z doktorsko disertacijo Evangeljski blagri v ruski moralni teologiji. Dne 18. junija 1940 je bil posvečen v duhovnika v Gorici, 23. junija istega leta pa je imel novo mašo v Vrtojbi. Avtor besedila nadalje omenja, da je gospoda Humarja papež Pavel VI. odlikoval z naslovom častnega prelata svetega očeta. Od leta 1993 pa do smrti, 3. junija leta 2001, je bil stolni kanonik v Gorici. Bil je sodelavec Goriške Mohorjeve družbe, tudi s tem da je pisal članke v njenih koledarjih. Zadnja leta je prebival v duhovniškem domu v Gorici. Pokopani je bil 6. junija 2001 na vrtojbenskem pokopališču. V novi številki Tojve, a.d. 1200, glasila kulturnega društva Vrtejba (zdaj Vrtojbe), so zapisali, "da je bil dr. Kazimir Humar izrazita osebnost v pomembnem obdobju krajevine zgodovine." **M.**

Deželni glavar avstrijske zvezne dežele Koroške Joerg Haider, ki ga na podlagi izjav in dejanj ne bi mogli šteti ravno za prijatelja Slovencev in Slovenije, je nedavno poskrbel za to, da se ga bo vsaj petčlanska družina Čopi iz Čezsoče spominjala v dobi luči. Ob prisotnosti ministra za okolje in prostor Janeza Podobnika in bovškega župana Danijela Krivca je namreč v imenu avstrijske zvezne dežele Koroške Dušanu Čopiju, kate-rega hišo je lanskoletni potres zelo poškodoval, daroval ček v vrednosti 200.000 evrov za izgradnjo nove hiše. Gre za eno

Z donacijo avstrijske zvezne dežele Koroške V Čezsoči kmalu nova hiša za družino Čopi

izmed štirih donacij sosednjih dežel Posočanom po lanskem potresu, saj so sredstva za popotresno obnovo darovale tudi Zvezna dežela Štajerska, Furlanija-Juljska krajina in Avtonomna pokrajina Bozen - Južna Tirolska. Haider je ob predaji čeka povedal, da je na področju tromeje v preteklosti že večkrat prišlo do

potresov večjega obsega, ter dodal, da so po lanskem potresu v Posočju zelo radi pomagali z denarnim prispevkom. Povedal je še, da so sprva nameravali zgraditi "koroško hišo" z lastnim materialom in delavci, a so se zaradi problemov, ki bi nastali pri transportu materiala, raje odločili za finančno pomoč. Obljubil je tudi, da se bo

v Čezsočo vrnil, ko bo hiša zgrajena. Nova hiša za družino Čopi naj bi stala že čez šest do sedem mesecev, zgradili pa jo bodo ob obstoječi, ki je bila ob lanskem potresu tako poškodovana, da ni več varna. Kot je povedala najstarejša članica družine, Mirna Čopi, je bila hiša poškodovana že v potresu leta 1976, velikonočni potres leta 1998 pa je ni poškodoval. Poleg predaje čeka bodo v prihodnjih mesecih sledile tudi otvoritve spominskih plošč na hišah, ki so jih podarile ostale tri sosednje dežele. V zgrajeno hišo s tremi stanovanjskimi

enotami, ki jo je dala Zvezna dežela Štajerska, se bodo vselile družine Čopi iz Čezsoče 65, Kavs iz Čezsoče 66 in Zornik iz Čezsoče 67. Novozgrajeno hišo družine Mlekuž iz Čezsoče 87 je darovala Furlanija-Juljska krajina, hišo družine Gašperšič iz Čezsoče 143 pa Avtonomna pokrajina Bozen - Južna Tirolska. Kot je na krajši "slovesnosti" ob predaji čeka Dušanu Čopiju iz Čezsoče 76 povedal minister za okolje in prostor Janez Podobnik, so se za to, katerim družinam bodo omogočili tovrstne donacije, odločili na podlagi kriterijev posebne občinske ko-

misije, ki jo vodi bovški župan Danijel Krivec. Podobnik je izrazil še prepričanje, da so bili postopki izvedeni korektno in da so šle donacije v prave roke. Prednost pri dodelitvi donacij so imele družine s šoloobveznimi otroki in družine z nižjimi prihodki, katerih objekti so bili prvič poškodovani v letu 2004. Na seznam donirancev je komisija za ugotavljanje prednosti pri namenjanju donacij uvrstila 14 donirancev. V letu dni po potresu je bilo zgrajenih šest donacijskih hiš, pet jih je v gradnji, ena pa čaka na začetek del.

Nace Novak

Kratke

Politični pretres v občini Šempeter-Vrtojba: Podžupan iz LDS je moral odstopiti

V občini Šempeter-Vrtojba je tik pred njenim praznikom (22. julija) nastal politični pretres, ki je tudi odpravil koalicijo strank LDS in Socialnih demokratov, ki je gospodarsko sicer uspešno občino vodila ves čas od njene ustanovitve dalje. Dominik Soban, podžupan in znan predstavnik LDS, je namreč podal ostavko na svojo funkcijo in tudi na mesto direktorja javnega podjetja Občinske komunalne storitve. Dominik Soban je napravil moralno in etično nesprejemljivo dejanje, ker je prikrival oz. zamočal svoj status. Zaposlen je bil s polnim delovnim časom, čeprav je bil delno invalidsko upokojen. O tem so sicer krožile govorice, vendar jih nihče, vključno z županom Draganom Valenčičem, ni preveril, saj je domnevno šlo za zaščito osebnih podatkov. V Sloveniji po veljavnih predpisih ni dovoljeno, da bi prejemnik delne pokojnine lahko sklenil delovno razmerje za polni delovni čas, razen če sta zavarovanec in delodajalec ista oseba. Kljub odstopu podžupana in direktorja podjetja Občinske komunalne storitve ter znanega funkcionarja LDS zadeva, tako kaže, še ni v celoti razčiščena. Svetnik Milan Turk iz SLS je na seji občinskega sveta predlagal, da celotno zgodbo preveri nadzorni odbor občine, kar je bilo tudi sprejeto. Turk je tudi zavrnil županovo trditev, "da je Soban storil samo majhen greh." Član nadzornega odbora občine Šempeter-Vrtojba, Peter Jazbec, meni, da je Dominik Soban, s tem da je skrival podatek o polovični pokojnini, ki jo prejema, napravil potezo, "s katero bi v normalni demokratični državi moral ostati brez možnosti za kakršnokoli nadaljnjo politično kariero." Po Sobanovem odhodu iz političnega življenja občino Šempeter-Vrtojba vodi le stranka Socialnih demokratov. Njen član je tako župan Dragan Valenčič, kot tudi Zvonko Humbert Mavrič, ki je bil že izvoljen za novega podžupana. / M.

Prodaja vina vrste zelen brez težav

V okviru vinske kleti v Vipavi uspešno deluje Konzorcij zelen, domače sorte grozdja oz. vina, o katerem je v svoji knjigi Vinoreja iz leta 1844 pisal tudi Matija Vrtovec. Omenjena sorta daje v zgornji Vipavski dolini na določenih legah in ob skrbni pridelavi neponovljiva vina. Izjemna aromatičnost in kompleksna aroma sta v danih zemljepisnih širinah Vipavske doline nekaj, česar druge sorte ne zmorejo dati. Je najdražje vipavsko vino, zaslužno in preverjeno. V Konzorcij je vključenih šestnajst vinogradnikov, ki so pred dnevi predstavili lanski pridelek grozdja oz. vina omenjene domače sorte. Predsednik konzorcija Franc Premrj je za naš časnik povedal, da je pridelek članov konzorcija znašal okoli 20 tisoč steklenic vina sorte zelen, ki ga dobro in uspešno prodajajo. Steklenica omenjenega vina stane v maloprodaji od 1500 do 2 tisoč tolarjev. Največji pridelovalec grozdja in vina sorte zelen pa je Vinska klet v Vipavi, ki iz grozdja sorte zelen pridobiva tudi peneča vina.

Slovinci med najboljšimi v znanju angleščine

Tujci, ki prihajajo v Slovenijo, so ugodno presenečeni zaradi znanja angleškega jezika njenih prebivalcev. Po razširjenosti omenjenega jezika naj bi prednjačili pred vsemi drugimi državami. Podatki, ki so jih sporočili iz ustanove za poučevanje angleškega jezika, British Councila v Ljubljani, to potrjujejo. Ta ustanova izvaja izpite kot pooblaščenka slovite univerze v Cambridgeu. Sporočili so, da je v letu 2004 več kot 90% vseh kandidatov iz Slovenije izpite opravilo z uspehom. Slovenci so po znanju poslovne angleščine dosegli prvo mesto. Zelo uspešni so bili tudi najmlajši kandidati. Izpiti potekajo trikrat na leto, in sicer marca, junija in decembra. V Sloveniji je mogoče opravljati devet različnih izpitov različnih težavnostnih stopenj. Prijaviti se je mogoče neposredno na British Council. Pridobitev mednarodnega certifikata o znanju jezika omogoča kandidatom prednost pri iskanju zaposlitve v Sloveniji in tujini.

Zlato priznanje moškemu pevske mu zboru v Šempetru pri Gorici

Občinski svet občine Šempeter-Vrtojba je ob prazniku te lokalne skupnosti podelil zlato priznanje moškemu pevske mu zboru v Šempetru, in sicer za njegovo uspešno delovanje in vlogo, ki jo ima v kulturnem življenju omenjenega kraja in tudi širšega okolja. Zbor združuje skupino upokoјencev in navdušencev petja iz širše goriške okolice. Zato si je tudi nadel ime "Goriški pevski veterani". Nekateri člani zbora prepevajo že več kot petdeset let in skoraj polovica pevcev je nosilcev Gallusove značke. Zbor ima naštudiranih 80 pesmi, pretežno slovenskih, pa tudi italijanskih, hrvaških in ruskih avtorjev. Nastopajo po celotni Sloveniji, v sosednjem zamejstvu v Italiji, pa tudi v drugih državah. Zbor je bil dvakrat izbran za državno revijo pevskih zborov in se leta 2002 v Celju ter leta 2004 v Novem mestu uvrstil na prvo mesto. Pogosto nastopajo na radiu in televiziji. Zbor je nastal pod taktirko Albina Kogoj, sedaj pa ga zelo uspešno vodi Miran Rustja. V moškem pevske mu zboru v Šempetru pri Gorici deluje 30 pevcev.

POGOVOR Benedikt Kosič, predsednik sekcije za malo trgovino pri Slovenskem gospodarskem združenju v Gorici

S konstruktivnim soočanjem in pravo politično voljo bi lahko rešili težave, v katere je zabredla goriška trgovina

Posvet Slovenske skupnosti o perspektivah goriške trgovine je pred nekaj tedni jasno pokazal na globoko krizo, v katero je zabredlo naše mesto. O tem smo se pogovorili z Benediktom Kosičem, trgovcem iz znane goriške družine, ki je podal razčlenjeno vizijo na stvarne težave in predloge izhoda iz njih.

Kako gledaš kot predsednik sekcije male trgovine pri Slovenskem gospodarskem združenju na črne oblake, ki plavajo nad goriško trgovino?

Na vse to, kar se dogaja, gledamo z veliko zaskrbljenostjo. Smo namreč v trenutku gospodarske krize, ki je na splošno precej občutena. Največji problem je ta, da bese-dam o Gorici, ki naj bi se na meji s Slovenijo razvila v turistično mesto z urejenimi čezmejnimi programi, dejansko ne sledijo dejanja. Stvari se premikajo zelo počasi. Vidimo, da ne obstaja primerno programiranje restrukturiranja mestnega središča, cestnih povezav, prometnega načrta itd. Čez nekaj let bo namreč v bližnjem predmestju zrasel 24 tisoč kvadratnih metrov obsežen nakupovalni center, načrti za obnovo mestnega jedra pa so po našem mnenju neprimerno izdelani, kar bo privedlo do tega, da mestno središče tvega izumrtje. Načrti so izdelani napol, stari se prenašajo naprej, pogosto primanjkuje finančna sredstva za njihovo uresničitev ali pa jih sedanja noče uresničiti že zato, ker so nastali pod prejšnjo upravo. Vse to bi lahko npr. pripeljalo do tega, da bo goriško središče zaprtu prometu, hkrati pa se ne razmišlja o parkiriščih za avtomobile; zato bodo težko dostopne ne le trgovine, ampak tudi javni uradi. Trenutno stanje ni idealno; napovedane spremembe pa ne obetajo nič boljšega.

Kako je pravzaprav s parkirišči?

A priori je bila črtana možnost podzemnega parkirišča na Travniku. Zakaj? Menda zaradi težav s podzemnimi rovi. Če pa so v Rimu (!) naredili podzemno železnico, mislim, da bi lahko naredili podzemno parkirišče tudi v Gorici! Načrt je star dve desetletji, zasebni investitorji so že bili pripravljeni ga izvesti. Parkirišče pod Travnikom in drugo na Trgu Battisti bi zadoščali in primerno rešili problem parkiranja v mestnem središču; tako bi bližnje ulice lahko zaprli prometu in jih posvetili izključno pešcem. Upravitelji menijo, da bi lahko bila dobra alternativa parkirišče v ul. Bombi, na oni strani predora pod gradom. To pa je nesprejemljivo med drugim zato, ker ni načrtov o tem, kako bi bilo omenjeno parkirišče povezano s Travnikom.

Načrt preureditve Travnika se mi zdi nesprejemljiv tudi zato, ker med drugim ne predvideva zelenih oz. privlačnih točk, zaradi katerih bi npr. prišla mamica z otrokom s Korza do sem. Sedanji načrt, tak, kot je, je dober samo za vojaške parade. Zato bi bilo skoraj bolje, da se nič ne spremeni in da Travnik ostane tak,

kakršen je. Ali pa počakajmo še nekaj let in resneje premislimo, kako bi ta mestni predel resnično zaživel. S pomočjo občinskih svetovalec in naših javnih predstavnikov želimo izdelati projekt v mestnem središču. Menimo, da bi morali na območju blizu tržnice v ul. Boccaccio zgraditi s pomočjo zasebnih investitorjev v strukturah, ki že obstajajo, manjši blagovni center z različnimi tipologijami ponudbe; tam naj bi bilo tudi večje podzemno parkirišče z vhodom v mestnem središču in hkrati na ul. Brass. Ljudje bi lahko tam parkirali avtomobile in imeli dostop do mestnega jedra, ki naj bi postal zaprt za promet. Ta načrt bi moral imeti enako prioriteto tistemu, ki jo ima veleblagovnica v ul. Terza armata. Žal pa ni tako.

Kaj bi še povedal o nakupovalnem središču?

Iz načrtov je jasno razvidno, da bo to namenjeno v prvi vrsti kupcem iz Šempetra in sponh Slovenije. Menimo, da mestu Gorici ne bo prineslo ničesar, razen seveda davka ICI, kar očitno edino zanima našo občinsko upravo. Nova delovna mesta v predmestju bodo privedla do brezposelnih v mestnem središču. Dobro tudi vemo, da so delovne pogodbe v tako velikih strukturah znatno slabše kot v tradicionalnih malih obratih.

Samo od sebe se postavlja vprašanje, v čigavem interesu je tak nakupovalni center.

Absurd je prav ta. Ker je bil izdelan deželni načrt za srednjo in veliko trgovino, smo prišli do tega, da bo naša dežela zasedala v Italiji prvo mesto na lestvici za število kvadratnih metrov trgovskih središč na prebivalca. Vsak prebivalec Furlanije-Juljske krajine bo namreč imel na razpolago kar 215 kvadratnih metrov nakupovalnega središča! Dobro vemo, kakšen je trenutni gospodarski položaj, vemo tudi, da ponudba presega povpraševanje. Zavedamo se, da sta se po uvedbi evra možnost nakupovanja in vrednost denarja razpolovili. Čigavi so interesi? Prepričan sem, da so predvsem politični, ekonomski in nepremičninski. Največji dobiček bodo namreč imeli tisti, ki bodo nepremičnine prodajali in center gradili. Vse trgovine v nakupovalnem središču, razen jestvinske veleblagovnice, bodo plačevale zelo visoke najemnine in nimajo perspektiv; goriške trgovine se po vsej verjetnosti ne bodo mogle premestiti tja, saj že sedaj nimajo dovolj ekonomske moči, kaj šele čez nekaj let, ko bo nakupovalno središče zgrajeno.

Resno programiranje občinske uprave ne more iti mimo koordiniranja različnih odbor-ništev in omenjenih problematik. Tega žal ni. Treba je pomisliti na vse vidike.

Slišal sem župana, ki je udaril po mizi in odločno rekel: s trgov bom umaknil avtomobile! Vsi goriški trgovci nameravalemo složno in odločno nastopati proti takemu načinu upravljanja. Pripravljeni smo predlagati konkretne rešitve, da bi se kaj le spremenilo.

Foto DPD

Vemo, da je število prodajalnih previško za stvarnost, kakršna je naša, pa tudi, da se bo morala goriška komercialna ponudba spremeniti. V tem trenutku pa ne vidimo izhoda, če ne bodo v čimkrajšem času izvedeni primerni urbanistični posegi. Vrednost trgovin se niža. Vsi vidimo, kako raste število kitajskih trgovin, pa tudi, da odpirajo trgovinske dejavnosti od kdove kod, ki plačujejo visoke najemnine, pa v trgovini nimajo niti vrednosti najemnine same. Vse to nas ogroža, kar ni zdravo za krajevno trgovino. Nismo proti veleblagovnicam, saj bo na ul. Terza armata zrasel nov tip komercialne dejavnosti. Ne moremo pa dovoliti, da se sprejemajo zgrešeni urbanistični načrti za spremembo mestnega jedra tudi zato, ker niso primerni za razvoj Gorice.

Na Travniku stare goriške trgovine ena za drugo zapirajo. Je Travnik sploh še živ?

Razen nekaterih maloštevilnih izjem, trgovin, ki so se v zadnjih letih prestrukturirale in spremenile svojo ponudbo, vse ostalo hira, izumira. Tudi Videm je pred časom doživel podobno krizo zaradi odprtja nakupovalnih središč v predmestju; toda mestno središče je bilo zelo lepo obnovljeno, postalo je prijetno, spremenila se je tipologija njegovih trgovin, delujejo večnadstropna in podzemna parkirišča itd. V Gorici pa se o vsem tem ne razmišlja. Potrebno je globalno prestrukturiranje.

Smo v tretjem letu evra. Kupna moč vse več ljudi je vedno bolj na psu...

Kupna moč je res vedno nižja, tudi če menimo, da so se cene po začetni fazi nekontroliranega dvigovanja ustalile v vseh sektorjih. So pa tako vi-soke, da se je kupna moč znatno znižala. Poudariti pa želim, da se marže v trgovinskem sektorju niso zvišale, obratno, znižale so se. Ne kupujemo npr. za 50 in prodajamo za 150; že nabavne cene pri naših dobaviteljih so se zvišale. Zaradi konkurence se marže vedno bolj nižajo. Kar pet mesecev na leto delamo v sezonskem znižanju z maržami, ki so na nuli. Evro ni prinesel nič dobrega niti nam, trgovcem: zvišale so se namreč ne le prodajne, ampak tudi nabavne cene. Vsa struktura škripa...

Vidiš kakšno možnost izhoda iz sedanje recesije? Bo znala Italija najti rešitev?

Znano je, da je bila Španija v prvih letih po vstopu v Evropsko skupnost v hudi krizi. In vendar doživlja v tem trenutku razmah. Upamo, da bo znala Italija s svojo domišljijo in "ustvarjalnostjo" tudi priti do česa takega. Žal pa nisem velik optimist.

Kakšno težo ima pri tem - tako na krajevni kot na vsedržavni ravni - politika?

Mislim, da je njena vloga zelo pomembna. Vidim pa zelo težko rešljiv položaj, ker se vse prevečkrat dogaja, da politika prikriva stvarno situacijo. Vsak "tabor" se opravičuje in meče krivdo za neuspehe na prejšnje uprave. Obenem sem prepričan, da bi bila stvarnost še veliko slabša, ko bi ne bilo evra. Sistem se mora pač ustaliti. Opažam, da so se cene v zadnjem poldrugem letu ustavile, kar je dobro. Naši dobavitelji si jih ne upajo več višati, vsi imajo potrebo prodajati,

ker je mehanizem ustavljen. Zato vsi nižajo marže, da bi blago le šlo v obtok.

Problem je tudi blago, ki prihaja iz Kitajske. Zadevo podcenjujemo! Kitajci namreč nudijo blago po nizki ceni in prav tako nizki kakovosti; ne vemo, v kakšnih pogojih delajo kitajski delavci, vemo pa, da gre za nelojalno konkurenco evropskemu in ameriške-mu trgu. Sprašujem se, zakaj politiki ne znajo učinkovito preprečiti te situacije.

Verjetno imajo kakšne interese!

Mislim, da je prav tako. In je absurdno. Še naši italijanski dobavitelji, ki so doslej uporabljali italijansko delovno silo, so prisiljeni preseliti tovarne in sploh proizvodnjo npr. v Romunijo ali pa celo na Kitajsko. To pa pomeni izgubo naših delovnih mest. Vzemimo na primer sektor izdelovanja čevljev: v Italiji je v enem letu izgubilo delo 15 tisoč ljudi.

Tudi to je sad globalizacije. Je po tvojem to zadnja postaja tržnega sistema? Si predstavljaš njegov nadaljnji razvoj?

Če komunistična (!) Kitajska dovoljuje, da se delovna sila izrablja na tak način, res ne vem, kakšna je lahko rešitev tega stanja. Če se bo kaj spremenilo na Kitajskem, bodo proizvodne obrate morda preselili v Afriko... Res ne vem, kaj je pred nami. Dejstvo je, da je globalna stvarnost zapletena.

Kako gleda Slovensko gospodarsko združenje na sedanji položaj?

SGZ je nekako v težavah strukturalne narave zaradi številčnosti članov. To pa tudi zato, ker je generacija trgovcev prišla v določena leta. Tisti, ki so bili njegovi člani tri ali celo pet desetletij, so zaključili trgovinsko dejavnost; problem

je v tem, da ni mladih sil, ki bi njihovo aktivnost nadaljevali. Naše združenje zdaj doživlja težave kot vsa sorodna trgovinska združenja iz pokrajine. Moram pa povedati, da je SGZ v zadnjih letih pridobilo na ugledu pri krajevni javni upravi; imajo nas namreč za naravnega povezovalca med Italijo in Slovenijo, ko gre za čezmejnne pobude. Zato smo pri vsakem tovrstnem sodelovanju privilegirani partner.

Kakšno Gorico bi rad videl čez deset let? In kakšno naj bi ne postalo?

Rad bi videl mesto, ki bi se vilo ob enosmernem Korzu; tako bi bili pločniki širši, pred bari bi bile mizice. Želel bi mesto s kolesarskimi progami, z organiziranimi parkirišči. Rad bi, da bi Travnik imel podzemno parkirišče z zelenim parkom-travnikom in drevesi na površju, od koder bi se lahko ljudje sprehajali do gradu. Samo tako bi lahko naši upravitelji primerjali Gorico Salzburgu ali podobnim urbanističnim biserom. V obratni varianti vidim Gorico kot mesto, kjer bo čez nekaj let odprta le še vsaka tretja trgovina, kjer bodo tri trgovine na deset kitajske; mesto brez živega trgovskega jedra pa je mrtvo. Mesto ne more biti samo dormitorij! Biti mora privlačno! Rad bi videl nove investitorje, nove tipologije specializiranih trgovin, franchising-trgovine z raznimi firmami, ki se pojavljajo kot v nakupovalnih središčih, toda z bolj kakovostno atmosfero in ponudbo. Če vsega tega ne bo, bo mesto - stvarno - doživelo propad. Naši politiki naj poskrbijo, da ne pridemo do tega. Gospodarstvo je namreč tesno povezano s kakovostjo življenja ljudi, z njegovim družbenim, kulturnim, športnim itd. razvojem. Zato ne gre za interese izključno trgovcev, ampak vseh Goričanov, vsega mesta.

Danijel Devetak

Kaj je "SICAV"? (1)

Nasveti varčevalcem

Varčevalec ima pogosto v portfelju oblike varčevanja, katerih značilnosti pozna le približno. V ta sklop spada nedvomno tudi način vlaganja, ki ga z italijansko kratko definiramo kot "SICAV" (it.: "Società d'investimento a capitale variabile"). Slednja označuje posebno investicijsko strukturo za skupinsko vlaganje prihrankov. Dejansko gre za odprto investicijsko družbo s spremenljivim delniškim kapitalom, ki ima kot edini namen vlaganje prihrankov v vrednostne papirje (delnice ter državne in privatne obveznice) in v običajne investicijske sklade. "SICAV" se tako na primer ne more ukvarjati s proizvodnjo avtomobilov, z ustanavljanjem družb in televizijskih mrež. Izključna dejavnost take družbe je poslovanje na finančnih trgih z nekaterimi omejitvami, kot npr. prepoved podelitve posojil ali prodaje vrednostnih papirjev brez predhodnega kritja, nakup del-

nic drugih "SICAV". Vsekakor vsa pravila poslovanja natanko določa zakonski dekret št. 58 iz leta 1998.

"SICAV" nabira sredstva preko prodaje lastnih delnic, tako da investitor z naložbo postane delničar in kot tak ima volilno pravico na skupščini delničarjev. Posledično ima možnost, da vpliva na upravljanje premoženja, kar pri običajnih investicijskih skladih ni mogoče. Podobno kot za kvote skladov se vrednost delnic "SICAV" izračunava vsak dan z dnevno objavo v javnih občilih. Pri taki obliki investicije ne govorimo o neki vnaprej določeni donosnosti, ker vlagatelj kupuje in prodaja te posebne delnice po različnih cenah. Razlika med nakupno in prodajno ceno delnice določa donosnost take oblike varčevanja. S pravno-formalnega vidika pri "SICAV" ne pride dejansko do prodaje, temveč, boljše povedano, do ukinitev vrednostnega papirja. Cena delnice v tem trenutku in s tem donosnost naložbe je seveda odvisna od spretnosti in uspešnosti upraviteljev. Pri prodaji delnic običaj-

nih delniških družb mora varčevalec oziroma finančni posrednik nujno dobiti kupca. Zaradi tega tudi v obdobju najhujših finančnih kriz, ko borzni tečaji brez prestanka drsijo navzdol, nekdo kupuje to kategorijo vrednostnih papirjev. So taki investitorji finančni samomorilci ali usmiljeni Samaritani? Absolutno ne.

"SICAV" deluje kot krovni sklad, ki ga sestavljajo podskladi, od katerih vsak predstavlja poseben razred sredstev ali obveznosti ter ima ločeno naložbeno politiko in druge posebne značilnosti. Krovna struktura vlagateljem omogoča, da lahko izbirajo med različnimi podskladi in prehajajo iz enega podsklada v drugega. Podobno kot pri običajnih skladih ločujemo tri osnovne kategorije podskladov "SICAV", in sicer: monetarne (izredno nizko tveganje), obvezniške (srednji tveganje), delniške (večje tveganje).

Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Matej Černic se seli v Grčijo

S kovčki v rokah prek Jadrana

Atene so bile pred dobrim letom prestolnica vseh zamejskih Slovencev. Se še spomnite? Glavno grško mesto ni bilo samo prestolnica zamejstva, še več! Vsi Slovenci v Italiji smo naenkrat postali odbojkarški strokovnjaki. Skoraj na pamet smo poznali celotno italijansko odbojgarsko reprezentanco, kot izvedenci smo govorili o taktikah, v katerih enkrat bolj izstopajo centri, drugič krilni napadalci. Govorili smo o udarcih iz za črte treh metrov, o pravilno postavljenih blokih pod mrežo ter o obrambnih vragolijah na polju. Spoznavali smo rally point sistem in prototip brazilske odbojke. Skratka, lanski avgust je bil pri nas v celoti posvečen svetovni odbojgarski areni. Pa kako ne bi bil, ko je na OI, najpomembnejšem športnem dogodku na svetu, v zelo vidni vlogi nastopal tudi odbojkar, ki je zrasel v slovenskem odbojgarskem ambientu, najprej v vrstah SZ Soča in kasneje pri OK Valu. Matej Černic je bil skratka lani prva in glavna atrakcija vročega poletja. Sprejem doma v Gabrjah in v Gorici ga je v očeh javnosti kronal za neformalnega zamejskega "kralja".

Od takrat je minilo že leto. Matej Černic je v tem obdobju igral pri svetovnem odbojgarskem velikani v Modeni. Žal pa ekipi, ki jo je ustanovil podjetnik Panini in ki je s Sisleyjem najbolj prepoznavna odbojgarska realnost v Italiji, že nekaj sezon trda prede. Prihod argentinskega stratega Julia Velasca na klop Modene lani poleti se je zdel kot neverjeten porok za uspešen sklep posla potrebnega uskladiti razhajanja med ponudbo in povpraševanjem. Žal se v prvi fazi italijanskega kupoprodajnega trga Mateju z omenjenimi razhajanjmi ni izteklo vse po načrtih. V intervjuju za krajevne medije Matej sicer razlaga, da ga je v preteklih tednih snubilo kar nekaj ekip, nobena pa ni pristala

Foto DPD

na njegove finančne pogoje, ki so bili v skladu s pogodbami ostalih italijanskih reprezentantov. Edina italijanska ekipa, ki je predstavila zanj sprejemljivo pogodbo, je bil Sisley iz Trevisa: v Venetu pa mu niso mogli zagotoviti mesta v standardni postavi. Zaradi tega se je Matej odločil za tujino: izbira je padla na grški Iraklis iz Soluna. Matejeva odločitev je v naših krogih bila seveda zelo odmevna. V Grčiji bo namreč Matej nedvomno izgubil stik z elitno kakovostno italijanskega prvenstva: grške ekipe so z nekaj izjemami (Matejev Solun spada med slednje) v nižjem kakovostnem razredu, tako da je tudi prvenstvo manj zahtevno. Seveda bo Matej dobil veliko več priložnosti na igrišču in bo lahko z vsekakor vrhunsko ekipo, v katero se je preselil, meril na najvišje evropske stopničke. Nova težava, ki se pri tem poraja, je Matejeva vidnost v italijanski odbojgarski javnosti: se ga bo italijanski selektor še vedno tako pogosto spominjal ali bo razdalja med apeninskim in grškim polotokom povzročala pri trenerju hudo pozabljenost na reprezentanta v Solunu? Morebitna oddaljenost od dresa azzurrov bi bila zanj in za njegovo kariero hud udarec. Matej mora vse svoje adute zato čim boljše odigrati na pomembnih evropskih prizoriščih, da bo lahko še naprej obdržal status mednarodno priznanega odbojkarja, ki si ga je pridobil na EP 2003 in na lanskih OI.

AC

Od 26. julija do 14. avgusta letos

Bogat program Festivala Cello&Music

Nastopi Si. Chamber Orchestra, krstne izvedbe skladb, solistični koncerti in koncerti komorne glasbe, tečaji violončela, violine, klarineta, fagota, ki jih vodijo priznani glasbeniki. To je bogat program Festivala Cello&Music, ki bo popestril večere v obmejnih krajih italijansko-slovenskega območja med 26. julijem in 14. avgustom.

Mladi solisti, glasbeniki iz nekaterih glavnih evropskih mest, se bodo združili v Si. Chamber Orkestru - Komornem Orkestru Festivala Cello&Music, z namenom, da skupno najdejo pot do umetniškega glasbenega izražanja. Srečali se bodo 26. julija v Devinu (Italija) in se prvič predstavili publici v soboto, 30. julija, v Luteranski cerkvi v Trstu. Dirigent bo Vasja Legiša, ki si je znanje dirigiranja pridobil na Akademiji v Winterthuru; študij je pozneje poglobil s priznanimi dirigenti, kot sta Marc Rode, dirigent "Harvesthuder Orchestra" iz Hamburga, in Michael Luig, docent na Hochschule v Kölnu. Kot violončelist je Vasja Legiša prejel več nagrad na mednarodnih tekmovanjih, med katerimi izstopajo prve nagrade v Genovi, Bielli, Tortoni in Zürichu.

8. avgusta ob 21.00 bo na Gradu Dobrovo (Slovenija) večer krstnih izvedb italijanskih in slovenskih skladateljev. Massimo Trota, znan po originalnih modernih melodijah, je za letošnji Festival napisal nekaj skladb, med katerimi se odlikuje kompozicija "Jazz za violončelo". Nove skladbe bosta predstavila tudi Alessio Marinoni, mlad skladatelj, ki je poznan predvsem v Švici in Italiji, in Mihael Pas, ki je za to priložnost napisal "Miniatura za violončelo".

Festival ponuja tudi številne koncerte komorne glasbe. Uveljavljeni danski kvartet "Paizo Quartet", dobitnik "Grand Prize" na 4. mednarodnem tekmovanju komorne glasbe v Melbournu in prve nagrade v Trondheimu, bo nastopil 10. avgusta na Dobrovem (Slo). Zanimiva koncerta violinistke

Janice Martin se bosta odvijala 9. avgusta v pokrajinskem muzeju na Goriškem gradu (Ita) in 11. avgusta na gradu Dobrovo (Slo). J. Martin koncertira kot solistka z orkestri, med katerimi so tudi The New York Symphonic Ensemble, The Amadeus Orchestra in Washington Symphony Orchestra.

Od 3. do 14. avgusta se bodo odvijali tečaji v Trziču (Ita) in na Dobrovem (Slo) s priznanimi glasbeniki. Vasja Legiša bo vodil lekcije violončela, medtem ko bo Manrico Padovani poučeval violiniste. Slednji se je izpopolnjeval na konservatoriju v Amsterdamu pri Hermannu Krebbersu in sodeloval na tečajih slavnih violinistov: Ruggeru Ricciji, Francu Gulliju in Borisu Belkinu. Tečaj fagota bo vodil Liborio Guarneri, ki je položil koncertni izpit z najvišjo oceno in je prejel pohvalo na konservatoriju v Luganu v razredu Janosa Meszarosa. Maura Gandolfo bo poučevala klarinetiste. Glasbenica je zmagovalka tekmovanj "Rahn Musikprize" v Zürichu in "Marco Fiorindo" v Turinu. Roberto Giombini, ki se je izkazal na različnih mednarodnih tekmovanjih, pa bo profesor komorne glasbe za pihala.

Festival, ki se bo zaključil 14. avgusta, organizira društvo Cello&Music in "Orchestra Filarmónica città di Monfalcone", delno ga je podprla Evropska unija (Interreg Phare III A Italija-Slovenija).

SEZNAM KONCERTOV:

v soboto, 30. julija 2005, ob 20.30 v Luteranski cerkvi v Trstu: Komorni orkester Festivala Cello&Music - "Si. Chamber Orchestra", dirigent Vasja Legiša, solist: Liborio Guarneri; program: F.J. Haydn: Sinfonia Nr.35 in Si bem. magg., W.A. Mozart: Concerto per fagotto KV 191, Edward Elgar: Serenata op.20, Samuel Barber: Adagio op.11, Pavle Merku': Ali sijaj, sijaj sonce. Orkester sestavljajo odlični mladi profesionalni glasbeniki iz različnih držav. **V torek, 2. avgusta 2005**, ob 21.00 na gradu Rihenberg Cello&Music Artists. Igrajo: Iztok

Vodišek - violina, Chang-Yun Yoo - viola, Vasja Legiša - violončelo, Sabina Novak - oboa, Julija Šenveter - oboa, Roberto Giombini - fagot, Liborio Guarneri - fagot. Koncert komorne glasbe: godalni trio z oboo in fagotom, pihalni trio; program: Johann C. Bach (1735-1782), François Devienne (1759-1803), Georg Friedrich Händel (1685-1759), Friedrich A. Kummer (1797-1879), Benjamin Britten (1913-1976).

V petek, 5. avgusta 2005, ob 20.00: Dvorana Turistične ustanove A.I.A.T. v Sesljanu pri Trstu: koncert komorne glasbe, solo, dueti in trio fagotov in violončela. Na programu: J.S. Bach, F. Krommer, F. Couperin, W.A. Mozart, F. Weissborn... **V nedeljo, 7. avgusta 2005**, ob 18.00: na gradu Dobrovo: Cello & Music Soloists, igrajo: Manrico Padovani, Helena Kotar - violine; Vasja Legiša, Toke Moldrup - violončela; Maura Gandolfo - klarinet; Liborio Guarneri, Roberto Giombini - fagot; Nadja Vodišek - klavir. Odlični solisti in mentorji tečajev Cello & Music se predstavljajo z vabljenimi solističnimi in komornimi programom: G.F. Telemann, J. S. Bach, A. Dvořák, M. Glinka in N. Paganini...

V ponedeljek, 8. avgusta 2005, ob 21. uri na gradu Dobrovo: Nova glasba 2005, krstne izvedbe skladb, napisanih za Festival Cello & Music 2005. Skladatelj: Massimo Trotta, Mihael Paš, Alessio Marinoni in Gregers Brinch.

V torek, 9. avgusta 2005, ob 21 uri v pokrajinskem muzeju na goriškem gradu v Gorici: Pihalni trio "Euterpe": Janice Martin - violina, Davide Fiorentini - oboa, Maura Gandolfo - klarinet, Liborio Guarneri - fagot; program: L. van Beethoven

(1770-1827), Jacques F. Ibert (1890-1962), Darius Milhaud (1892-1974), Georges Auric (1899-1983).

V sredo, 10. avgusta 2005, ob 21. uri na gradu Dobrovo: String Quartet Paizo, danski godalni kvartet Paizo, dobitnik mednarodnega tekmovanja komorne glasbe v Melbournu v Avstraliji, nam ponuja program z izborom godalnih kvartetov F.J. Haydna (1732-1809).

V četrtek, 11. avgusta 2005, ob 21. uri na gradu Dobrovo: Janice Martin - violinski recital. Klavirska spremljava: Jeannette Koekkoek. Priznana solistka iz ZDA, ki je že nastopila z New York Symphonic Ensemble, The Amadeus Orchestra, Washington Symphony Orchestra, se nam na poti s turneje na japonskem predstavlja na svojem prvem koncertu v Evropi s skladbami iz romantične in virtuosne violinske literature.

V petek, 12. avgusta 2005, ob 19.30 v pokrajinskem muzeju na goriškem gradu v Gorici: mladi glasbeniki se predstavljajo. Udeleženci tečajev Cello&Music s svojimi mentorji.

V soboto, 13. avgusta 2005, ob 19.30 v cerkvi na Subidi pri Krmini (Italija), mladi glasbeniki se predstavljajo. Udeleženci tečajev Cello&Music s svojimi mentorji in ansambel violončelov.

V nedeljo, 14. avgusta 2005, ob 18. uri na gradu Dobrovo: Zaključni koncert udeležencev tečajev Cello&Music. Sledi podelitev diplom in srečanje z glasbeniki v vhodni dvorani gradu Dobrovo s pokušnjo najboljših briških vin.

Informacije: v Italiji tel.: +39 339 792 1233 (Jasna Legiša), v Sloveniji tel.: 031 376 708 (Staša Peršolja); e-mail: info@cellomusica.com.

ORCHESTRA FILARMONICA CITTA' DI MONFALCONE
CELLO & MUSIC

vabita na

KONCERT ORKESTRA FESTIVALA CELLO&MUSIC

SI CHAMBER ORCHESTRA

DIRIGENT: Vasja Legiša; SOLIST: Liborio Guarneri, fagotist

sobota, 30. julija 2005, ob 20.30

Trst - Largo Panfili, Luteranska cerkev

Glasba F.J. Haydn, W.A. Mozart, E. Elgar, S. Barber,
Pavle Merku' (Ali sijaj, sijaj sonce)

Interreg III A - Phare CBC Italija-Slovenija 2000-2006

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 26. julija, ob 14. uri.

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Dobrodelne ustanove v domeni dobrih vil

V katero smer se bolj nagiba-te? Sky ali Mediaset premium. Skrajni čas je, da se odločite. Nova nogometna sezona je vse bližja. In vi potrebujete nogomet. Le kako boste drugače preživljali nedeljske zimske popoldneve? Kupujte in plačujte, plačujte in kupujte, zato! Žogobrcarski ognjemet vas čaka zavrt v lep, pisan paket s še lepšo rdečo pentljo. Nogometni klubi vam nudijo tako ugodne usluge. Le kako bi jih lahko zavrnili?

Kupujte in plačujte, plačujte in kupujte! Na tak način boste lahko postali zaslužni člani nove dobrodelne ustanove, ki se z Rdečim križem, Unicefom, organizacijo Amnesty international, združenjem Greenpeace in podobnimi ustanovami bori proti krivicam in nepravilnostim današnje družbe. No, novonastala dobrodelna organizacija se ne ukvarja z okoljevarstvenimi problemi, niti s človekovimi pravicami, temveč z zelo žgočo problematiko današnjih dni, reševanjem nogometnih klubov pred stečajnimi postopki. Če ste

tako dobrosrčni, da temnopoltemu Afričanu, ki vam poteka na vrata, kupite mali vžigalnik, le zakaj bi ne prispevali še nekaj sto evrov, da rešite svoj klub? Tam zgoraj vam bo nekoč dobrota v celoti poplačana. Z obrestmi (ko bi vsaj tam gori bile obresti nekoliko višje, kot so v tuzemskih bankah!!!). Izvrstno priložnost takojšnje pridobitve vstopnice za nebesa po skrajšanem postopku imajo danes navijači Torina in Messine, Njihove ekipe je neusmiljena roka finančnih pregledov obsodila zaradi ne ravno čistih in preglednih računov. Upanje pa ostaja. In tudi navijači še vedno upajo, da je afero okoli Torina sprožil tiskarski škrat, ki se je priplazil v kakega od uradnih dokumentov. Da, pravljicam o dedku mrazu, dobrih vilah, hudobnih volkodlakih in čistih nogometnih računih je res lepo verjeti. Skoraj

so junija vsi predsedniki in upravitelji govorili, da so cene v nogometu nevzdržne, da si ne morejo privoščiti novih blaznih stroškov ter da je njihova ekipa že v redu tako, kot je, se naenkrat denar, bogsigavedi od kod, čudežno pojavi ter se na veliko kupujejo Vieira, Gilardino in podobni mojstri. "Ne, saj nimamo denarja" razlagata Moggi in Galliani in v naslednjem trenutku na dan povlečeta skupno 54 milijonov evrov za dva nogometarja.

Navsezadnje pa morda pravljice res niso samo fikcija: morda res obstajajo dobre vile, ki ubogim nogometnim upraviteljem razmnožujejo bankovce po 500 evrov. Tanzi, Cecchi Gori in Cragnotti so zaposlovali podobne vile na Caymanskih otokih.

Le zakaj toliko polemik okoli vsega tega? Saj je sistem nogometa navsezadnje družbeno koristna ustanova. Zakaj bi je torej ne podpirali z ad hoc dobrodelnimi ustanovami in pravljicnimi bitji?

Andrej Černic

POLETNO SREDIŠČE SREČANJA IN IZZIVI 2005, GORICA Otroci pišejo

Poučen in sproščen izlet v Rezijo

V četrtek, 7. julija, smo bili v Reziji. Zjutraj smo šli ob 8.30 in se vrnili ob 18. uri. Na izlet je šlo z nami tudi pet vzgojiteljev (Andrej, Ana, Julija, Katja in Mateja) in dve mami.

Ko smo prišli v Stolbico (Stolvizza), so nas tam pričakali štirje otroci (Elisa, Valentina, Massimo in Angelica) in gospa Luigia. Ona je kulturna delavka na področju Rezije in deluje v sklopu Zveze slovenskih kulturnih društev.

Otroci in gospa Luigia so nas vodili po vasi. Razložili so nam, kako so pri njih zgrajene hiše. Med sprehodom po vasi smo ugotovili, da je rezijanščina podobna slovenščini. Otroci so nas naučili tudi razne pesmice. Potem smo se odpravili na sprehod po gozdu in obiskali zelo lep muzej.

Preden smo šli na avtobus, smo pojedli še pizzo in sladoled. Nato smo se peljali v poletno središče, kjer so nas pričakali starši.

Otroci so naslednji dan napisali in narisali, kar jim je ostalo najbolj v spomin: "Bili smo na sladoledu." "Smo se igrali." "Med potjo na sprehodu smo se ustavili in pili." "Videli smo vodo, živali, majhno jezero in potočke." "Bilo je veliko slapov, dreves in smo hodili po kamnih." "Hodili smo po travniku." "Videli smo čisto, mrzlo vodo." "Smo bili v muzeju v Reziji in smo videli umetne živali." "Videli smo gozd in hribe." Vsi so bili mnenja, da je bil izlet zelo lep.

V petek, 15. julija, se je s krajšim sporedom končalo letošnje poletno središče Srečanja in Izzivi 2005 v organizaciji Skupnosti družin Sončnica in Mladinskega doma iz Gorice. Trajalo je pet tednov, potekalo pa na čudovitem dvorišču in v prostorih Zavoda sv. Družine v ul. Don Bosco. V prisotnosti ani-

matorjev ga je skupno obiskalo 95 otrok z osnovne in srednje šole, povprečno nad 50 tedensko. V zadnjem tednu so se otroci naučili spretnosti kurjenja in pečenja s pomočjo izkušenih skavtov. Obiskali so tudi jahalnico Remuda v bližini Pevskega parka, kjer so se z velikim navdušenjem lahko preizkusili v jahanju.

Festival Mtv Je bilo to res v Trstu?

Žur s poletnim naslovom Otok Mtv, ki se je pred nedavnim usmilil naše tržaške brezčasne stvarnosti in nas ponesel vsaj za eno noč na olimpijskega glasbenega dogajanja, je biser, ki spada že v arhiv naših spominov. Vendar se v krogih osebnih prijateljev podpisane ne prestopa ponavlja kar ena in ista misel: niti Trst se ni zdel!

In s tem sem že vse povedal.

Večer Mtv, ki je privedel do tega, da je bil Veliki trg pred občinsko palačo natrpan z neverjetnim številom mladih z vseh koncev in krajev dežele, sosednje Slovenije in Hrvaške pa še od marsikod, bo mladim Tržčanom najverjetneje veljal za razmislek o tem, kakšno mesto si želijo, in kakšno je mesto, v katerem jim je dano živeti. Kdor se je potepal po bleščečih evropskih velemedstih, dobro ve, da bi lahko tak večer drugod sodil v - gotovo - prijetno, a 'običajno' ponudbo poletne sezone, nam pa, ki smo navajeni na uspalne ritme zalivske klepsidre, so se tak naval glasbe, dobrodošli škandal in kaos, pisani žarometi, živalski ples in vonj raznoraznih nezakonitih 'vrtnih pridelkov' v neposredni bližini policistov, finančnih stražnikov in orožnikov zdeli 'full cool'! Počutili smo se nekako turisti na lastnem domu... Pri tem me le nekaj skrbi, in sicer, da se je festivala mednarodne televizije Mtv veselil predvsem tržaški župan Dipiazza, ki je z glasbeno manifestacijo gotovo zadel v črno in si na jopič pripel uspešno vizitko v luči bodočih občinskih volitev prihodnje leto. Žal smo bili tako vsi mladi in manj mladi, ki smo se ob sklepu nastopa kemikalijastih bratov navdušeno vračali na svoje domove, nehoti akterji dogodka, ki se bo politični kampanji desno-sredinskega tabora gotovo obrestoval.

JG

Enrico Aprico navdušen nad uspešno tržaško izvedbo pobude Isle of Mtv

"Amazing... Trst je za nas glavni kandidat naslednjega Isle of Mtv festivala"

O glasbenem dogodku Isle of Mtv, ki je 14. julija priklical na Veliki trg ob tržaškem nabrežju kar 50.000 ljudi, smo že poročali v prejšnji številki. O prireditvi smo se po njenem uspešnem koncu pogovorili z Enrico Apricom, ki je med odgovorimi za nastope Mtv. Razodel nam je mnenje in želje vrhov Mtv-ja.

Ste zadovoljni z letošnjo izvedbo Isle of Mtv?

Ja, to je bil res čudovit dogodek. Kot bi rekli Angleži, "amazing". Ravno to besedo so uporabili sami "vrhovi" Mtv-ja. To je bil eden največjih podvigov, ki smo jih iz-

vedli v zadnjih štirih letih, če ne štejemo pobude European Music Awards, ki pa je čisto nekaj drugega. Od prejšnjih izvedb IOM smo popolnoma spremenili zamisel. Prireditve, ki je bila prej bolj ali manj "dance festival", smo spremenili v zabavni festival s tisoč atrakcijami, od akrobatskih motociklistov do glasbe v živo na evropskem nivoju. In s Trstom se je resnično ustvaril sinergični odnos, ki bo zelo verjetno omogočil nova sodelovanja v prihodnosti.

Katera je bila dodatna kakovost te izvedbe v primerjavi z drugimi?

Format, ki smo ga ustvarili, je

dobra kombinacija med glasbo v živo in zabavnim sporedom. V Trstu nam je uspelo uskladiti "mesto umetnosti" z "mestom ob morju". Medtem ko smo v preteklosti na ekranih kazali predvsem plaže, smo tu naleteli na položaj, ki je tipičen za mesto ob morju, z vsem, kar spada zraven: prepletanje zgodovinskih stavb z obmorskim poletnim občutjem, a tudi prostorn trg z nabrežjem, ki sta lahko sprejela 50.000 ljudi. V tem je to mesto nekaj edinstvenega na svetu.

Torej potrjuješ možnost, o kateri se govori, da bi se lahko Isle of Mtv naslednje

leto vrnil v Trst?

O tem smo diskutirali. Če bomo imeli možnost, bo Trst mesto, ki ga bomo vzeli v poštev kot prvo. Je glavni kandidat. Sedaj se je IOM komaj končal, razumeti moramo še, kako in kaj. O tem se bo govorilo čez nekaj časa.

Koliko časa ste potrebovali, da ste organizirali tako prireditve?

Eno leto. Pregledati smo morali dvanajst italijanskih mest. Prihodnjič bo seveda drugače, saj smo izbor mest že opravili. Selekcija bo tokrat veliko hitrejša.

Nekaj o letošnjih nastopajočih... Misliš, da pred-

stavlajo pravo moč letošnje pobude?

Ustvariti dogodek, kjer v takem kontekstu skupaj nastopajo Garbage, Chemical Brothers in Snoop Dogg, je prav gotovo nekaj edinstvenega. Nekaj, kar se še ni pripetilo in ne more imeti primerjav.

Mtv in sociala. Kaj bi povedal o tem?

Mtv investira veliko v socialo, ji daje prioriteto. Odnos z mladimi in s socialo je za nas pomemben. Ubadamo se z različnimi problematikami in sodelujemo pri nekaterih socialnih kampanjah, kot je na primer No Excuse, da bi ustvarili večjo občutljivost naše publike in javnega mnenja do tem, o katerih se včasih ne govori dovolj.

Peter Jevnikar

Pogovor z glasbenikoma ameriške skupine

Garbage nočejo pridigati

Med skupinami, ki so nastopile na koncertu, je bila tudi ameriška skupina Garbage, katere znana pevka Shirley Manson pa je Škotinja. Skupina je že celovrstno let prisotna na svetovni glasbeni sceni. Spretni so v tem, da znajo ustvariti mešanico popa in alternativ-

nih zvokov. Glasbenika skupine Duke Erikson in Butch Vig sta prijazno odgovorila na naša vprašanja. Posebno zgovoren je bil Butch Vig, znan po tem, da je produciral album Nevermind skupine Nirvana.

Bi na kratko definirali svoj glasbeni stil?

Zadnji album je zelo rock, veliko manj je elektronskih zvokov kot po navadi. Navadno se ne držimo pravil. Tokrat smo se preizkusili v albumu, ki privilegira bolj rock zvoke.

Vsi smo šokirani zaradi terorističnih napadov. Kot glasbeniki mislite, da bi morala biti glasba nositeljica pomembnih sporočil, kot npr. želje po miru in sožitju?

Ne skušamo imeti določene sporočilnosti, pravega sporočila. Nočemo pridigati ljudem, kaj naj naredijo. Navadno pojmemo o tem, kako se mi počutimo in kako mi stvari občutimo. Večina naših pesmi govori o nas samih. V njih je tudi nekaj politike, vendar gre za nekakšno osebno politiko.

Kaj mislite o pop glasbi? Se sami uvrščate med pop glasbenike?

Mi smo pop band. Za nas je pojem pop zelo širok. Vsekakor mi ne skušamo kategorizirati glasbe.

Peter in Ivan Jevnikar

S 1. strani

Lekcija...

Angleži so bili vedno ponosni na London kot na mesto različnih kultur, narodnosti in ras, mesto, v katerem je vsakdo lahko našel svoj dom, kot so bili tudi vedno ponosni na dejstvo, da nikomur v Veliki Britaniji ni treba imeti osebne izkaznice, ker je ne rabiš, ker si pač svoboden državljan. "Bojim se, da bodo sedanji ukrepi načeli to našo demokracijo, še bolj pa se bojim, da bo sožitje med različnimi kulturami in rasami v Londonu načeto. To pravzaprav hočejo teroristi!" mi je dejal gospod Brian, za katerega si že po obleki videl, da pripada visokemu srednjemu sloju. Dodal je, da nam želi lep dan. Šli smo proti Naravoslovnemu muzeju, a smo morali prej izstopiti iz podzemne: miren glas nam je po zvočniku povedal, da se moramo prenesti. In smo se. Niti en sam Anglež in noben turist ni teklen iz podzemne. Zaupati v varnost, biti prepričan, da si svoboden

državljan in te država nima za norca, živeti London v polnosti, ne godrnjati v vrstah in niti takrat ne, ko te iz podzemne pošljejo na plan, da greš domov peš.

Doživeti London v teh dneh je nekaj posebnega, saj pregleduje povsod, nahrbtnik odpreš pred muzejem in še kje, a vedno prijazno in mirno, nikjer nobene panike in gotovo ne helikopterjev na nebu in nobenih varnostnih ukrepov, ki bi omejevali tvojo svobodo.

Da je res, da se nič ne zgodi, če televizija tega ne pokaže, sami doživljamo na svoji koži. Iz Slovenije in Italije prihajajo od naših sorodnikov in prijateljev novice o obsedenem stanju v Londonu, ki ga ni.

London je lep zaradi milijonov različnih ljudi, ki prihajajo sem, da bi doživeli tudi tisti občutek enakopravnosti, ki ga doma ne morejo. Zato bi bilo zares škoda, če bi teroristi to uničili!

"Kako se imate pri nas?" nas je vprašal trgovec pakistanskega rodu pod hišo.

Ko sem kupoval črno pivo pri zamorcu zraven, mi je pokazal nasmeh, ki ga že dolgo nisem videl. "Imejte se lepo!"